

**AKCIJSKI PLAN ZA RAZVOJ CIKLOTURIZMA
PREKOGRANIČNOG PODRUČJA
VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE
I GRADA BARCSA**

EV13 GAP „Filling the gap – completion of the cross-border section of EV13 between Dravatamasi and Virovitica“

Virovitica, 2019.

Naslov projekta: **AKCIJSKI PLAN ZA RAZVOJ CIKLOTURIZMA
PREKOGRANIČNOG PODRUČJA VIROVITIČKO-PODRAVSKE ŽUPANIJE
I GRADA BARCSA**

Naručitelj: Turistička zajednica Virovitičko-podravske županije
Za naručitelja: Josip Mikočič, pomoćnik direktora

Izrada Akcijskog plana: Visoka škola Virovitica

Voditelj projekta i urednik Akcijskog plana: Božidar Jaković, mag.oec.

Suradnici: Juraj Randelj, mag.oec., pomoćnik voditelja,

dr.sc. Dejan Tubić,

dr.sc. Irena Bosnić,

Rikard Bakan, mag.oec.,

Martina Budiša, mag.oec.,

Igor Dragojević, bacc.oec.,

Daria Marković, bacc.oec.

Lektura: Ivana Vidak, dipl.bibl. i prof.

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Svrha i ciljevi Akcijskog plana.....	2
1.2. Pristup i metodologija rada.....	3
1.3. Glavni dionici i organiziranost cikloturizma.....	4
2. ANALIZA STANJA CIKLOTURIZMA VPŽ I GRADA BARCSA.....	6
2.1. Pregled stanja cikloturističke ponude VPŽ.....	6
2.1.1. Pregled postojeće biciklističke infrastrukture.....	6
2.1.1.1. Dravska ruta – <i>Drava route</i>	9
2.1.1.2. EV13 ruta – Ruta željezne zavjese.....	10
2.1.1.3. Panonske biciklističke staze.....	12
2.1.1.4. Amazon of Europe Bike Trail.....	15
2.1.1.5. Prateća biciklistička infrastruktura.....	15
2.1.2. Sigurnost i signalizacija.....	17
2.1.3. Pregled ponude smještaja i ugostiteljstva.....	18
2.1.4. Pregled postojećih cikloturističkih događanja i manifestacija.....	20
2.1.5. Pregled ostalih utjecajnih faktora cikloturističke ponude.....	22
2.1.5.1. Izravni dionici u stvaranju i promociji cikloturističke ponude.....	22
2.1.5.2. Internetske stranice i promotivni materijali.....	22
2.1.5.3. Edukacija.....	22
2.1.5.4. Suradnja.....	23
2.2. Pregled stanja cikloturističke ponude Grada Barcsa.....	23
2.2.1. Pregled stanja postojeće biciklističke infrastrukture.....	24
2.2.1.1. Biciklistička ruta Tri rijeke.....	24
2.2.2. Pregled ponude smještaja i ugostiteljstva.....	26
2.2.3. Cikloturistička događanja i manifestacije.....	28
2.2.4. Ostali utjecajni faktori cikloturističke ponude.....	29
3. MEĐUNARODNI TRENDOVI CIKLOTURIZMA I OBILJEŽJA CIKLOTURISTIČKE POTRAŽNJE.....	32
3.1. Obilježja cikloturističke potražnje.....	32
3.2. Međunarodni trendovi u cikloturizmu.....	36
4. SWOT ANALIZA.....	38
5. ANALIZA MARKETINŠKIH AKTIVNOSTI S PRIJEDLOGOM UNAPRJEĐENJA...40	40
5.1. Razvoj proizvoda.....	40
5.1.1. Kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente ...	41
5.1.2. Izgradnja <i>bike</i> parkova.....	41
5.1.3. Organiziranje manifestacija (biciklijada) i biciklističkih natjecanja kontinuirano tijekom godine.....	42
5.2. Komunikacijske i prodajne aktivnosti.....	42
5.2.1. Odnosi s javnošću.....	43

5.2.2.	Unaprjeđenje jedinstvenog destinacijskog internetskog sjedišta.....	44
5.2.3.	Promocija cikloturističke ponude na društvenim medijima (mrežama).....	44
5.2.4.	Mobilne aplikacije.....	45
5.2.5.	Unutarnji marketing.....	45
5.2.6.	Unaprjeđenje prodaje.....	45
5.2.7.	Promotivni materijali.....	45
6.	PROGRAMI, MJERE I PROJEKTI UNAPRJEĐENJA CIKLOTURIZMA PREKOGRANIČNOG PODRUČJA VPŽ I GRADA BARCSA.....	46
6.1.	PROGRAM 1. Poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture	47
6.1.1.	Mjere i aktivnosti poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture na području VPŽ.....	47
6.1.2.	Mjere i aktivnosti poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture na području Grada Barcsa.....	59
6.2.	PROGRAM 2. Razvoj i unaprjeđenje kvalitete usluga	63
6.2.1.	Mjere i aktivnosti razvoja i unaprjeđenja kvalitete usluga na području VPŽ	63
6.2.2.	Mjere i aktivnosti razvoja i unaprjeđenja kvalitete usluga na području Grada Barcsa	65
6.3.	PROGRAM 3. Unaprjeđenje segmenta marketinga cikloturizma	67
6.3.1.	Mjere i aktivnosti unaprjeđenja segmenta marketinga cikloturizma na području VPŽ.....	67
6.3.2.	Mjere i aktivnosti unaprjeđenja segmenta marketinga cikloturizma na području Grada Barcsa	72
6.4.	PROGRAM 4. Poboljšanje organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma.....	78
6.4.1.	Mjere i aktivnosti poboljšanja organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma na području VPŽ	78
6.4.2.	Mjere i aktivnosti poboljšanja organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma na području Grada Barcsa	80
7.	PREGLED PROVEDBE PROJEKATA UNAPRJEĐENJA CIKLOTURIZMA	82
7.1.	Virovitičko-podravska županija	82
7.2.	Grad Barcs	90
8.	ZAKLJUČAK.....	95
9.	POPIS LITERATURE	97
10.	POPIS ILUSTARCIJA	100

POPIS KRATICA

AP	Akcijski plan
BK	Biciklistički klub
D	Državna cesta
DRAFT	Draft d.o.o. za poticanje gospodarskog razvoja, savjetovanje, zastupanje i turistička agencija
ECF	European Cyclists' Federation (Europska biciklistička federacija)
EU	Europska unija
EV	EuroVelo
EV13 GAP	EV13 GAP „Filling the gap – completion of the cross-border section of EuroVelo13 between Dravatamasi and Virovitica“
Ft	Mađarska forinta
GRAS	Gradska razvojna agencija Slatine
HGSS	Hrvatska gorska služba spašavanja
IRTA	Istarska razvojna turistička agencija
JLRS	Jedinice lokalne i regionalne samouprave
JU	Javna ustanova
KEKS	Klub za ekspedicionizam i sport
LC	Lokalna cesta
MNV.	Metara nadmorske visine
MTB	Mountain bike (brdski bicikl)
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
OP	Operativni plan
PBS	Panonske biciklističke staze
PP	Park prirode
RA VIDRA	Razvojna agencija Vidra; Agencija za regionalni razvoj VPŽ
RD	Rekreacijsko društvo
RH	Republika Hrvatska
RSR	Regional status report Iron Curtain Trail project SEE/D/0081/3.1/X – Development agency North – DAN
SEO	Search engine optimization (Optimizacija Internet stranice)
TZ	Turistička zajednica
UCI	Union Cycliste internationale (Međunarodna biciklistička unija)
UEC	Union Européenne de cyclisme; European Cycling Union (Europska biciklistička unija)
UNWTO	World tourism organization (Svjetska turistička organizacija)
VPŽ	Virovitičko-podravska županija
VTA	Razvojna agencija VTA (Virovitica)
XC	Cross Country (disciplina u brdskom biciklizmu)
ŽC	Županijska cesta

1. UVOD

AP razvoja cikloturizma prekograničnog područja VPŽ i Grada Barcsa, nastao je kao rezultat provedbe EU projekta EV13 GAP „Filling the gap – completion of the cross-border section of EuroVelo13 between Dravatamasi and Virovitica“ sufinanciranog iz Europskog fonda za regionalni razvoj kroz Program prekogranične suradnje Mađarska-Hrvatska 2014.-2020. - INTERREG V-A. Financiranjem projekata koji će potpomoći daljnji, rastući trend razvoja cikloturizma, podržava se i realizacija globalnih ciljeva održivog razvoja, odnosno provedba programa Ujedinjenih naroda za održivi razvoj 2030., kojem se prema tvrdnji Pavić Rogošić (2015) obvezala doprinositi i EU.

Cikloturizam kao poseban oblik turizma bilježi uspon na turističkom tržištu¹ (Picket i sur., 2013; Faulks i sur., 2006; Lumsdon, 2000), na koji ponajprije utječu aktualni trendovi turističke potražnje za aktivnim odmorom i boravkom u prirodi, kao i trend sve češće zastupljenosti bicikala tijekom boravka u destinaciji. Dodatnu snagu daje mu i sveopća briga za okoliš odnosno trend povećanja korištenja bicikla kao ekološkog prijevoznog sredstva, ali jednako tako i trend povećane brige za zdravlje. U ovakvim je okolnostima sve izglednije da će destinacije očuvane prirode i okoliša te vrijedne kulturno-povijesne baštine i drugih pogodnih prirodnih obilježja moći kapitalizirati prilike ubrzanog širenja cikloturizma, ukoliko se adekvatno prilagode potrebama cikloturističkog tržišta (infrastrukturno, suprastrukturno, marketinški, a posebno stvaranjem atraktivnih cikloturističkih proizvoda).

S obzirom da je AP usmjeren na razvoj cikloturizma na području dvaju susjednih zemalja, potrebno je uzeti u obzir širi kontekst unutar kojeg se razvija cikloturizam. U tom kontekstu, osnovu razvoja međunarodnog cikloturizma, predstavljaju EV rute², pokrenute od strane Europske biciklističke federacije. Od ukupno 15 EV ruta, tri prolaze kroz područje RH i područje Republike Mađarske. Jedna od ruta koja prolazi duž hrvatsko-mađarske granice i to najvećim dijelom uz rijeku Dravu je ruta EV13, koja predstavlja najveći potencijal za razvoj cikloturizma na ovome području. Ruta ide duž granice nekadašnje „Željezne zavjese“ odnosno granične linije koja je dijelila Europu na dva politička bloka te prolazi kroz 20 europskih zemalja, uz 14 lokaliteta UNESCO svjetske baštine i uz tri europska mora. Aktivnosti AP-a u prvom su redu usmjerene na unaprjeđenje cikloturizma duž ove rute, zatim na unaprjeđenje ostalih ruta ovog područja i poboljšanje njihove povezanosti s rutom EV13.

Glavne prepreke intenzivnijem razvoju cikloturizma promatranog područja približno su jednake utvrđenim u AP-u razvoja cikloturizma RH (mali broj posebno izgrađenih biciklističkih staza, slabo održavanje i trasiranje postojećih ruta te nepovezanost i isprekidanost dionica pojedinih biciklističkih ruta). Nadalje, prisutan je i nedostatak smještajnih objekata (naročito specijaliziranih i prilagođenih cikloturistima) i drugih turističkih proizvoda i usluga, kao i njihova povezanost kroz cikloturističku infrastrukturu (prisutnost i umreženost duž ruta). Osim nedovoljne razine prilagođenosti i kvalitete

¹ Cikloturizam pokazuje pozitivne pomake u ekonomskom, društvenom i ekološkom smislu. Detaljnije na stranici Europskog biciklističkog leksikona, dostupno na: <https://www.eesc.europa.eu/glossaries/glossary/european-cycling-lexicon/page/some-cycling-statistics> (26.10.2018.)

² EV je Europska mreža biciklističkih ruta s 15 dugih biciklističkih ruta koje povezuju i spajaju cijeli europski kontinent. Detaljnije na službenoj stranici EV-a, dostupno na: <http://www.EV.com/en> (29.10.2018.)

cikloturističkog proizvoda, koji još uvijek zaostaje u odnosu na konkurentske destinacije u regiji, prepreke intenzivnijem razvoju još su i slabija organiziranost cikloturizma na terenu te nedovoljna komunikacija s ciljanim tržištima, prije svega na području Grada Barcsa gdje je razvoj cikloturizma prepušten stihiji i entuzijazmu pojedinaca.

Budući da VPŽ, kao i susjedno prekogranično područje Grada Barcsa obiluje posebnostima prirodne i kulturne baštine, nasuprot antropogenim pratećim resursima i atrakcijama, potrebno je koordiniranim djelovanjem unaprijediti segment novostvorenih sadržaja i infrastrukture za razvoj cikloturizma, povezujući postojeće i novostvorene sadržaje u jednu integralnu turističku cjelinu. Usporedno s uspostavljanjem kvalitetne polazne osnove za razvoj cikloturizma (biciklističke infrastrukture i suprastrukture), neophodno je započeti s kontinuiranim komunikacijskim aktivnostima prema ciljanim tržištima potražnje (direktno ili animiranjem posrednika). Grad Barcs posebno mora uložiti dodatne napore u organizaciju cikloturizma te komunikaciju između razvojnih dionika.

AP je izrađen za razdoblje do 2023. godine. Vremenski period provedbe definiran je sukladno europskim i nacionalnim strateškim i financijskim okvirima, koji su na snazi do 2020. godine. Budući da se razvoj ovih područja u financijskom smislu u većini oslanja na nepovratna sredstva iz europskih i nacionalnih fondova, razdoblje aktualnosti AP-a se produljuje za tri godine, s obzirom na mogućnost provedbe potencijalnih ugovorenih projekata.

1.1. Svrha i ciljevi Akcijskog plana

AP, osim što je izrađen za potrebe postizanja zadanih projektnih aktivnosti u okviru projekta EV13 GAP, izrađen je s glavnom svrhom unaprjeđenja postojećeg stanja i pozicije cikloturizma prekograničnog područja VPŽ i Grada Barcsa, ponajprije duž rute EV13 koja prolazi i povezuje navedena prekogranična područja. Ciljevi AP-a (Slika 1.) usmjereni su na tri glavna područja, koji dalje predstavljaju okvir za definiranje programa, mjera i aktivnosti unaprjeđenja cikloturizma.

Slika 1. Ciljevi Akcijskog plana

Izvor: izrada autora

Ciljevi koji su definirani u AP-u u korelaciji su s ciljevima nacionalnih i regionalnih strateških dokumenata razvoja turizma (Strategija razvoja turizma RH do 2020., Master plan turizma VPŽ za razdoblje 2009.-2019. godine, OP razvoja cikloturizma VPŽ 2017.-2020., Nacionalna strategija razvoja turizma Republike Mađarske do 2030., Integrirana strategija za urbani razvoj Grada Barcsa) te stvarnim potrebama za razvoj cikloturizma, kao i interesima lokalne zajednice i relevantnih zainteresiranih dionika.

Kako bi se doprinijelo realizaciji glavne svrhe dokumenta i ostvarenju definiranih ciljeva, u AP-u su razrađeni programi i mjere koji će se postići kroz konkretne projektne aktivnosti.

Kao što je i prikazano u Tablici 1., programi i mjere AP-a usmjereni su na podizanje kvalitete biciklističke infrastrukture, unaprjeđenje smještajnih kapaciteta i ostalih pratećih usluga, segment marketinga te bolju organiziranost cikloturizma kroz koordiniranu komunikaciju, edukaciju i suradnju dionika na terenu.

Tablica 1. Programi i mjere unaprjeđenja cikloturizma VPŽ i područja Grada Barcsa

PROGRAMI	MJERE
1. Poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uređenje postojeće dionice i povezivanje prekinutih dijelova Drava rute i rute Tri rijeke (EV13) 2. Uređenje ostalih biciklističkih ruta VPŽ i područja Grada Barcsa 3. Uređenje biciklističkih prometnica 4. Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta potrebnim servisnim i informativnim sadržajima 5. Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta ujednačenom biciklističkom i informativno-turističkom signalizacijom
2. Razvoj i unaprjeđenje kvalitete usluga	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poticanje povećanja broja specijaliziranih smještajnih objekata za cikloturiste 2. Poboljšanje ugostiteljske usluge i poticanje jačanja zastupljenosti lokalne gastronomije 3. Sufinanciranje dionika civilnog i privatnog sektora za bavljenje cikloturizmom
3. Unaprjeđenje segmenta marketinga cikloturizma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj proizvoda 2. Unaprjeđenje marketinške komunikacije 3. Unaprjeđenje prodaje
4. Poboljšanje organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostavljanje koordinirane organizacije cikloturizma 2. Provođenje edukacije lokalne zajednice s ciljem uključivanja u razvoj cikloturizma

Izvor: izrada autora

Za očekivati je da će realizacija predloženih programa, mjera i aktivnosti doprinijeti povećanju kvalitete cikloturističkog proizvoda, većem broju novih tržišno oblikovanih cikloturističkih proizvoda, vidljivosti i dostupnosti proizvoda cikloturističkoj potražnji. Svi ovi učinci generalno trebaju dovesti do veće prepoznatljivosti promatranog područja kao destinacije cikloturizma uz stjecanje održivih koristi svih uključenih dionika, kao i zajednice u cjelini.

1.2. Pristup i metodologija rada

Polaznu osnovu u izradi AP-a predstavlja sadašnje stanje te ciljani smjer i razina razvoja cikloturizma do 2023. godine, sukladno europskim, nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima (povezanim s cikloturizmom) te realnim potrebama predmetnog područja.

Izrada AP-a podijeljena je u nekoliko faza, u okviru kojih su prikupljeni i korišteni primarni i sekundarni podaci (kvalitativni i kvantitativni). Za potrebe izrade AP-a, provedene su sljedeće aktivnosti:

- opsežno prikupljanje, proučavanje i selekcija sekundarnih podataka (desk analiza),
- terenski obilazak specifičnih točaka predmetnog područja,
- prikupljanje primarnih podataka na radionicama, organiziranjem fokus grupa i putem intervjua.

Korištenjem sekundarnih i dijelom primarnih podataka, najprije je provedena detaljna analiza postojećeg stanja ponude i potražnje uz prikaz relevantnih međunarodnih trendova. U analitičkom dijelu AP-a izrađena je i SWOT analiza za potrebe sažetog pregleda pozicije i perspektive razvoja cikloturizma. S obzirom na nedostatak određenih podataka iz sekundarnih izvora, provedene su radionice na obje strane prekograničnog područja s ciljem prikupljanja potrebnih informacija i podataka o stanju pojedinih specifičnih područja cikloturizma. Radionicama su obuhvaćeni dionici koji posjeduju specifične informacije i podatke s terena, poput predstavnika biciklističkih klubova i ostalih udruga povezanih s turizmom, pružatelja usluga smještaja i ugostiteljstva, jedinica lokalne i regionalne samouprave i ostalih JU-a (za zaštićena područja i kulturu), turističkih zajednica, strukovnih udruženja i ostalih zainteresiranih dionika.

Temeljem utvrđenog stanja razvoja cikloturizma predmetnog područja, pripremao se okvir za prikupljanje primarnih podataka s ciljem definiranja alternativnih scenarija razvoja cikloturizma, odnosno definiranja željene razine razvoja cikloturizma do 2023. godine. Razdoblje kojim je obuhvaćena provedba AP-a, definirano je sukladno važećim strateškim dokumentima te aktualnom programskom razdoblju za financiranje projekata do 2020. godine. S obzirom da se ugovoreni projekti do 2020. godine provode i u godinama nakon, provedba AP-a važeća je +3 godine (2020+3), kako bi obuhvatila realizaciju financijskog programskog razdoblja u potpunosti.

Prikupljanje primarnih podataka za potrebe izrade konkretnih programa, mjera i aktivnosti provedeno je u dvije faze. Prva faza se odnosi na organiziranje fokus grupa koje su se održale u VPŽ i u Gradu Barcsu. Ciljani ispitanici fokus grupa u VPŽ bili su predstavnici BK-ova, TZ-a, JLRS-a, zaštićenih područja, razvojnih agencija i poduzetnika u turizmu. Na području Grada Barcsa ispitanici fokus grupa bili su predstavnici Grada Barcsa, članovi Sportske udruge Grada Barcsa, biciklisti pojedinci i ostali zainteresirani dionici. U drugoj su fazi putem standardiziranog obrasca prikupljeni ostali potrebni podatci od hrvatskih i mađarskih dionika. Također je proveden i intervju s pojedincima, izravno uključenima u razvoj cikloturizma, kako bi se detaljnije razjasnio plan realizacije ključnih mjera i aktivnosti akcijskog plana.

Nakon objedinjavanja svih dijelova AP-a, izrađen je nacrt dokumenta koji je bio podložen javnoj diskusiji. Po završetku perioda javne diskusije pristupilo se izmjenama i dopunama nacrta AP-a, pri čemu su razmotreni pristigli komentari i preporuke, koji su bili prihvaćeni ili odbijeni, uz detaljno pojašnjenje neuvaženih dijelova.

1.3. Glavni dionici i organiziranost cikloturizma

Jačanjem trendova koji su utjecali na porast korištenja bicikla kao prijevoznog, ali i sredstva za rekreaciju i sport, javila se i primarna potreba za biciklističkom i ostalom pratećom infrastrukturom. Kako bi se osigurao sustav kvalitetne mreže biciklističke

infrastrukture, nužna je adekvatna organizacija prostora u smislu uključivanja biciklističke infrastrukture u prostoru i to prije svega koordiniranim djelovanjem nadležnih tijela, od nacionalne do lokalne razine. Pored toga, potrebno je animirati i uključiti potencijalne dionike razvoja s ciljem uspostavljanja mreže pružatelja potrebnih proizvoda i usluga, odnosno unaprjeđenja kvalitete i pozicije cikloturizma. Značajnu ulogu u komercijalizaciji cikloturizma predstavlja segment marketinga, pomoću kojeg se treba objediniti i oblikovati cikloturistička ponuda i predstaviti se općenito cikloturističkom tržištu. Potrebno je uspostaviti i kontinuirano jačati sustav potpore cikloturizmu povećanjem broja i koordiniranom suradnjom relevantnih dionika. Što se tiče predmetnog područja na koje se odnosi AP, nositelji razvojnih aktivnosti u okviru cikloturizma, prvenstveno su BK-ovi, turističke zajednice i JLRS. Detaljan pregled dionika koji su od značajne važnosti za budući razvoj cikloturizma na ovome području prikazani su u Tablici 2.

Tablica 2. Značajni dionici u razvoju cikloturizma VPŽ i Grada Barcsa

Značajne skupine	Pojedinačni dionici
Biciklistički klubovi	BK Bor, BK Lood, BK Slatina
Turističke zajednice	TZ VPŽ, TZ Grada Virovitice, TZ Grada Slatine, TZ Grada Orahovice, TZ Općine Pitomače, TZ Općine Čačinci, TZ Općine Suhopolje
Jedinice lokalne i regionalne samouprave	VPŽ te svi gradovi i općine s područja Županije, Županija Somogy, Grad Barcs te općine u okrugu Barcsa (Drávatamási, Potony, Szentborbás, Vízvár, Babócsa, Csokonyavisonta)
Razvojne agencije	RA VIDRA, GRAS, VTA, DRAFT d.o.o.
Udruge	Športska zajednica VPŽ, Športska zajednica Grada Virovitice, KEKS, Zajednica športskih udruga Grada Slatine, Zajednica športskih udruga Grada Orahovice, Motiv iz Slatine, Plivački klub Orahovica, RD Zeleno srce iz Pitomače, Športska udruga Grada Barcsa, Turistička udruga Podravine (Mađarska)
Javne ustanove	JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom VPŽ, JU Park prirode Papuk, Zavod za prostorno uređenje VPŽ, Županijska uprava za ceste VPŽ, Visoka škola Virovitica, Uprava Nacionalnog parka Dunav-Drava, Uprava za vode Južnog Zadunavlja, Poduzetnički centar Županije Somogy
Javna poduzeća	Hrvatske ceste d.o.o., Ceste d.d. Bjelovar, Hrvatske vode, d.o.o., Hrvatske šume d.o.o., Hrvatske željeznice putnički prijevoz d.o.o., SEFAG Šumarsko i drvo-prerađivačko d.d., Mađarska cesta – uprava za Županiju Somogy
Ostali dionici	Hotel baština Kurija Janković, Pustara Višnjica, Zlatni klas Otrovanec, Nippy Adventures, Turistička agencija Helian Natour Kft.

Izvor: izrada autora

2. ANALIZA STANJA CIKLOTURIZMA VPŽ I GRADA BARCSA

Kako bi se cikloturizam na području VPŽ i Grada Barcsa mogao smisleno razvijati, potrebno je utvrditi s kojim resursima potrebnim za razvoj cikloturizma navedena područja raspolažu. Slijedom navedenog, u nastavku AP-a, prikazat će se pregled stanja cikloturističke ponude VPŽ i pregled stanja cikloturističke ponude Grada Barcsa.

2.1. Pregled stanja cikloturističke ponude VPŽ

Temeljem prikupljenih sekundarnih i podataka s terena, izrađena je analiza stanja cikloturističke infrastrukture VPŽ kroz sažet pregled postojeće mreže biciklističkih ruta, signalizacije, sigurnosti, pratećih usluga na dionicama pojedinih ruta (stanice, odmarališta i sl.). Nadalje, izrađena je i analiza stanja smještaja i ugostiteljstva uz vrste i kapacitete smještajnih objekata, *Bike&Bed* smještaja, pružanja ugostiteljskih usluga i dostupnosti lokalne gastronomije, te cikloturističkih događanja, manifestacija i ostalih utjecajnih faktora cikloturističke ponude.

2.1.1. Pregled postojeće biciklističke infrastrukture

Na temelju dosad iznesenih terminoloških određenja i navoda u Operativnom planu razvoja cikloturizma VPŽ 2017.-2020. može se zaključiti da biciklistička infrastruktura predstavlja jedan od najkompleksnijih i najsloženijih postupaka gdje je prilikom njene izgradnje nužna međusobna suradnja i koordinacije više stručnih dionika (od lokalne do nacionalne razine). Za adaptacijom ovakvih koridora poput biciklističkih staza, traka, cesta i sl., potrebna je koordinacija financija, vremena, prostornog uređenja te načina rada. Na temelju izgrađene biciklističke infrastrukture društvenoj zajednici se pružaju višestruke pogodnosti koje se manifestiraju kroz porast popularnosti biciklizma kod lokalnih rezidenata, veći stupanj sigurnosti biciklista u kontekstu pravilne adaptacije koridora u užem gradskom središtu koji se isprepliću s motornim prijevozom te smanjivanje broja nesreća u kojima sudjeluju biciklisti. Zadovoljavanjem ovih čimbenika na lokalnoj i županijskoj razini izrađuju se kvalitetni koraci u smjeru razvoja određenog prostora kao destinacije pogodne za cikloturiste. Kako bi se cikloturistička destinacija pravilno razvijala potrebno je razvijati i cikloturističku ponudu. U tom se kontekstu podrazumijeva označavanje pojedinih ruta, osmišljavanje novih proizvoda, razvijanje smještajnih kapaciteta, izrada biciklističkih karata i uvođenje noviteta poput *Bike share*³ sustava.

Na području VPŽ prvotno su provedena dva EU projekta usmjerena na razvoj biciklističke mreže, *Drava4Enjoy* i *Bike routes along Drava*, pomoću kojih je ucrtno ukupno 13 službenih staza na području cijele Županije. Većina staza nije označena, osim Drava rute uz samu rijeku Dravu duljine četrdeset-ak kilometara, kuda ide i koridor rute EV13. Kroz projekte je obnovljena stara kurija Janković koja danas služi kao kvalitetan smještajni objekt koji u znatnoj mjeri koriste biciklisti, a u čijoj se okolini nalaze biciklističke staze iz projekta. Također su postavljena odmorišta te izrađene karte i info-table. Spomenute staze prikazane su u Tablici 3.

³ Sustav za razmjenu bicikala, sustav „javnih bicikala“.

Tablica 3. Mreža biciklističkih staza VPŽ (stanje 2017. godine)

Naziv rute	Dužina	Težina	Najviša točka	Najniža točka	Tip staze	Vrijeme vožnje
„Uz Dravu kroz Virovitičko-podravsku županiju-zapadni dio“	43,2 km	lagana	116 m	103 m	Asfalt 100%	2-3 h
„Uz Dravu kroz Virovitičko-podravsku županiju-istočni dio“	66,65 km	lagana	129 m	113 m	Asfalt 35% Makadam 65%	3.5-4.5 h
„Podravski krug“	63,02 km	lagana	177 m	117 m	Asfalt 92% Makadam 8%	2.5-3.5 h
„Put prijateljstva“	14,22 km	lagana	126 m	113 m	Asfalt 100%	40 min
„Do Drave pa do Bilogore“	60,70 km	lagana	132 m	98 m	Asfalt 92% Makadam 8%	2.5-3.5 h
„Dravski đir“	96,27 km	srednja	142 m	100 m	Asfalt 74% Makadam 26%	4-6 h
„Virovitički đir“	32,26 km	lagana	138 m	110 m	Asfalt 100%	1.5-2 h
„Slatinski đir“	38,78 km	lagana	140 m	109 m	Asfalt 100%	2-3 h
„Bajsom od Čačinaca do Jankovca“	20,87 km	srednja	463 m	118 m	Asfalt 77% Makadam 23%	1.5-2.5 h
„Uz Bilogoru do Virovitice“	32,33 km	lagana	165 m	119 m	Asfalt 84% Makadam 16%	1.5-2 h
„Preko Bilogore i Papuka do Voćina“	38,90 km	lagana	234 m	119 m	Asfalt 100%	2-2.5 h
„Uz Papuk od Voćina do Orahovice“	42,15 km	srednja	298 m	126 m	Asfalt 88% Makadam 12%	2.5-3 h
„Od Papuka do obala Drave“	55,54 km	lagana	605 m	114 m	Asfalt 100%	2.5-3 h

Izvor: prilagođeno prema Cikloprom (2017): OP razvoja cikloturizma VPŽ. Virovitica: VPŽ, str. 12-13.

Iz prikazane Tablice 3. može se zaključiti da VPŽ posjeduje respektabilan broj biciklističkih staza koje su adaptirane i prilagođene cikloturistima. Staze variraju po svojoj težini od laganih do srednje teških, po dužini, konfiguraciji tla, stupnju zahtjevnosti,

nadmorskoj visini te vremenu koje je potrebno utrošiti kako bi se staza savladala. U nastavku slijedi grafički prikaz ruta VPŽ proizašlih iz projekata *Drava4Enjoy* i *Bike routes along Drava*.

Slika 2. Karta biciklističkih ruta na području VPŽ (*Drava4Enjoy* i *Bike routes along Drava*)

Izvor: službene stranice VPŽ⁴

Na temelju ucrtanih primarnih mreža cikloturističkih staza stvorene su i dodatne biciklističke rute, od kojih, prema Operativnom planu razvoja cikloturizma VPŽ⁵, valja navesti:

- ruta „Dravski meandar“ na dionici između šume Banov brod na sjeveroistočnom dijelu Općine Pitomača i naselja Kapela Dvor u Općini Lukač u ukupnoj duljini od 18 km. Ruta prolazi lokalnom cestom LC 40003, LC 40007 i županijskim cestama ŽC 4003, ŽC 4007, ŽC 4009,
- ruta „Put ribiča“ na dionici između križničkog mosta i naselja Križnica u Općini Pitomača u ukupnoj duljini od 5,5 km. Ruta prolazi lokalnom cestom LC 40004,

⁴ VPŽ, Karta biciklističkih ruta na području VPŽ, dostupno na:

<http://www.vpz.hr/2014/12/30/u-sklopu-eu-projekata-drava4enjoy-biciklisticke-staze-uz-dravu-u-virovitičko-podravskoj-zupaniji-obiljezено-vise-od-600-kilometara-biciklistickih-staza/> (14.1.2019.)

⁵ Operativni plan razvoja cikloturizma VPŽ, dostupno na:

<http://vpz-hr.s3-eu-west-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2013/10/13210137/OP-VPZ-smanjeno.pdf> (29.10.2018.)

- ruta „Put salaša“ na dionici između naselja Kapela Dvor i Terezino Polje u Općini Lukač u ukupnoj duljini od 7 km. Ruta prolazi državnom cestom D5,
- ruta „Slatki put“ na dionici između naselja Kapela Dvor u Općini Lukač i sjevernog dijela Grada Virovitice (područje na kojem se nalazi virovitička tvornica šećera) u ukupnoj duljini od 4,5 km. Ruta prolazi državnom cestom D5 i gradskom cestom Virovitica,
- ruta „Slavonski kolaž“ na dionici između zapadnog dijela naselja Lukač u Općini Lukač i Budakovačke bare u sjeveroistočnom dijelu Općine Gradina u ukupnoj duljini od 20 km. Ruta prolazi županijskim cestama ŽC 4007, ŽC 4005, ŽC 4010, ŽC 4014.

Izuzev gore navedenih i planiranih ruta i staza, postoji još ruta i staza na ostalim područjima VPŽ, a izdvajaju se sljedeće:

- *singletrack* staza Put šarana oko devet Virovitičkih ribnjaka, duljine 11.3 km i 330 MNV.. Biciklistička staza Put Šarana stacionirana je na Virovitičkim ribnjacima koji su udaljeni oko 7 km od samog centra Virovitice, pokraj magistralne ceste Virovitica – Grubišno Polje. Dolazak do starta staze olakšan je u vidu asfaltiranog prilaza i smeđe signalizacije koja se nalazi uz cestu. Staza je kružna odnosno dvosmjerna što vozačima, trkačima i pješacima daje dojam dvije različite staze. Put Šarana cijelom svojom dužinom označen je putokazima i signalizacijom radi lakšeg savladavanja same staze,
- na području Pitomače izgrađena je Bilogorska biciklistička staza duljine 14 km koja prolazi obroncima Bilogore, uz nekoliko mogućnosti za proširenje staza kroz zanimljive predjele vinograda i seoca, što je posebno zanimljivo zbog vinske ponude ovog kraja,
- potrebno je izdvojiti i Bilodravski biciklistički trokut, od Pitomače preko Bilogore do Bjelovara i natrag do Đurđevca i u Pitomaču. Bilodravski biciklistički trokut obuhvaća dijelove već postojećih ruta (Bilodravska – sjever i istok, Bilogorska i Drava ruta). Ruta može biti i dio međunarodne rute, od mađarskog jezera Balaton do Parka prirode Lonjsko polje,
- postoji više neslužbenih ruta na području Slatine („Ne dirajte mi ravnicu“, „Slatinski vidikovac“, „Slatinskim krajem“, „XC Bunarić“, „Podnožjem Papuka“) i Orahovice (Staza br. 1) koje koriste članovi klubova,
- na području Parka prirode Papuk postoji devet službenih ruta, uglavnom srednje težine, koje se dobro održavaju, dok se označavanje vrši sukladno mogućnostima, s obzirom da se table često uništavaju ili otuđuju.

Od ostalih projekata iz domene cikloturizma valja izdvojiti EuroVelo, Panonske biciklističke staze i *Amazon of Europe Bike Trail*.

2.1.1.1. Dravska ruta – *Drava route*

Kako je već ranije navedeno, do sada najjači projekt u domeni cikloturizma na području VPŽ je EU projekt *Drava4Enjoy*. Njime su pokrenuti i razvijeni temeljni elementi cikloturizma. Uređene su biciklističke staze u duljini od 277,45 km, od čega 43 kilometra otpadaju na dionicu nasipa uz Dravu, čime se stvorila Dravska biciklistička ruta. Projekt *Drava4Enjoy* skladno se nadopunjavao s drugim (ranijim) projektom biciklističke Rute uz Dravu, poznate i kao *Drava Route*, koja postoji od 2002. godine i jedna je od prvih obilježenih biciklističkih ruta u Hrvatskoj. Ruta je označena od ušća Mure u Dravu (kod Legrada) do Pitomače, u duljini od 84 kilometra. Ostatak rute nije označen (tj. označen je

u manjim dijelovima), a proteže se zapadno do Međimurske županije i dalje prema Sloveniji, a istočno preko Pitomače ide do Osijeka. Bitno je napomenuti kako je Ruta Drava dio koridora EV13, Rute željezne zavjese (*Iron curtain trail*), čime je dio koridora EV13 označen oznakama Rute Drava. (OP razvoja cikloturizma VPŽ 2017). Ukupna dužina Dravske rute je 111 km u VPŽ, a označena je „plavom signalizacijom“. Uređena je kruna nasipa na sljedećim dionicama: nasip Sopje-Noskovci, dužine 8.286m, nasip Županijski kanal, dužine 3.250m, nasip Terezino Polje-Vrbovka, dužine 22.055m.

EV13 ruta koja prolazi kroz Hrvatsku proteže se kroz četiri županije. Prema dokumentu „Regional status report Iron Curtain Trail project SEE/D/0081/3.1/X – Development agency North – DAN“⁶, EV13 ruta prolazit će kroz VPŽ većinskim dijelom putem Dravske rute, asfaltiranom cestom niskog intenziteta ili će nuditi alternativnu vezu koja će biti naknadno razrađena. Većina ovog dijela rute proizlazi iz projekta IPA HUHR 1001 / 1.2.2. / 1002 *Bike routes along Drava* i u skladu s tim je i označena. Ruta će ići po asfaltiranoj cesti s niskom frekvencijom prometa, uz iznimku jedne prometne pod sekcije visoke frekvencije prometa. Kroz projekt *Drava4Enjoy* (HU-HR IPA CBC) dovršen je dio rute koji je nedostajao između Pitomače (HR) i Barcsa (HU).

Predložena ruta se dakle nastavlja na postojeću Dravsku rutu i označena je u okviru projekta *Drava4Enjoy*. Uglavnom je asfaltirana te prolazi kroz živopisna sela i mjesta uz Dravu. Na ruti postoje osnovni preduvjeti za unaprjeđenje razvoja cikloturizma poput smještajnih i ugostiteljskih objekata, trgovina mješovitom robom, prijelaza preko rijeka, zdravstvenih usluga, objekata kulturno-povijesne baštine i temeljne biciklističke infrastrukture.

2.1.1.2. EV13 ruta – Ruta željezne zavjese

Nama najzanimljivija planirana EV ruta predviđena za certifikaciju (prolaziti će kroz VPŽ) je EV13 – Ruta željezne zavjese. Ruta ide duž granice nekadašnje „Željezne zavjese“ odnosno granične linije koja je dijelila Europu na dva politička bloka – istočnoeuropske zemlje na čelu sa Sovjetskim Savezom i zapadnoeuropske zemlje u interesnoj grupi Sjedinjenih Američkih Država. S ukupno 10.4 km najduža je od svih EV ruta. Prolazi kroz 20 europskih zemalja, uz 14 lokaliteta UNESCO svjetske baštine i uz tri europska mora.

Ruta ima dvije službene varijante ulaza u Hrvatsku. Prvi je na graničnom prijelazu Goričan u Međimurju, a drugi na graničnom prijelazu Gola u Podravini. Ruta prolazi očuvanom prirodom i slikovitim međimurskim, podravskim i slavonskim mjestima uz rijeku Dravu sve do Grada Donjeg Miholjca, gdje nakratko napušta Hrvatsku, a ponovo ulazi u nju na graničnom prijelazu Baranjsko Petrovo Selo, odakle prolazi sjevernim dijelom Baranje i u Batini na Dunavu napušta Hrvatsku. Dionica EV13 kroz Hrvatsku je duljine oko 240 km. Treba napomenuti da postoji mogućnost uspostavljanja rute EV13 s obje strane rijeke Drave odnosno da se paralelno odvija i na hrvatskoj i na mađarskoj strani. U nastavku slijedi grafički prikaz karte rute EV13 – Ruta željezne zavjese.

⁶ Regionalno izvješće o stanju – Projekt Rute željezne zavjese, SEE/D/0081/3.1/X – Razvojna agencija Sjever – DAN, 2014.

Slika 3. EV13 – Ruta željezne zavjese

Izvor: EuroVelo13, www.EV13.com (14.1.2019.)

Planirani dio EV13 rute, prolazi kroz značajan dio VPŽ (počinje na zapadnom ulazu u Županiju nedaleko Pitomače, ide do Terezinog Polja, a završava u selu Ilmin Dvor nedaleko od Čađavice). U nastavku slijedi grafički prikaz rute EV13 na putu rute kroz RH, na kojemu je vidljiv i dio koji prolazi kroz VPŽ.

Slika 4. EV13 – Ruta željezne zavjese („hrvatski dio“)

Izvor: EuroVelo13, www.EV13.com/stages/hungary-croatia (14.1.2019.)

Sama trasa još je u povojima razvoja i eksploatacije te nije označena na terenu, ali se duž njene trase nalaze table projekta *Bike routes along Drava*. Kao što je vidljivo iz legende ispod Slike 4., jedan dio rute još je u razvoju, jedan dio rute je razvijen, ali ruta još nije službeno certificirana ni označena EV tablama.

2.1.1.3. Panonske biciklističke staze

Projekt naziva Panonske biciklističke staze financira se u okviru Programa razvoja cikloturizma na kontinentu u 2018. godini, a cilj mu je unaprijediti cikloturističku ponudu u Kontinentalnoj Hrvatskoj. Zahvaljujući projektu izrađen je vizualni standard kojim su se označile i nastavit će se označavati biciklističke staze na području VPŽ. U 2018. godini označeno je pet novih staza te je plan svake godine dopuniti broj označenih staza. Izrađena je destinacijska internetska stranica www.panonske-staze.com, izrađene su specijalizirane biciklističke karte – cestovne i MTB i prevedene na engleski, njemački i mađarski jezik, u papirnatom i nepoderivom materijalu. Također, valja napomenuti da je u 2016. godini pokrenuta i manifestacija Panonsko-biciklistički maraton VPŽ.

Rute uključene u projekt Panonske biciklističke staze prikazane su u sljedećoj tablici.

Tablica 4. Rute projekta Panonske biciklističke staze

Naziv rute	Dužina	Težina	Najviša točka	Najniža točka	Tip staze	Vrijeme vožnje
„Uz Dravu kroz Virovitičko-podravsku županiju- zapadni dio“	44 km	lagana	116 m	103 m	Asfalt 100%	2-3 h
„Uz Dravu kroz Virovitičko-podravsku županiju- istočni dio“	67 km	lagana	129 m	113 m	Asfalt 35% Makadam 65%	3.5-4.5 h
„Podravski krug“	64 km	lagana	177 m	117 m	Asfalt 92% Makadam 8%	2.5-3.5 h
„Dravski đir“	97 km	srednja	142 m	100 m	Asfalt 74% Makadam 26%	4-6 h
„Virovitički đir“	33 km	lagana	138 m	110 m	Asfalt 100%	1.5-2 h
„Slatinski đir“	39 km	lagana	140 m	109 m	Asfalt 100%	2-3 h
„Bajsom od Čačinaca do Jankovca“	21 km	srednja	463 m	118 m	Asfalt 77% Makadam 23%	1.5-2.5 h
„Preko Bilogore i Papuka do Voćina“	39 km	lagana	234 m	119 m	Asfalt 100%	2-2.5 h
„Od Papuka do obala Drave“	56 km	lagana	605 m	114 m	Asfalt 100%	2.5-3 h

„Jelenova staza“	67 km	srednja	699 m	230 m	Asfalt 100%	3-4 h
„Šojkina staza“	43 km	lagana	165 m	115 m	Asfalt 100%	2-3 h
„Put Šarana“	12 km	srednja	221 m	136 m	Singletrail 85 % Šumski put 10 % Makadam 5 %	1-1.5 h
„Srednjovjekovnim stazama“	5 km	srednja	352 m	219 m	Zemlja/makadam 95% Asfalt 5 %	1 h
„Staza Dabrova“	36 km	srednja	125 m	241 m	Zemlja n/a Asfalt n/a	3 h
„Staza Kune zlatice“	24 km	srednja	246 m	130 m	Zemlja n/a Asfalt n/a	1.5 h
„Vjeveričja staza“	36 km	teška	699 m	230 m	Zemlja n/a Asfalt n/a	2 h

Izvor: prilagođeno prema Panonske biciklističke staze, <https://www.panonske-staze.com/staze/> (11.1.2019.)

Kao što je vidljivo iz prethodne tablice, u projekt su uključene neke od postojećih ruta s područja VPŽ, pored kojih će biti trasirane i označene i dodatne (nove) rute. Valja naglasiti da je jedan od ciljeva projekta Panonske biciklističke staze objedinjavanje svih cikloturističkih ruta s područja VPŽ u jedinstveni sustav označenih i umreženih ruta kako bi se utjecalo na prepoznatljivost ponude cikloturizma navedenog područja. U nastavku slijedi grafički prikaz ruta projekta Panonske biciklističke staze.

Slika 5. Rute projekta Panonske biciklističke staze

Izvor: Virovitičko-podravska županija

2.1.1.4. Amazon of Europe Bike Trail

EU projekt *Amazon of Europe Bike Trail* će biciklističkom rutom dugom 700 kilometara povezati susjedne države Austriju, Sloveniju, Mađarsku, Hrvatsku i Srbiju. Biciklistička ruta bit će uspostavljena na području UNESCO prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav koji pokriva površinu od milijun hektara, velik riječni krajolik donjih tokova tih rijeka i među najvećim je slatkovodnim biserima Europe. Jedan dio rijeke Drave u Hrvatskoj predstavlja najočuvaniji dio toka te rijeke od izvora u Alpama do ušća Drave u Dunav u Aljmašu. Partnerski konzorcij čini 15 partnera te deset pridruženih partnera iz Austrije, Slovenije, Mađarske, Hrvatske, Srbije i Italije.⁷

Na području VPŽ planira se dodatno označavanje biciklističkih staza uz rijeku Dravu, izgradnja nove i dodatno opremanje postojeće biciklističke infrastrukture, uspostavljanje info-točaka o zaštićenom području i razvoj zajedničke internetske platforme za razvoj održivih oblika turizma uz rijeku Dravu.

Svi navedeni projekti doprinijet će razvoju cikloturizma VPŽ. Iz projekata će se osim označavanja staza i izrađivanja jedinstvenog sustava označavanja staza, izraditi dodatni punktovi za popravak bicikala, informativni panoi, brošure, karte, specijalizirani smještaj i sve ostalo potrebno za upotpunjavanje cikloturističke ponude.

2.1.1.5. Prateća biciklistička infrastruktura

Na području VPŽ nedovoljno je dodatnih biciklističkih proizvoda, ponude i infrastrukture, kao što su *Bike share* sustavi ili e-punionice. Razlog tome je što nisu dovoljno razvijeni ostali proizvodi koji sačinjavaju temelj razvoja cikloturizma, primjerice *Bike&Bed* smještaj, informativne table, brošure i slično. No, valja još jednom naglasiti da će se infrastruktura nadograditi novim sadržajima kroz projekte koji su u provedbi (*Amazon of Europe Bike Trail*, Panonske biciklističke staze, EV13 GAP). Projektom *Drava4Enjoy* realizirano je postavljanje jednog, a projektom *Bike routes along Drava* tri odmorišta za bicikliste s informativnim materijalima (Križnica, Kapela Dvor, Noskovačka Dubrava), a smješteni su uz atraktivne lokacije duž trase. Od ostalih ponuda za bicikliste uglavnom su to ponude u vidu trgovina, servisa ili najma bicikala i ostale opreme. Također, na području VPŽ postavljeno je 12 stanica za popravak bicikala na raznim lokacijama u kojima su i četiri *Recro Bike*⁸ solarne servisne stanice za bicikle - tri u Gradu Virovitici i jedna na Virovitičkim ribnjacima na početku biciklističke staze Put šarana.

U nastavku slijedi tablični prikaz dodatnih usluga u cikloturizmu na području VPŽ.

Tablica 5. Dodatne usluge u cikloturizmu na području VPŽ

Usluga	Naziv objekta	Lokacija	Napomena
Najam bicikala	Heritage hotel Kurija Janković	Kapela Dvor, Lukač	Najam se plaća
	Hotel – Pustara Višnjica	Višnjica, Sopje (Slatina)	Najam se plaća

⁷ Cikloturizam.hr, dostupno na: <https://cikloturizam.hr/vijesti/amazon-of-europe-bike-trail-medunarodna-biciklisticka-ruta-kroz-5-zemalja/> (28.12.2018.)

⁸ *Recro Bike* servisna stanica predstavlja stup opremljen alatom za popravak bicikla, pumpom za gume te solarnom pločom koja omogućava punjenje mobitela te servis i po mraku.

	Informativno- edukativni centar-hostel Dravska priča	Noskovci, Čađavica	Najam je besplatan
Trgovine i servisi bicikala	ROG JOMA	Virovitica	
	PANEX DINAMIC	Virovitica	
	Bike shop „KOMPAS“	Virovitica	
	SVIJET BIKIKLA j.d.o.o.	Pitomača	
	Bike shop „KOMPAS“	Slatina	
Stanice za popravak bicikala u VPŽ	Heritage hotel Kurija Janković	Kapela Dvor, Lukač	
	Informativno- edukativni centar-hostel Dravska priča	Noskovci, Čađavica	
	Hotel – Pustara Višnjica	Višnjica, Sopje (Slatina)	
		Gornje Bazje	
		Križnica	
		Sopje	
		Suhopolje	
		Špišić Bukovica	
	Park and shop	Virovitica	
		Virovitica centar	
		Virovitica	
		Virovitički ribnjaci	
		Slatinski Drenovac	
Odmorišta za bicikliste	Informativno- edukativni centar-hostel Dravska priča	Noskovci, Čađavica	
		Križnica, Pitomača	
		Budakovac	
		Kapinci	

Izvor: prilagođeno prema podacima dostupnim na Panonske biciklističke staze, <https://www.panonske-staze.com/> (14.1.2019.)

2.1.2. Sigurnost i signalizacija

Prometnu signalizaciju i opremu za označavanje biciklističkih površina čine prometni znakovi i to znakovi opasnosti, znakovi izričitih naredbi, znakovi obavijesti, dopunske ploče, turistička i druga obavijesna signalizacija. Osim prometnih znakova čine ju i oznake na kolniku, a to su uzdužne oznake⁹, poprečne oznake, strelice, simboli i dr. Osim prometnih znakova i oznaka na kolniku čine ju i prometna oprema, a to su oprema za označavanje ruba kolnika, zaštitne ograde, stupići, rampe i druge odgovarajuće zapreke, naprave za parkiranje bicikla kao što su nosači, držači, stalci te sustavi za pohranu bicikala kao što su spremnici ili biciklističke stanice.

Na državnoj razini postoji definirana signalizacija za biciklističke prometne rute (tzv. „plava signalizacija“) koja je praktična za cestovni biciklistički promet i cikloturiste u proputovanju. Većina biciklističkih staza i sadržaja rade se kružno, oko određene lokacije i sadržaja, za što je „plava signalizacija“ neprimjenjiva. Međunarodni koridori EV sustava imaju definiranu vlastitu signalizaciju, stoga bi na trasi rute EV13 trebalo prakticirati takvu vrstu signalizacije koja se koristi za tu trasu u njenim ostalim dijelovima, tj. EV signalizacija. Ona može biti postavljena na stupove ostale biciklističke signalizacije, odnosno na samostalne stupove.

Signalizacija na području VPŽ najviše je razvijena u gradovima. U tom smislu, Grad Virovitica prednjači zbog ucrtanih oznaka na kolniku i općenite cikloturističke infrastrukture (valja izdvojiti da u Virovitici postoje iscrtane biciklističke trake koje su nastale kroz projekt odrađen u suradnji s MUP-om u svrhu povezivanja biciklističkih staza i smanjivanja broja prometnih nesreća u urbanim središtima), dok su u okolnim općinama signalizacija i infrastruktura na početku razvoja. Vidljiv je nedostatak ulaganja u prometnu opremu, zaštitne ograde, stupiće, rampe i sustave za pohranu bicikala, što treba uzeti u obzir kod planiranja razvoja biciklističke infrastrukture u naseljenim mjestima. Kao što je ranije već navedeno, u tijeku je projekt naziva Panonske biciklističke staze kroz koji će se izraditi vizualni standard kojim će se označavati biciklističke staze na području VPŽ. Time bi se trebalo objediniti sve biciklističke rute s područja VPŽ u jedinstveni sustav označenih i umreženih ruta s ciljem postizanja prepoznatljivosti ponude cikloturizma navedenog područja.

Što se tiče sigurnosti, kroz VPŽ se proteže veliki broj prometnih koridora i cesta koje nisu prilagođene prometovanju biciklista. Prema navodima iz OP-a, središnjim dijelom VPŽ prolazi podravski prometni koridor koji povezuje središnju i sjeveroistočnu Hrvatsku te prometni pravac prema Mađarskoj koji je vrlo opterećen (kroz Viroviticu dnevno prođe više od 10.000 vozila).

Prema podacima Policijske uprave Virovitičko-podravske vidljivo je da su biciklisti uzrokovali relativno mali broj nesreća, no udvostručen je ukupan broj nesreća u kojima su biciklisti sudjelovali. Iz dostupnih podataka može se iščitati da biciklisti postaju sve ugroženija skupina u prometu. Razlog tome je što se bicikl koristi kao prijevozno sredstvo djeci i mladima za prijevoz do škole, za dnevne nabavke namirnica ili u obavljanju raznih poslova i aktivnosti.

⁹ Uzdužne oznake su rubne crte ili razdjelne crte (Zakon o cestama (NN 84/2011, 22/2013, 54/2013, 148/2013 i 92/2014); članak 47. Pravilnika o biciklističkoj infrastrukturi (NN 28/16)).

Prema neslužbenim informacijama, pojedine JLRS s područja VPŽ rade na osmišljavanju sigurnih biciklističkih prometnica izdvojenih od ostatka prometa. Cilj je povezati mjesta najčešće cirkulacije građana (škole, trgovine, prostori okupljanja i druženja). Realizacijom neslužbenih planova unaprjeđenja gradskih prometnica u vidu sigurnosti, građane bi se potaknulo na češće korištenje bicikala, što bi se odrazilo na smanjenje buke i onečišćenja zraka, a samim time, povećala bi se kvaliteta života u tim prostorima.

Prema podacima iz izvješća Policijske uprave Virovitičko-podravske, posebno problematičnim se za sudjelovanje biciklista u prometu mogu smatrati: centar Grada Virovitice i državne ceste D2, D5 i D34 cijelom dužinom.

2.1.3. Pregled ponude smještaja i ugostiteljstva

Kako bi se cikloturizam mogao nesmetano odvijati, cikloturistička ponuda trebala bi u potpunosti biti prilagođena cikloturistima. Ključan čimbenik prilagođavanja cikloturističke ponude cikloturistima je razvoj smještaja odnosno ponude smještaja i ugostiteljstva prema *Bike&Bed* standardu. *Bike&Bed* standard ima sljedeće karakteristike:

- mogućnost prihvata cikloturista za samo jednu noć,
- sigurne prostorije za spremanje bicikala,
- prostor za sušenje odjeće i putne opreme,
- raznovrsnu ponudu doručka ili mogućnost korištenja kuhinje,
- raspoloživost preciznih i kvalitetnih karata regije po mogućnosti s označenim biciklističkim rutama,
- raspoloživost informacija o javnom prijevozu (željeznica, trajekti),
- mogućnost korištenja alata za jednostavne popravke,
- informacije o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.

Ponuda smještaja na području VPŽ općenito je ograničena po pitanju kapaciteta i kvalitete, ali trenutno je u primjerenom odnosu s opsegom i kvalitetom turističke ponude, poglavito cikloturizmom. VPŽ posjeduje skroman broj ugostiteljskih objekata, radi čega je i ponuda smještaja skromnija pa samim time i ponuda specijaliziranog smještaja za bicikliste gotovo da i ne postoji, a pojedina nastojanja svode se na napore pojedinih iznajmljivača. Posljednjih nekoliko godina zamjetan je interes kod pojedinih ugostiteljskih objekata da investiraju i proširuju ponudu u ovakvim specijaliziranim smjerovima. S nekoliko takvih objekata te pravilno educiranim i usmjerenim iznajmljivačima moglo bi se usmjeriti i potaknuti razvoj *Bike&Bed* ponude na županijskoj razini. U VPŽ trenutno nema objekata prilagođenih *Bike&Bed* standardu, ali postoji nekoliko *Bike friendly*¹⁰ objekata. Postoji nekoliko objekata koji uvode nove usluge kako bi dobili oznaku *Bike&Bed* standarda, ali u pravilu su to nadogradnje već postojećih smještajnih kapaciteta.

Biciklisti i cikloturisti odsjedaju u gotovo svim smještajnim objektima na području VPŽ, a neki od smještajnih objekata dodatno su upotpunili svoju ponudu elementima i sadržajima koji su od strane biciklista i cikloturista najtraženiji. *Bike friendly* smještajni objekti s područja VPŽ su primjerice Kurija Janković koja nudi uslugu iznajmljivanja bicikala, a kroz godinu dana, provedbom novih projekata, njihova će ponuda za bicikliste biti

¹⁰ *Bike friendly* objekti su objekti prilagođeni prihvatu cikloturista, odnosno objekti koji uvode određene dodatne usluge prilagođene cikloturistima (spremanje bicikala, alati za popravak bicikala, karte i slično), a koji ne zadovoljavaju sve uvjete za oznaku *Bike&Bed* standarda.

nadopunjena. Drugi primjer je hostel Dravska priča u Noskovačkoj Dubravi koji osim usluga smještaja od nedavno u ponudi ima i 36 bicikala te kacige i reflektirajuće prsluke koji stoje na raspolaganju turistima koji odluče posjetiti ovaj objekt. Višnjica (hotel, ergela, farma) se također može okarakterizirati kao *Bike friendly* objekt, a od dodatnih usluga za bicikliste nude iznajmljivanje bicikala. U posljednjih nekoliko godina, s popularizacijom cikloturizma od državne do lokalne razine, kod ugostiteljskih objekata pojavljuje se interes za razvoj ponude usmjerene cikloturistima, pa samim time raste i interes pružatelja ugostiteljskih usluga s područja VPŽ. Što se tiče ukupnih smještajnih kapaciteta VPŽ, u 2019. godini aktivno je 40 smještajnih objekata (od privatnog smještaja do hotela s 4 zvjezdice), a u ponudi je 558 ležajeva. U Tablici 6. prikazani su smještajni objekti s područja VPŽ.

Tablica 6. Smještajni objekti na području VPŽ

Naziv objekta	Vrsta	Smještajni kapacitet	Dodatne usluge za bicikliste
VIROVITICA			
Sobe „Šulentić“	Sobe	30	
Sobe „KTC“	Sobe	8	
Prenočište „Slavonska kuća“	Sobe	11	
Sobe „Vila Magnolia“	Sobe	9	
Sobe „Veibel“	Sobe	11	
Sobe „Smiljanec“	Sobe	6	
Mario Pavelić, sobe u domaćinstvu	Sobe	4	
Jasna Frank, sobe u domaćinstvu	Sobe	7	
Apartman „Braja“	Apartman	6	
Sobe „Mila“	Sobe	4	
Prenočište „Zrinski“	Sobe	10	
Prenočište „Seka“	Sobe	8	
SLATINA			
Business Club, Uslužni obrt LM-PROM	Sobe	15	
Sobe Ugostiteljstvo „Repić“	Sobe	10	
Obiteljska kuća Repić	Sobe	6	
Sobe i kuća za odmor – Jošavac d.o.o.	Sobe Kuća za odmor	20	
Sobe „PINTA“	Sobe	8	
Lovački dom „Fazanerija Kozice“	Sobe	16	
Apartmani „Ana“	Apartman	6	
ORAHOVICA			
Sobe za iznajmljivanje Marbo d.o.o.	Sobe	16	
Hotel „Dukat“ (***)	Hotel	36	
Sobe – gostionica „Sport“	Sobe	6	
Apartman „Šimatić“	Apartman	6	
OPG „Odmor u zelenom“	Kuća za odmor	5	
Resort Merkur	Sobe	X ¹¹	
PITOMAČA			
Prenočište „Zlatni klas Otrovanec“	Sobe	10	
Seljačko domaćinstvo „Dravska Iža“	Sobe	12	
Seljačko domaćinstvo „Profuntar“	Kuća za odmor	4	

¹¹ Resort Merkur – noćenje je moguće samo uz člansku iskaznicu Hrvatskog crvenog križa; nisu u evidenciji sustava e-visitor; podaci o smještajnim kapacitetima nisu dostupni.

Prenočište „Luka“	Sobe	8	
Hotel „Divino“	Hotel	39	
ČAČINCI			
Planinarski dom „Jankovac“	Sobe Spavaonice	55	
Buga – obrt za ugostiteljstvo i usluge	Sobe	12	
Krajna – Ruralna kuća za odmor	Kuća za odmor	6	
ŠPIŠIĆ BUKOVICA			
Hotel „Mozart“ (****)	Hotel	27	
ČAĐAVICA			
Sobe „Vlatko Horvat“	Sobe	4	
Hostel „Dravska priča“	Hostel	34	X ¹²
Sobe „Slavonski dvori“ ****	Sobe	7	
VOĆIN			
Lovački dom „Đedovica“	Sobe	6	
SOPJE			
Hotel Višnjica (***)	Hotel	39	X ¹³
LUKAČ			
Heritage hotel KURIJA JANKOVIĆ (****)	Hotel	31	X ¹⁴

Izvor: izrada autora prema podacima TZ VPŽ

2.1.4. Pregled postojećih cikloturističkih događanja i manifestacija

Manifestacije i događanja čine iznimno snažan privlačni faktor za cikloturistički segment. U Tablici 7. prikazani su događaji i manifestacije povezani s cikloturizmom koji se odvijaju na prostoru VPŽ.

Tablica 7. Cikloturistički događaji i manifestacije na prostoru VPŽ

Naziv manifestacije	Mjesto i vrijeme održavanja	Organizator	Ciljne skupine
Orahovica <i>bikeweekend</i>	Orahovica, travanj	Grad Orahovica, Pannonian Challenge, BK Pannonian iz Osijeka, WeekendWarriors i BK Osijek 2010	biciklisti
Biciklijada "Zelena blaga Bilogore"	Virovitica, travanj	Nippy adventures	biciklisti
MTB Papuk <i>adventure race</i>	Orahovica, travanj	BK Lood	biciklisti
XC Bunarić	Slatina, travanj, svibanj	BK Slatina, Motiv, TZ Slatina	biciklisti
XC Srednjovjekovnim stazama	Orahovica, svibanj	BK Lood	biciklisti
Međunarodna biciklistička manifestacija CRO-HU BIKE TOUR	Virovitičko-podravska županija, svibanj	Hrvatska gospodarska komora – Županijska komora Virovitica, Gradsko poglavarstvo Szentlorinca (Mađarska), KEKS Virovitica i Szentlorinc Kerekparos Klub Suorganizatori: Općina Pitomača, Turistička zajednica Općine	biciklisti

¹² Iznajmljivanje bicikala, reflektirajućih prsluka i kaciga (besplatno).

¹³ Iznajmljivanje bicikala.

¹⁴ Iznajmljivanje bicikala.

		Pitomača i RD Zeleno srce iz Pitomače	
Virovitička biciklijada	Virovitički ribnjaci, svibanj	Grad Virovitica, TZ Virovitica, BK Bor	biciklisti
Papuk ExtremeChallenge	PP Papuk i Orahovica, lipanj	Plivački klub Orahovica	plivači biciklisti
Biciklijada "Zeleno srce"	Pitomača, lipanj	RD "Zeleno srce"	biciklisti
Mikeška biciklijada	Virovitica, lipanj	obrt Mikešland	biciklisti
Biciklijada "Bajsom i žlicom po Podravini"	Virovitica, srpanj	Nippy adventures (Boho Travel Art)	biciklisti
Outdoor weekend	Virovitica, kolovoz	BK Bor	trkači biciklisti
XC Put Šarana	Virovitica, kolovoz	BK Bor	biciklisti
Panonsko-Bilogorski MTB maraton	Kapela Dvor (VT), rujan	KEKS	biciklisti
Obiteljska biciklijada Barcs-Virovitica-Virovitički ribnjaci	Barcs/Virovitički ribnjaci	Sportska zajednica Grada Virovitice	biciklisti
Bub – biciklom u Bukovu	Suhopolje, rujan	Turistička zajednica Općine Suhopolje i Savjet mladih Općine Suhopolje	biciklisti
Biciklijada "Biciklom u posjetu starim vremenima – u doba Petra Preradovića"	Virovitica, rujan	Nippy adventures (Boho Travel Art)	biciklisti
Biciklijada "Bilogorska kestenijada"	Virovitica, listopad	Nippy adventures (Boho Travel Art)	biciklisti
Enduro Jam	Orahovica, listopad	BK Weekend Warriors	biciklisti

Izvor: izrada autora

Na temelju prikazane tablice može se zaključiti da se na području VPŽ odvija 19 cikloturističkih događanja što je vrlo solidan broj. Najčešće ih organiziraju BK-ovi, tj. udruge, a odvijaju se između travnja i listopada, što je i logično s obzirom na vremenske uvjete u ostalim mjesecima. Manifestacije se odnose i na profesionalne bicikliste i na bicikliste rekreativce.

Osim manifestacija navedenih u tablici, na širem području regije organizira se Slavenska brdsko-biciklistička liga, sustav *MTB* natjecanja u organizaciji brojnih klubova, u čemu participiraju i klubovi s područja VPŽ. Ove utrke kratke su i ne previše zahtjevne za organizaciju, no nude vrlo solidnu razinu kvalitete, sve su popularnije, a odlične su za privlačenje rekreativaca, mladih sudionika te za općenito populariziranje biciklizma. Ovakve manifestacije često doprinose mogućnosti da se iz njih razvije neka jača manifestacija što se može iskoristiti za razvoj manifestacija na području Županije te za kvalitetniju suradnju s okolnim područjima i županijama.

Valja napomenuti da je značajnu promociju cikloturizma ostvarila utrka *Tour of Croatia*, tzv. „nacionalni Tour“, koja je kroz Viroviticu prolazila u travnju 2016., 2017. i 2018., a fokus javnosti usmjerila je na područje cijele RH, uz iznimno veliku promociju RH na međunarodnom planu.

2.1.5. Pregled ostalih utjecajnih faktora cikloturističke ponude

Osim biciklističke infrastrukture, sigurnosti i signalizacije, ponude smještaja i ugostiteljstva te biciklističkih događanja i manifestacija postoje i ostali faktori koji direktno utječu na cikloturističku ponudu VPŽ. Ti faktori veoma su bitni za funkcioniranje cikloturističke ponude i bez njih ona ne bi bila potpuna ni moguća. U sljedećim poglavljima opisani su ostali faktori koji utječu na cikloturističku ponudu VPŽ i način na koji utječu na istu.

2.1.5.1. Izravni dionici u stvaranju i promociji cikloturističke ponude

Budući da je cikloturizam u Hrvatskoj među rastućim trendovima, utjecajni faktori daljnjeg razvoja primijete se kroz pojačane aktivnosti klubova (BK Bor, BK Slatina, BK Lood, KEKS Virovitica, Motiv Slatina, RD Zeleno srce), interesom privatnih iznajmljivača za prihvat biciklista i pružatelja specijaliziranih usluga za bicikliste, EU sredstva oko teme cikloturizma, investiranjem u manifestacije, dodatne ponude i slično. Prodaja, suradnja i edukacija vidljiva je kroz rad turističkih zajednica VPŽ, gradova Virovitice, Slatine, Orahovice te općina Pitomače, Čačinaca i Suhopolja. Na području VPŽ djeluju mnogi biciklistički klubovi čiji su članovi ključni partneri u provedbi svih aktivnosti usmjerenih na razvoj cikloturizma. Od turističkih agencija trenutno postoje dvije agencije, od kojih je jedna isključivo emitivnog tipa (prodaja putovanja u druge destinacije), dok je druga poslovnica agencije iz druge županije u Gradu Virovitici, koja pored organizacije putovanja u druge destinacije, za sada skromno realizira i dolaske grupa na područje VPŽ.

2.1.5.2. Internetske stranice i promotivni materijali

Podaci o stazama i ostaloj biciklističkoj infrastrukturi VPŽ primarno se nalaze na internetskim stranicama projekata *Drava4Enjoy* i Panonske biciklističke staze (koja je tke početkom 2019. puštena u rad), gdje je sabrana zadovoljavajuća količina informacija o biciklističkoj ponudi (rute, smještaj i gastronomija, ostala biciklistička infrastruktura). Pored navedenih stranica, postoje i internetske stranice pojedinih turističkih zajednica koje prikazuju biciklističke sadržaje na svom području.

Također, iz projekata *Drava4Enjoy* i Panonske biciklističke staze napravljene su i karte te biciklističke brošure VPŽ koje sadrže osnovne podatke o rutama. Kroz projekt Panonske biciklističke staze izrađene su specijalizirane biciklističke karte (cestovne i *MTB*) i prevedene su na engleski, njemački i mađarski jezik, a izrađene su u papirnatom obliku od nepoderivog materijala.

2.1.5.3. Edukacija

U listopadu 2015. godine, u organizaciji Turističke zajednice VPŽ te u izvedbi IRTA-e d.o.o., realizirana je edukacija za biciklističke vodiče s područja Županije, sufinancirana od strane Ministarstva turizma. Edukaciji je pristupilo 14 polaznika, a svi su istu uspješno

i položili. Teorijski dio edukacije održao se u Virovitici, praktični dio na Virovitičkim ribnjacima, a zajednička vožnja odvozila se u okolici Virovitice. Od navedenog broja polaznika petero se i danas aktivno bavi cikloturizmom – vođenjem turista u organizaciji raznih agencija, organizacijom cikloturističke ponude u privatnom aranžmanu ili bavljenjem raznim drugim uslugama u cikloturizmu (organizacija različitih biciklističkih manifestacija). Gotovo svi polaznici nastavili su biti aktivni u svojim klubovima, u suradnji s turističkim zajednicama, privatnim poslovnim inicijativama ili ostalim aktivnostima iz domene cikloturizma. Edukacija dionika za razvoj cikloturizma za sada se pokazala kao iznimno uspješan poticajni element kojim je potaknut razvoj biciklističkih specijalista u VPŽ.

2.1.5.4. Suradnja

Budući da je cikloturizam oblik turizma koji zahtjeva široki obuhvat područja na kojem se odvija, na terenu je za očekivati da se infrastruktura proteže površinama različitih vlasnika. U tom smislu, za uspostavljanje biciklističkih staza i ruta potrebna je određena razina suradnje dionika toga područja. Primjerice, izrada biciklističkih staza po šumskim područjima, kojima će se kretati biciklisti treba biti usklađena s podružnicom Hrvatskih šuma koja upravlja područjem, kao i s lovoovlaštenikom, čime će se izbjeći negativni efekti, a pojačati pozitivni efekti kod svih partnera, a ponajprije kod gostiju. Isto tako i Hrvatske vode koje su sudjelovale u projektu izrade biciklističkih staza uz Dravu, primarno uređenjem staze po nasipu, a sudjeluju i u nekim aktualnim sličnim projektima. Hrvatske željeznice nude mogućnost prijevoza biciklista, uglavnom posebnim vagonima prilagođenim za tu namjenu, što se koristi povremeno na području Gorskog kotara te srednje i sjeveroistočne RH. Što se tiče prijevoza biciklista željeznicom, usluga je na zadovoljavajućoj razini. U većini slučajeva se određeni broj biciklista može prevesti zajedno s biciklima no potrebno je unaprijed dogovoriti takvu uslugu (ako se radi o većem broju biciklista). U navedenom strateškom razdoblju (nakon 2023.) potrebno je razmotriti mogućnosti prijevoza biciklista cestom (javni autobusni prijevoz, taksi, privatni aranžman) budući da se očekuje rast potražnje za takvom vrstom usluge. HGSS redovito sudjeluje pri organizaciji biciklističkih manifestacija, primarno natjecateljskih, ali i rekreativnih. Osim toga HGSS ili njihovi članovi sudjeluju u edukacijama raznih vrsta, uglavnom vezane za *outdoor* aktivnosti (prva pomoć, orijentacija i drugo).

2.2. Pregled stanja cikloturističke ponude Grada Barcsa

Polaznu osnovu intenzivnijeg razvoja cikloturizma na području Grada Barcsa predstavlja biciklistička ruta koja prolazi duž rijeke Drave, a koja je dio predložene rute EV13 (ruta Željezne zavjese). Dionica rute EV13 koja prolazi kroz područje Grada Barcsa, preklapa se s biciklističkom rutom Tri rijeke koja se nastavlja prema Mohacsu na istoku. Na drugoj strani, sjeverozapadni smjer, uzvodno uz rijeku Dravu, nema osigurane preduvjete za odvijanje cikloturizma, s obzirom da prije svega nije infrastrukturno prilagođen potrebama cikloturista. Osim biciklističke infrastrukture, cikloturistima su na raspolaganju i ostale potrebne usluge (dućani, usluge servisa bicikala, ugostiteljske i usluge smještaja, usluge banaka, usluge prijevoza željeznicom). Međutim, usluge smještaja nisu u odgovarajućoj mjeri prilagođene potrebama cikloturista (ispunjavanje uvjeta *Bike&Bed*), kao i ostale prateće usluge poput odmorišta, stanica za popravak te info-punktova (nema ih dovoljno ili nisu najbolje opremljeni). Od dodatnih sadržaja koji pozitivno utječu na turizam na području Grada Barcsa su termalno kupalište te rekreacijski centar koji su također na raspolaganju cikloturistima kao dodatne usluge. Osim nedostatne mreže biciklističkih

staza i usluge smještaja, segment marketinga (kreiranje cikloturističkih proizvoda i programa, promocija, prodaja, komunikacija sa tržištem cikloturizma) je najmanje zastupljen, što je jedan od glavnih razloga nedovoljne valorizacije cikloturizma na području Grada Barcsa. Stoga se u AP-u nameće potreba rada na aktivnostima unaprjeđenja djela biciklističke infrastrukture, usluge smještaja te u potpunosti segment marketinga.

2.2.1. Pregled stanja postojeće biciklističke infrastrukture

Osnovu cikloturizma na području Grada Barcsa predstavlja dionica rute Tri rijeke, koja je dio predložene rute EV13. Ova biciklistička ruta realizirana je u okviru istoimenog projekta kroz program INTEREG IIIA, kao dionica nacionalne Zadunavske pogranične biciklističke rute. Od 2007. godine naziv Tri rijeke cikloturistima je postao sinonim za odlično stanje prirode, netaknuti podravski pejzaž, živu lokalnu tradiciju, široku ponudu gastronomskog i vinskog turizma, tim više jer se ruta proteže duž područja nacionalnog parka Dunav-Drava, od Grada Barcsa pa sve do Grada Mohacsa što ju čini vrlo atraktivnom i poželjnom cikloturističkom destinacijom.

Budući da se ova ruta preklapa s EV13, pri definiranju rute u obzir su uzeti sljedeći čimbenici:

- baziranje na postojeće, označene biciklističke rute,
- uključivanje što više asfaltiranih dionica,
- kod korištenja javnih cesta, prednost su imale dionice s manjom prometnom frekvencijom,
- formiranje bliže državnoj granici (do 15 km),
- povezivanje sa što više znamenitosti, tematski povezanih sa Željeznom zavjesom,
- osigurati što veću zastupljenost različitih usluga uz rutu (znamenitosti, smještaj, prehrana, radionice za popravak itd.),
- što bolja povezanost sa sredstvima javnog prijevoza (željeznica).¹⁵

Osim rute Tri rijeke, na području Grada Barcsa ne postoji niti jedna druga uređena i prilagođena biciklistička ruta (sigurnost, signalizacija i ostala biciklistička infrastruktura), iako se pojedini biciklisti (domaći i strani) samoinicijativno kreću i ostalom prometnom infrastrukturom i drugim putevima (asfaltne ceste, poljoprivredni i šumski putevi, neuređene staze i slično). Kako bi se unaprijedila polazna osnova za razvoj cikloturizma, potrebno je proširiti mrežu adekvatnih biciklističkih staza prema sjeveru i sjeverozapadu.

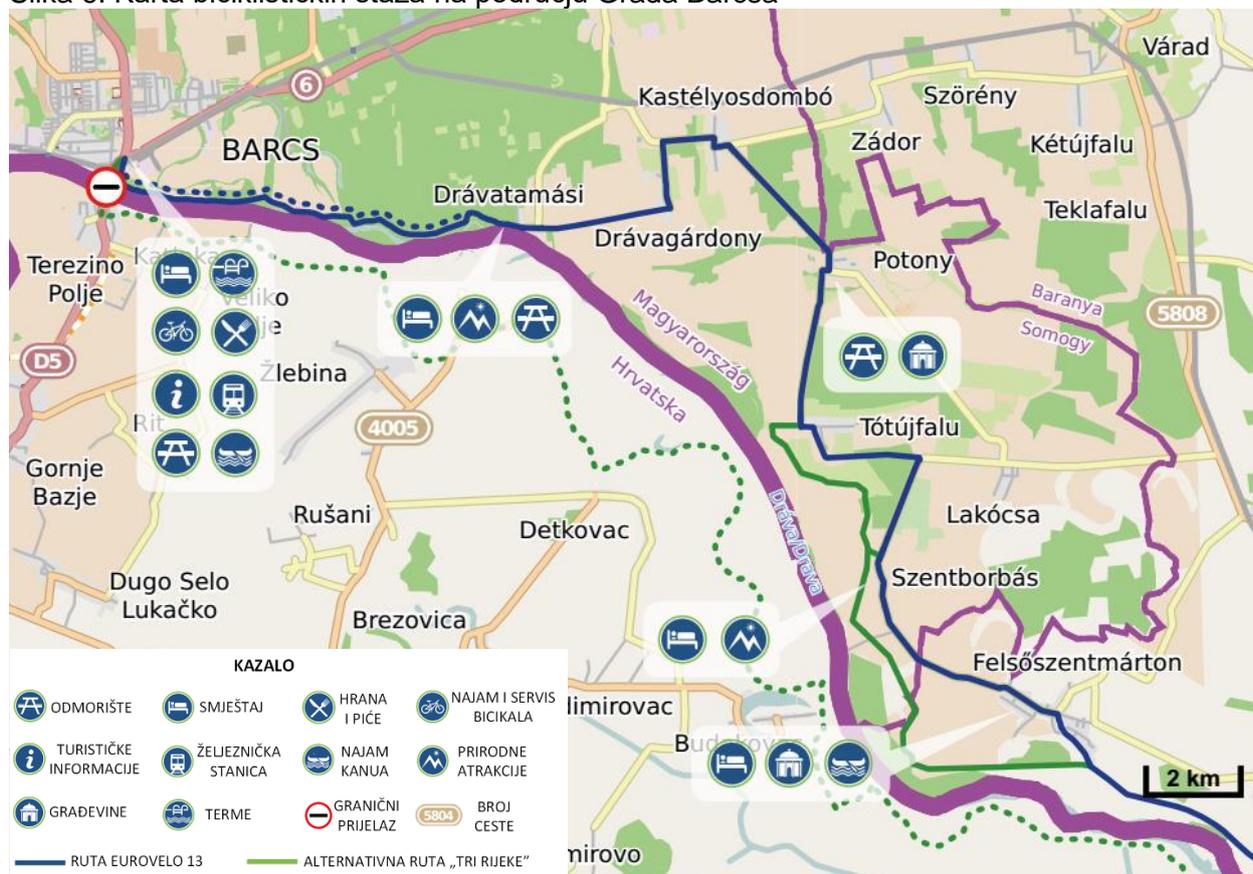
2.2.1.1. Biciklistička ruta Tri rijeke

Biciklistička ruta započinje iz samog središta Grada Barcsa i nastavlja svoj pravac u smjeru juga, prema obali rijeke Drave. Ovaj dio rute odvija se na dobro izrađenoj asfaltnoj podlozi sve do rijeke Drave. Prije samog skretanja uz rijeku Dravu, nalazi se biciklistička signalizacija rute Tri rijeke koja prikazuje daljnji smjer kretanja. Kako je navedeno i na službenoj stranici biciklističke rute Tri rijeke, nastavak rute duž rijeke Drave prema Drávatamásiu odvija se putevima različitih kvaliteta (šumska staza, makadam, neučvršćeni pijesak), što zna biti dosta problematično za bicikliste tijekom velikih oborina ili ekstremne suše (blato ili značajno zaprašivanje staze). Polovina dionice bliže Barcsu

¹⁵Službena stranica biciklističke rute Tri rijeke, dostupno na: <http://www.kerekparut.com/hr/opis-rute> (7.12.2018.)

je pogodnija za bicikliste (dobro održavana šumska staza), dok je druga polovina prema Drávatamásiu poprilično nezgodnija (neučvršćeni pijesak, zemlja). Na dionici uz rijeku Dravu prema Drávatamásiu se nalazi i drveni most koji povezuje rutu. Most je izrađen od uzdužnih trupaca koji su na površini povezani daskama po kojima se prolazi. Ovakva konstrukcija mosta ne zadovoljava više kriterije sigurnosti i zadovoljavajuće cikloturističko iskustvo, stoga je potrebna rekonstrukcija. Također, nakon spomenutog mosta izražen je problem neodgovarajuće signalizacije (nije dio signalizacije Tri rijeke), kao i nedostatak znakova na pojedinim dijelovima rute. S obzirom na postojeće stanje ovog dijela dionice, 2016. godine je pripremljena projektna dokumentacija rekonstrukcije biciklističke rute. Rekonstrukcija rute planira se u okviru projekta EV13 GAP do kraja 2019. godine. Od Drávatamásiu u smjeru Drávasztáre ruta se odvija kvalitetnim asfaltiranim putevima s niskim prometom kroz sela Drávagárdony, Kastélyosdombó, Potony, Tótújfalu i Szentborbás. Od dodatnih sadržaja na ovom djelu rute nalazi se odmaralište za bicikliste, dućan i pivnica u mjestu Potony, a na obali Drave u blizini Szentborbása nalazi se kuća za odmor u okviru Nacionalnog parka Dunav-Drava. Na ovom djelu rute, u mjestu Tótújfalu postoji alternativna biciklistička staza po nasipu s mogućnošću vraćanja na glavnu stazu u mjestu Szentborbás ili nastavak po nasipu prema Felsőszentmártonu u Županiji Baranya.

Slika 6. Karta biciklističkih staza na području Grada Barcsa

Izvor: South Transdanubian Regional Development Agency: Biciklističke karte rute Tri rijeke Barcs - Mohacs (EV13)

2.2.2. Pregled ponude smještaja i ugostiteljstva

Za uspjeh biciklizma na turističkom tržištu, odnosno razvoja cikloturizma bitna je i dobra smještajna ponuda. Smještajnu ponudu potrebno je prilagoditi *Bike&Bed* standardima, bilo kroz nadogradnju već postojećih smještajnih kapaciteta za potrebe biciklista, bilo kroz stvaranje specijalnih *Bike friendly* hotela i drugih smještajnih objekata (mali obiteljski hoteli, pansioni, kampovi). Ugostiteljski objekti gostima – cikloturistima trebaju ponuditi dodatne usluge usmjerene na zadovoljavanje njihovih potreba. S obzirom da je riječ o turističkom proizvodu sporta i avanturizma, ugostiteljski objekti se trebaju specijalizirati na način da cikloturistima pruže usluge prikladnog i sigurnog skladištenja bicikala, mogućnost pranja bicikala, osnovno održavanje, mogućnost pranja/sušenja odjeće i opreme, potrebnu pomoć u izvanrednim situacijama, informacije o rasporedu javnog prijevoza i dostupnosti servisnih radionica, ali i informacije o kraju i ponudi turističke destinacije.

Iako se u Integriranoj strategiji za urbani razvoj Grada Barcsa (Barcs Intergrált Településfejlesztési Stratégia 2014.-2020.¹⁶) kroz plan turizma ističe i razvoj biciklizma, turizam se u Gradu Barcsu temelji na termalnim lječilištima i prirodnim vrijednostima. Ono što najviše ugrožava bolju iskoristivost turističkog potencijala Barcsa je nedostatak kvalitetnih smještajnih kapaciteta. Trenutna ponuda smještaja u rukama je privatnih iznajmljivača soba, apartmana, pansiona i slično, a koncentrirana je osim u samom Gradu Barcsu i u nekim okolnim naseljima kao što je Csokonyavisontáta (naselje s izvrsnim termalnim lječilištem), Drávatamási, Szentborbás i Vízvár (naselja koja su smještena uz rijeku Dravu u Nacionalnom parku Dunav-Drava) i ostala. U proteklim godinama započeto je nekoliko razvojnih projekata u svrhu poboljšanja ponude ugostiteljskih objekata: pansion s tri zvjezdice, kamp s četiri zvjezdice i hotel s četiri zvjezdice, ali niti jedan od projekata nije zaživio. Neadekvatna ponuda smještaja i usluga uzrokovala je nemogućnost razvoja specijaliziranih objekata za smještaj biciklista. Ipak, kod pojedinih privatnih iznajmljivača može se uočiti određeni interes za specijalizacijom dijela ponude u smjeru cikloturizma. Uz određenu pomoć i poticaje pružatelji usluga smještaja mogli bi prilagoditi svoje objekte cikloturistima s čime bi se aktivirala cikloturistička potražnja u Gradu Barcsu. U Tablici 8. nalazi se prikaz ponude smještaja s mogućnostima dodatnog sadržaja za bicikliste.

Tablica 8. Smještajni kapaciteti na području Grada Barcsa i okolnih naselja

Naziv objekta	Vrsta	Smještajni kapacitet	Dodatne usluge za bicikliste
BARCS			
Nóra-lak	Apartman	4	
Dráva Apartman	Apartman	7	
Erika&Laci Lak	Apartman	5	
Colorado Apartman	Apartman	17	
Fortuna Apartman	Apartman	8	
Hartmann Panzió	Pansion	18	X ¹⁷
Ili Mama Apartman	Apartman	2	

¹⁶ Barcs Intergrált Településfejlesztési Stratégia 2014.-2020., dostupno na: <http://www.barcs.hu/index.php/onkormanyzat/intergralt-telepulesfejlesztesi-strategia-2014-2020> (28.11.2018.)

¹⁷ Spremište za bicikle.

Müller Vendégház	Kuća za odmor	7	
Sövényes szálláshely	Apartman	4+1	
Zátony Vendégház	Kuća za odmor	10	
Belvárosi Apartmanház	Apartman	14	X ¹⁸
Euroland Vendégház	Kuća za odmor	10	
Csányi Jenőné	Apartman	5	
Vank Apartman	Apartman	4+1	
Szállások Duna-Dráva Nemzeti Park-Dráva Kapu Bemutatóközpont	Apartman	6+2	X ¹⁹
Csapó Zita Apartman	Apartman	4+2	
Villa Anna	Pansion/ Kuća za odmor	10	
Júlia Apartman és Csillag Étterem	Apartman	10	
Dráva Völgye Középiskola és Kollégium	Hostel	150	
Árnyas Rejtek Turistaszálló	Hostel	26	
CSOKONYAVISONTA			
Alexandra Vadászház	Pansion	26	X ²⁰
Korona Panzió	Pansion	20	X ²¹
Korona Apartmanház	Apartman	18	X ²²
Négy Évszak Spa	Apartman	30	
Platán Vendégház	Kuća za odmor	12	X ²³
Bence-Fanna Vendégház	Kuća za odmor	6	
Gyógy- és Strandfürdő Vendégszobák	Sobe	8	
Gyógy- és Strandfürdő Kemping	Kamp	200	
Napsugár Vendégház	Kuća za odmor	6	
Royal Apartmanház	Apartman	16	
Holiday home	Vikendica	5	
DRÁVATAMÁSI			
Veronika Vendégház	Kuća za odmor	17+1	X ²⁴
Odú Vendégház	Kuća za odmor	4	X ²⁵
Drávatamási Vendégház	Kuća za odmor	4	X ²⁶
VÍZVÁR			
Dráva Menti Szálláshely	Kuća za odmor	14	
Éden Park	Kuća za odmor	21	X ²⁷
Zsitfapuszta Vadászház	Pansion	6	
Szállások Duna-Dráva Nemzeti Park-Vízvár	Kuća za odmor	10	
SZENTBORBÁS			
Szállások Duna-Dráva Nemzeti Park-Szentborbás	Kuća za odmor	7	
RINYAÚJNÉP			
Villa Vacantia	Vikendica	4+1	X ²⁸

¹⁸ Iznajmljivanje bicikala i vlastito spremište za bicikle (pod video-nadzorom).

¹⁹ Iznajmljivanje bicikala.

²⁰ Iznajmljivanje bicikala (4 komada).

²¹ Besplatni bicikli za goste.

²² Iznajmljivanje bicikala.

²³ Besplatno korištenje bicikla.

²⁴ Iznajmljivanje bicikala.

²⁵ Spremište za bicikle (pod nadzorom) i najam bicikala.

²⁶ Moguće iznajmljivanje bicikala te također nude spremište za bicikle.

²⁷ Iznajmljivanje bicikala i spremište za bicikle.

²⁸ Iznajmljivanje bicikala.

Countrycamp J&B	Turističko naselje	16+4	X ²⁹
DARÁNY			
Vitéztanya Vadászlak	Lovački dom	6	
TÓTÚJFALU			
Dráva-zug Vendégház	Kuća za odmor	10	X ³⁰
KOMLÓSD			
Öregmalomkő Falusi	Kuća za odmor	15	
KASTÉLYOSDOMBÓ			
Erdődy Vendégház Kastélyosdombó	Kuća za odmor	8+3	X ³¹
PATOSFA			
Susanna ház	Vikendica	2	X ³²

Izvor: izrada autora

Pored navedenih smještajnih objekata koji su na raspolaganju cikloturistima, na području Barcsa se nalaze i ostali objekti za smještaj i to: Dráva Makett Panzió és Étterem, Hotel Boróka, Széchényi Ferenc Gimnázium és Kollégium i Dráva Völgye Középiskola Középrigóci Kollégiuma.

2.2.3. Cikloturistička događanja i manifestacije

Sportski projekti usmjereni na segment biciklizma imaju značajnu promidžbenu ulogu za privlačenje cikloturista. Stoga se preporučuje u cikloturističku ponudu uključiti organiziranje natjecateljskih manifestacija za aktivne bicikliste profesionalce, ali i organiziranje biciklijada za širu publiku odnosno za privlačenje rekreativaca te općenito za populariziranje biciklizma. U Tablici 9. prikazan je pregled određenih biciklističkih događanja u 2018. godini na području Barcsa.

Tablica 9. Biciklistička događanja na području Grada Barcsa u 2018. godini

Naziv	Datum	Organizator	Mjesto	Vrsta
Kerékpártúra Križnicára ³³	14.4.2018.	Barcsi Városi Szabadidő Sportegyesület	Barcs-Križnica	Biciklijada
Nyitótúra Barcs-Szentborbás ³⁴	01.5.2018.	BVSE Vizisport és Túra Szakosztály	Barcs-Drávatamási-Szentborbás	Kombinirana tura koja uključuje biciklizam
Dráva menti gyalogtúrák VIII. ³⁵	19.5.2018.	BVSE Vizisport és Túra Szakosztály	Barcs-Križnica	Biciklijada
Nyitótúra Vízvár-Barcs ³⁶	02.6.2018.	BVSE Vizisport és Túra Szakosztály	Vízvár-Barcs	Kombinirana tura koja uključuje biciklizam

²⁹ Iznajmljivanje bicikala.

³⁰ Iznajmljivanje bicikala.

³¹ Nude mogućnost korištenja bicikla.

³² Iznajmljivanje bicikala.

³³ Kerékpártúra Križnicára, dostupno na:

<http://barcs.hu/images/2016/2018/Kri%C5%BEnic%C3%A1ra%202018.04.14..pdf> (21.12.2018.)

³⁴ Nyitótúra Barcs-Szentborbás, dostupno na:

<http://www.viziturabarcs.hu/file/250/2018.05.01-turaterv-barcs-sztb-nyito.pdf> (21.12.2018.)

³⁵ Dráva menti gyalogtúrák VIII., dostupno na:

<http://www.viziturabarcs.hu/file/252/2018.05.19-turaterv-kriznica.pdf> (21.12.2018.)

³⁶ Vízvár – Barcs, dostupno na:

<http://www.viziturabarcs.hu/file/254/2018.06.02-turaterv-vizvar-barcs.pdf> (21.12.2018.)

Kerékpártúra Viroviticára ³⁷	23.6.2018.	Barcsi Városi Szabadidő Sportegyesület	Barcs-Virovitica	Biciklijada
eXtremeMan ³⁸ biztosítás	27.- 28.7.2018.	BVSE Vízisport és Túra Szakosztály	Barcs	Kombinirana tura koja uključuje biciklizam
Zárótúra Vízvár-Barcs ³⁹	15.9.2018.	BVSE Vízisport és Túra Szakosztály	Vízvár-Barcs	Kombinirana tura koja uključuje biciklizam
Dráva menti gyalogtúrák 2018./IX. ⁴⁰	22.9.2018.	BVSE Vízisport és Túra Szakosztály	Barcs-Križnica	Biciklijada
Kerékpártúra Viroviticára ⁴¹	29.9.2018.	Barcsi Városi Szabadidő Sportegyesület	Barcs-Virovitica	Biciklijada

Izvor: izrada autora

U Gradu Barcsu djeluju specijalizirana tijela koja koordiniraju sportske aktivnosti, a to su: Barcsi Városi Szabadidő Sportegyesület i Barcsi Városi Sportegyesület (BVSE) Unutar BVSE posluje odjel Viziturizmus koji se bavi organiziranjem različitih vrsta tura kroz cijelu godinu, a neke od njih uključuju biciklizam. U 2018. godini događanja za bicikliste organizirana su kroz topliji dio godine i usmjerena su na rekreativce. Na području Grada Barcsa ne postoji sportski klub usmjeren na potrebe biciklista što ograničava razvoj profesionalnog biciklizma, a samim time i razvoj specijaliziranih natjecateljskih utrka koje mogu poboljšati promociju biciklističkog turizma i cikloturističku ponudu. Pored toga, udruge tj. klubovi biciklista mogu pomoći pri kreiranju i trasiranju biciklističkih staza, označavanju staza signalizacijom, mogu davati prijedloge za njihovo poboljšanje i nadogradnju te se mogu educirati za biciklističke vodiče.

2.2.4. Ostali utjecajni faktori cikloturističke ponude

Grad Barcs na službenim internetskim stranicama pod rubrikom „Turizam“⁴² navodi Barcsi Turisztikai Infopont te tri turističke agencije: Dráva Tours, Tensi Tours i Fly Balaton. Barcsi Turisztikai Infopont (Turistički informativni centar Barcs) promovira turizam u Barcsu putem internetske stranice⁴³ i Facebook stranice⁴⁴. Turistički informativni centar Barcs pruža informacije o samom Gradu Barcsu, smještaju, spa i rekreacijskom centru Barcs, smještajnim i ugostiteljskim objektima, znamenitostima koje preporučuju posjetiti, no nude i krstarenja rijekom Dravom.

³⁷ IV. Barcs – Virovitica kerékpártúra, dostupno na: <http://barcs.hu/images/2016/2018/Ki%C3%ADr%C3%A1s%201.pdf> (21.12.2018.)

³⁸ eXtremeMan biztosítás, dostupno na: <http://www.viziturabarcs.hu/file/257/2018.07.27-28-extrememan.pdf> (21.12.2018.)

³⁹ Zárótúra Vízvár – Barcs, dostupno na: <http://www.viziturabarcs.hu/file/260/2018.09.15-turaterv-zaro-vizvar-barcs.pdf> (21.12.2018.)

⁴⁰ Dráva menti gyalogtúrák 2018./IX, dostupno na: <http://www.viziturabarcs.hu/file/261/2018.09.22-turaterv-kriznica.pdf> (21.12.2018.)

⁴¹ V. BARCS – VIROVITICA KERÉKPÁRTÚRA, dostupno na: http://barcs.hu/images/2016/2018/Ki%C3%ADr%C3%A1s_copy_copy.pdf (21.12.2018.)

⁴² Idegenforgalom, dostupno na: <http://www.barcs.hu/index.php/idegenforgalom> (11.1.2019.)

⁴³ Barcsi Turisztikai Infopont (internet), dostupno na: <http://www.turizmusbarcs.hu> (11.1.2019.)

⁴⁴ Barcsi Turisztikai Infopont (Facebook), dostupno na: <https://www.facebook.com/BTInfopont/> (11.1.2019.)

U Tablici 10. prikazana je ponuda navedenih turističkih agencija, osim Fly Balaton agencije⁴⁵.

Tablica 10. Ponuda turističkih agencija

Naziv turističke agencije	Ponuda
Dráva Tours ⁴⁶	Razne turističke ture koje uključuju lov, ribolov, vožnju motornim čamcima i kanuima po rijeci Dravi, krstarenja Dravom i područjem Nacionalnog parka Dunav-Drava, no nude i biciklističke ture. Cijena jedne biciklističke ture iznosi 1000 Ft/dan.
Tensi Tours	Domaća i međunarodna (privatna i grupna) putovanja, rezerviranje smještaja u zemlji i inozemstvu, rezerviranje avionske karte, organiziranje događanja (stručne konferencije, društveni programi), organiziranje školskih izleta, širok raspon <i>last minute</i> ponuda.

Izvor: izrada autora

Od informacija usmjerenih na bicikliste navodi se biciklistička ruta Tri rijeke te Dráva Kapu Bemutatóközpont (Izložbeni centar pod upravom Nacionalnog parka Dunav-Drava). Izložbeni centar uz organiziranje i vođenje obilazaka uz područje rijeke Drave, vožnju konjskom zapregom, pružanje usluga smještaja i ostalo, nudi i uslugu iznajmljivanja bicikala. Na službenim stranicama Nacionalnog parka Dunav-Drava za najam bicikala određena je cijena od 600 Ft za pola dana te 1000 Ft za cjelodnevni najam.⁴⁷

E-marketing aktivnosti sredstvo su komunikacije i kanal dostavljanja veće vrijednosti turistima. Jedan od alata e-marketing aktivnosti usmjerenih na cikloturiste je internetska stranica o biciklističkim rutama. Sadržaji takve internetske stranice važan su izvor informiranja biciklista, ali i budućih turista, pa je nužno da javno objavljene informacije i podaci prikazuju ponudu cikloturizma. Na službenoj internetskoj stranici rute Tri rijeke⁴⁸ mogu se pronaći informacije o samom projektu EV, o ruti Tri rijeke, digitalna karta o regionalnoj dionici EV13 i ostalim biciklističkim rutama u prekograničnoj zoni Mađarske i Hrvatske, biciklističke karte rute u obliku brošure za preuzimanje te kratki pregled pojedinih dionica rute. Kako ruta kreće od Grada Barcsa, naziv prve dionice rute glasi „Barcs – Felsőszentmárton: Kroz šumu uz rijeku Dravu i mala sela Podravine“. Od informacija koje su relevantne za cikloturizam kod te dionice, osim staze sa pripadajućim informacijama, navedene su moguće lokacije punktova za odmor, ugostiteljskih objekata, javnog prijevoza (vlak), biciklističkih prodavaonica i servisa te Turističkog informativnog centra Barcs. U digitalnu kartu uneseno je i nekoliko smještajnih objekata (naziv/kontakt/lokacija/internet stranica) koji se nalaze u Barcsu i okolnim naseljima, no specijaliziranog *Bike&Bed* smještaja nema. Također, u brošuri rute navedene su i informacije o dostupnosti biciklističkih prodavaonica i servisa u Barcsu, i to: Gepida Kerékpár Szaküzlet és Szerviz i Texas 97 Kft. Osim navedenih, u Barcsu je još nekoliko pružatelja biciklističkih usluga: Kerékpárüzlet És Szervíz Barcs, Használt kerékpár

⁴⁵ Službena internetska stranica turističke agencije Fly Balaton: <http://www.flybalaton.com> je registrirana, međutim na dan 11.1.2019. nije u funkciji. Također, na službenim stranicama Barcsa nema informacija o uslugama agencije, nego su navedeni kontakt podaci agencije.

⁴⁶ Dráva Tours, dostupno na: <http://www.dravatours.atw.hu/> (11.1.2019.)

⁴⁷ Barcs-Drávaszentés, dostupno na: <http://www.ddnp.hu/barcs-dravaszentés> (15.1.2019.)

⁴⁸ Három folyó kerékpáros túraútvonal, dostupno na: <http://www.kereparut.com/hr> (15.1.2019.)

kereskedés i Barcs Car Kft.⁴⁹ U Tablici 11. prikazani su pružatelji biciklističkih usluga u Barcsu.

Tablica 11. Pružatelji biciklističkih usluga u Barcsu

Naziv pružatelja biciklističkih usluga	Prodavaonica	Servis
Gepida Kerékpár Szaküzlet és Szerviz,	X	X
Texas 97 Kft., Bajcsy-Zsilinszky u. 16.	X	X
Kerékpárüzlet És Szervíz Barcs,	X	X
Használt kerékpár kereskedés, Bajcsy-	X	
Barcs Car Kft.,	X	

Izvor: izrada autora

U turističkim promotivnim aktivnostima Grada Barcsa, osim Turističkog informativnog centra Barcs sudjeluje i BVSE Vizisport és Túra Szakosztály (odjel unutar BVSE koji upravlja aktivnostima vodenih sportova i obilazaka). Organiziraju različite turističke ture⁵⁰ kroz cijelu godinu, a neke od njih uključuju i aktivnosti biciklizma. Zbog proširenja ponude na pješačke i biciklističke ture osnovali su udругu pod nazivom Dráva-Zátony Vízitúra Egyesület koja pruža podršku radu BVSE Vizisport és Túra Szakosztály.

S obzirom na sve navedeno, aktivnosti u vezi organiziranja cikloturističkih aktivnosti, promidžbe cikloturizma te poticanja razvoja cikloturizma kao turističkog proizvoda su minimalne. Za razvoj turističke ponude temeljene na aktivnostima biciklizma potrebno je uključiti sve ključne dionike relevantne za cikloturizam u Gradu Barcsu kroz edukaciju o specifičnim elementima cikloturizma, ali i kroz međusobnu suradnju te koordinaciju cikloturizma kao turističkog proizvoda kako bi se privukla cikloturistička potražnja.

⁴⁹ Bicikl Barcs, dostupno na: <https://barcs.cylex.hu/bicikli.html> (15.1.2019.)

⁵⁰ Detaljan kalendar tura dostupan je na njihovoj internetskoj stranici: www.viziturabarcs.hu (15.1.2019.)

3. MEĐUNARODNI TRENDVI CIKLOTURIZMA I OBILJEŽJA CIKLOTURISTIČKE POTRAŽNJE

Analizom trenutnog stanja cikloturizma prekograničnog područja određeno je sve što se na prekograničnom području nalazi, a zadovoljava potrebe cikloturista. U nastavku će biti prikazano sve ono što se trenutno odvija tj. međunarodni trendovi u cikloturizmu i biti će predstavljena obilježja cikloturista odnosno cikloturističke potražnje. Kako bi se shvatilo koje su to potrebe cikloturista odnosno cikloturističke potražnje potrebno je objasniti pojam cikloturista. Sumirajući dosadašnje definicije kroz raznu literaturu i kroz više autora, može se zaključiti da je cikloturist osoba kojoj je motiv relaksacija i opuštanje, zdrav život, boravak u prirodi te sport i rekreacija, a mnogi autori turiste dijele u dvije kategorije, one koji iznajmljuju bicikl na određenoj destinaciji (obično su to jednodnevni izleti) i one koji koriste bicikl na putovanjima i kao glavno prijevozno sredstvo. U AP-u razvoja cikloturizma RH (2015) navodi se da je glavni motiv putovanja cikloturista aktivno ili pasivno sudjelovanje u biciklizmu, a dodatni motivi koji utječu na potražnju su sudjelovanje u natjecateljskom biciklizmu i promatranje biciklističkih događanja. Prije samog prikaza obilježja cikloturističke potražnje prema različitim kriterijima, navode se oblici cikloturizma koje razlikujemo prema dužini trajanja odmora:

- jednodnevni cikloturizam – najčešći oblik cikloturizma, karakterističan za domaće turiste, odnosno dnevne izletnike,
- odmorišni cikloturizam – oblik cikloturizma u kojemu je biciklizam jedna od aktivnosti turista tijekom odmora,
- aktivni cikloturizam – biciklizam je glavni motiv putovanja.

3.1. Obilježja cikloturističke potražnje

Prema istraživanjima Europskog parlamenta - Generalni direktorat za unutarnje politike unije⁵¹ iz studije „Mreža europskih biciklističkih staza – EuroVelo“⁵², cikloturisti pripadaju skupini srednje ili visoko obrazovanih ljudi, najčešće putuju u paru (50%), oko 30% cikloturista dolazi u skupini od 3 do 5 ljudi, a preostalih 20% su samci. Zaključak istraživanja je i da oko 60% cikloturista promjeni smještaj nekoliko puta za vrijeme putovanja, a oko 40% boravi samo u jednoj destinaciji. Nadalje, višednevni u prosjeku troše oko 53 Eura dnevno (sa smještajem), a jednodnevni oko 16 Eura dnevno. Također, izrađen je i profil prosječnog cikloturista sa sljedećim karakteristikama:

- većina osoba 45-55 godina,
- srednje ili visoko obrazovan,
- osoba većih primanja,
- učestaliji je broj osoba muškog spola,
- 20% samci, 50% u paru, ostatak male grupe 3 do 5 ljudi.

Prema AP-u razvoja cikloturizma RH, potrošački segmenti cikloturista se generalno mogu podijeliti u dvije osnovne skupine:

- bicikliste rekreativce koji samo povremeno koriste bicikl kao sredstvo rekreacije,
- pasionirane bicikliste kod kojih je vožnja biciklom osnovni oblik provođenja slobodnog vremena, u što pripadaju i natjecatelji odnosno sportski biciklisti.

⁵¹ European parliament - Directorates-General for Internal Policies of the Union.

⁵² European parliament, dostupno na:

[http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2012/474569/IPOL-TRAN_ET\(2012\)474569_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/JOIN/2012/474569/IPOL-TRAN_ET(2012)474569_EN.pdf) (28.12.2018.)

Još detaljnije se, prema učestalosti korištenja bicikala i udaljenosti koju cikloturisti prelaze, mogu izdvojiti povremeni cikloturisti, cikloturisti koji preferiraju vožnju na kratke udaljenosti, cikloturisti koji preferiraju vožnju na veće udaljenosti te natjecatelji odnosno profesionalni cikloturisti. U Tablici 12. slijedi prikaz potrošačkih segmenata (ciljnih tržišta) cikloturista u Hrvatskoj napravljen prema AP-u razvoja cikloturizma RH.

Tablica 12. Potrošački segmenti (ciljna tržišta) cikloturista u RH

Ciljno tržište		Geografska pripadnost	Opis	Proizvodi
Biciklisti rekreativci	Povremeni cikloturisti	Hrvatska, Mađarska, Slovenija, BiH	Predstavljaju veći potrošački segment, preferiraju fizički manje zahtjevne rute, imaju unaprijed planiran i organiziran itinerer, traže udoban smještaj. Većinom srednje i zrelije dobi (35 - 60 godina), dolaze vlastitim biciklom, a koriste i Bike sharing sustav. Često putuju u grupama ili cijele obitelji.	Manje zahtjevne cikloture, vožnja kroz očuvanu prirodu, Bike sharing sustav, kulturne i prirodne atrakcije, tematske manifestacije
	Cikloturisti na kratke udaljenosti	Hrvatska, Mađarska, Slovenija, BiH, Austrija		
Pasionirani biciklisti	Cikloturisti na duge staze	Hrvatska, zemlje srednje Europe	Najčešće nemaju razrađen plan putovanja, traže jednostavan i cjenovno prihvatljiv smještaj te su većinom mlađe životne dobi, od 20-tih do ranih 30-tih godina. Zanima ih izazov i zahtjevnije biciklističke staze. Dolaze vlastitim biciklom.	Duže, zahtjevnije staze, vožnja kroz očuvanu prirodu, kulturne i prirodne atrakcije, međunarodna i nacionalna biciklistička natjecanja
	Sportski biciklisti	Hrvatska, zemlje srednje i zapadne Europe		

Izvor: Institut za turizam (2015): Akcijski plan razvoja cikloturizma, Zagreb: Ministarstvo turizma, str. 22

Sljedeća tablica (Tablica 13.) napravljena prema AP-u razvoja cikloturizma RH prikazuje podjelu cikloturističke potražnje prema osnovnim varijablama, podskupinama te komponentama koje ih obilježavaju.

Tablica 13. Tržište cikloturista prema osnovnim varijablama

Segment	Demografske značajke	Učestalost putovanja	Udaljenost	Motivacija	Lokacija
Povremeni cikloturisti	Mladi, obitelji s djecom i osobe 55+	Nekoliko puta godišnje	Kratke staze (30-40 km po danu), 1-2 sata vožnje	Zabava i rekreacija, obiteljsko druženje	Rute blizu mjesta stanovanja, zaštićena područja
Cikloturisti koji preferiraju kratke staze	Zrela dob, obitelji s djecom	Tjedne vožnje, mjesečne vožnje	30-40 km po danu	Zabava i rekreacija, obiteljsko druženje	Rute blizu mjesta stanovanja, organizirana putovanja

Cikloturisti koji preferiraju duge staze	Zrela dob, obitelji s odraslom djecom, samci	Tjedne vožnje, mjesečne vožnje	65-100 km po danu	Zabava i rekreacija, upoznavanje novih staza	Dobro održavane rute, duža organizirana putovanja
Natjecatelji	Mladi i srednja dob, grupe ili samci	Redovni treninzi i vožnje	100-160 km po danu	Zabava i rekreacija, natjecateljski izazov	Dobro održavane rute, duža organizirana putovanja, izazovne rute

Izvor: Institut za turizam (2015): Akcijski plan razvoja cikloturizma, Zagreb: Ministarstvo turizma, str. 27

Iz prethodne dvije tablice može se vidjeti da biciklisti rekreativci predstavljaju veći potrošački segment, preferiraju fizički manje zahtjevne rute, imaju unaprijed planiran i organiziran itinerar te traže udoban smještaj. Većinom su srednje i zrelije dobi, od 35 do 60 godina, uglavnom koriste vlastiti bicikl, a ponekad iznajmljuju bicikl u destinaciji ili koriste *Bike share* sustav (koji će biti objašnjen u podnaslovu Međunarodni trendovi u cikloturizmu). Često putuju u grupama ili cijele obitelji, a najčešće koriste sljedeće turističke proizvode:

- manje zahtjevne ciklorute,
- vožnja kroz očuvanu prirodu,
- Bike sharing sustav,
- kulturne i prirodne atrakcije,
- tematske manifestacije.

Za razliku od biciklista rekreativaca, pasionarni biciklisti najčešće nemaju razrađen plan putovanja, traže jednostavan i cjenovno prihvatljiv smještaj te su većinom mlađe životne dobi, od 20-ih do ranih 30-ih godina. Zanima ih izazov i zahtjevnije biciklističke staze. Većina cikloturista dolazi vlastitim biciklom, a jedan manji dio u destinaciji iznajmljuje bicikle ili koristi Bike sharing sustav. Najčešće koriste sljedeće turističke proizvode:

- duže, zahtjevnije staze,
- vožnja kroz očuvanu prirodu,
- kulturne i prirodne atrakcije,
- međunarodna i nacionalna biciklistička natjecanja.

Trenutno za područje VPŽ i područje Grada Barcsa ne postoji evidencija broja cikloturista kao ni tržišna istraživanja o istima. Analiza podataka iz sustava *E-visitor*⁵³ za područje VPŽ za 2018. godinu pokazala je najveći udio domaćih turista (68,16%), potom slijede turisti iz Austrije, Njemačke, Italije, Srbije, Slovenije, Mađarske i Bosne i Hercegovine. Turisti iz ostalih zemalja čine pojedinačno manje od 1% u dolascima i noćenjima na području VPŽ. Također, trenutna se noćenja većinom zasnivaju na noćenjima gostiju iz Hrvatske (65,93%), a od stranih gostiju dominiraju gostiju iz okolnih zemalja. Većina turističkih dolazaka je organizirana individualno, u organizaciji agencija dolazi samo 4,6% domaćih i 10,6% stranih turista. Prosječno trajanje boravka turista na području VPŽ je 2,66 dana (dakle, uglavnom poslovna i vikend putovanja).

⁵³ Podaci dobiveni od TZ VPŽ.

Na temelju podataka o trenutnim turističkim dolascima, a u skladu s postojećim strateškim dokumentima⁵⁴ i dosadašnjim rezultatima istraživanja u okviru tematskih projekta vezanih uz cikloturizam moguće je napraviti segmentaciju cikloturista za područje VPŽ i područje Grada Barcsa.

Ciljana tržišta u razdoblju od 2019. do 2023. godine podrazumijevaju ostvarivanje rasta dolazaka cikloturista kao posljedicu razvoja proizvoda za postojeća tržišta, ali i aktivnije diferencijacije proizvoda. Primarni geografski segment cikloturista za analizirano područje činit će domaći posjetitelji i posjetitelji najbližih susjednih zemalja: Slovenije, Bosne i Hercegovine te Mađarske (za područje VPŽ) odnosno Hrvatske (za područje Grada Barcsa). Kapacitet čine i gosti iz Austrije, Njemačke i Češke te Italije koje možemo smatrati sekundarnim geografskim segmentom. Ovisno o dinamici razvoja proizvoda i njegovoj diversifikaciji, u kategoriju izazovnih novih geografskih tržišta može se ubrojiti tržište Francuske, Nizozemske i skandinavskih zemalja.

Segment cikloturista može se promatrati i iz perspektive nekoliko posebnih podsegmenta s obzirom na demografske, psihografske i bihevioralne varijable, odnosno starost, potrebe i želje posjetitelja potrošačke navike te razlike u načinu provođenju slobodnog vremena. U Tablici 14. definirani su ciljani potrošački segmenti cikloturista u analiziranom području uvažavajući prethodno navedene varijable.

Tablica 14. Ciljani potrošački segmenti cikloturista VPŽ i područja Grada Barcsa

Ciljano tržište		Geografska pripadnost	Opis	Posebni potrošački segmenti
Biciklisti rekreativci	Povremeni cikloturisti	Hrvatska, Mađarska, Slovenija, BiH	Predstavljaju veći potrošački segment, preferiraju fizički manje zahtjevne rute, imaju unaprijed planiran i organiziran itinerer, traže udoban smještaj. Većinom srednje i zrelije dobi (35 - 60 godina), dolaze vlastitim biciklom, a koriste i mogućnost najma bicikla. Često putuju u grupama ili cijele obitelji.	Jednodnevni posjetitelji (izletnici i rekreativci), učenici škole u prirodi, obitelji s djecom
	Cikloturisti na kratke udaljenosti	Hrvatska, Mađarska, Slovenija, BiH, Austrija		Jednodnevni posjetitelji, dvodnevni posjetitelji, obitelji s djecom, odmorišni turisti koji preferiraju aktivan odmor
Pasionirani biciklisti	Cikloturisti na duge staze	Hrvatska, Mađarska, Austrija, Njemačka, Češka, Italija	Najčešće nemaju razrađen plan putovanja, traže jednostavan i cjenovno prihvatljiv smještaj te su većinom mlađe životne dobi, od 20 do ranih 30-ih godina. Zanima ih izazov i zahtjevnije biciklističke staze. Dolaze vlastitim biciklom.	Višednevni posjetitelji
	Sportski biciklisti	Hrvatska, Mađarska, Austrija, Njemačka, Češka, Italija		Aktivni sportaši, članovi biciklističkih klubova

Izvor: prilagođeno prema AP razvoja cikloturizma RH

⁵⁴ AP razvoja cikloturizma RH 2015., OP razvoja cikloturizma VPŽ 2017., Strategija razvoja turizma RH do 2020., Nacionalna strategija razvoja turizma Republike Mađarske do 2030., Integrirana strategija za urbani razvoj Grada Barcsa 2014. - 2020.

3.2. Međunarodni trendovi u cikloturizmu

Cikloturisti u većem intenzitetu od drugih turista koriste proizvode domaćih proizvođača (lokalnih OPG-a i slično), lokalnu ugostiteljsku ponudu te posjećuju lokalne trgovine, obrte i pogone. Vrlo im je važno da postoji velik broj domaćih proizvođača i uzgajivača raznih proizvoda, te njihova raspoloživost i kvaliteta.

Provedeno istraživanje Europskog parlamenta - Generalni direktorat za unutarnje politike unije, pokazuje da u Europi trenutno postoji više od 60 milijuna aktivnih biciklista, 60% muškaraca i 40% žena, različitih dobnih skupina. Oko 90% cikloturističkih putovanja je organizirano samostalno, a samo 10% putem turističkih posrednika. Prema ranije spomenutom istraživanju Europskog parlamenta, cikloturističko tržište Europske unije uključujući Norvešku i Švicarsku, svakodnevno raste. Broj jednodnevnih posjetitelja koji koriste bicikle tijekom svog putovanja je teško procijeniti, dok se broj cikloturista koji ostvaruju najmanje jedno noćenje procjenjuje na oko 20 milijuna. Nešto više od jedne četvrtine europskih cikloturističkih putovanja odvija se u Njemačkoj, a oko 8% u skandinavskim zemljama.

U AP-u razvoja cikloturizma RH navodi se da je cikloturistima po pitanju prometne infrastrukture osobito važna sigurnost ceste, zbog čega u slučaju nepostojanja uređenih biciklističkih staza i putova preferiraju ceste sa slabijim intenzitetom prometa na kojima se ostvaruju manje brzine te destinacije s označenim rutama i raznolikim sadržajima i atrakcijama uz njih. Navodi se i da prilikom odabira smještaja cikloturisti daju prednost smještajnim objektima prilagođenim njihovim potrebama, odnosno kapacitetima koji udovoljavaju tzv. *Bike&Bed* standardima. Ti standardi u prvom redu podrazumijevaju:

- mogućnost prihvata cikloturista za samo jednu noć,
- sigurne prostorije za spremanje bicikala,
- prostor za sušenje odjeće i putne opreme,
- raznovrsnu ponudu doručka ili mogućnost korištenja kuhinje,
- raspoloživost preciznih i kvalitetnih karata regije po mogućnosti s označenim biciklističkim rutama,
- raspoloživost informacija o javnom prijevozu (željeznica, trajekti),
- mogućnost korištenja alata za jednostavne popravke,
- informacije o lokacijama, radnom vremenu biciklističkih servisa u destinaciji ili njenom bližem okruženju za slučaj većih kvarova.

Iako postoje biciklisti koji će se zadovoljiti smještajem u kampu ili hostelu, većina njih želi mnogo više od standardnog smještaja te svoju vožnju vole završiti dobrim obrokom, masažom ili provesti ostatak dana u wellnessu. Treba spomenuti da je cikloturistima, osim samog smještaja bitna sigurnost ceste (slabiji promet), označenost ruta, raznolik sadržaj (suveniri, učenje, ljepota krajolika). Obiteljski biciklizam na prvo mjesto stavlja sigurnost djece i mladih, razgledavanje atrakcija i stjecanje ukupnih obiteljskih iskustava. Profesionalni biciklisti su u potrazi za izazovom poput duljih i težih biciklističkih ruta. Zrele odrasle osobe traže autentična iskustava koja uključuju kulturu, događaje i slično. Putnici očekuju da će biti u mogućnosti pronaći sve informacije koje su im potrebne na jednom mjestu. Udobnost i praktičnost su top prioriteti te isto tako dvije najvažnije stvari koje cikloturisti cijene kod domaćina. Aktivnosti i događaji u određenoj destinaciji od iznimne su važnosti za donošenje odluke o putovanju za cikloturiste. Prisutna je rastuća potražnja za jedinstvenim i kulturno autentičnim putovanjima koja čuvaju ekološko i kulturno okruženje te se razlikuju od ostalih stereotipnih iskustava.

Naglasak u željama i potrebama cikloturista i zadovoljavanju istih treba staviti i na određene standarde prema kojima cikloturisti biraju svoje destinacije za putovanja u skladu s ponudom biciklističkih ruta. Tako su, prema EV-u standardi za razvoj biciklističkih ruta sljedeći:

- sigurnost – poželjne su posebne biciklističke staze te javne ceste s prometom ispod 500 vozila dnevno, a ako je promet veći od 2.000 vozila dnevno samo uz dozvoljene maksimalne brzine ispod 30 kilometara na sat (ne više od 4.000 vozila dnevno i preko 80 km/h),
- atraktivnost – trasiranje po atraktivnom i raznolikom okolišu na način da se ruta pruža uz što više prirodnih i kulturno-povijesnih atrakcija te uz važnije smještajne i ugostiteljske sadržaje,
- koherentnost – ruta ne smije imati prekide, ali treba istodobno izbjegavati prevelika skretanja s osnovnog pravca,
- udobnost – preporučljiva podloga je asfalt, ali se dozvoljavaju i kraće dionice po drugoj podlozi ukoliko je tvrda, stabilna i laka za vožnju; treba izbjegavati uzbrdice iznad 10%, a na duljim relacijama iznad 6%.⁵⁵

Trend rasta cikloturizma doveo je do velikog povećanja gradnje cikloturističke infrastrukture u svijetu. Kao što je već ranije navedeno, najpoznatiji i nama najzanimljiviji projekt je EV. EV je mreža europskih biciklističkih staza koji je osnovala Europska biciklistička federacija. Projekt razvija biciklističke staze preko cijelog kontinenta, a trenutno ih je 15 ukupne dužine od preko 70.000 km od kojih četiri prolazi kroz Hrvatsku, a jedna kroz VPŽ (EV13). Ciljevi EuroVela su promocija biciklizma i održivog razvoja, pridobivanje nebiciklista za vožnju bicikla u sigurnim uvjetima, promocija kulturne razmjene, razmjena primjera dobre prakse i slično.

Može se reći kako se u ovom projektu vodi računa o cikloturističkim trendovima poput visoke razine kvalitete trasiranja dionica ruta, sustava označavanja i promociji ove mreže.

Kao jedan od novijih trendova u cikloturizmu svakako treba spomenuti i *Bike share* trend. *Bike share* (sustav za razmjenu bicikala, sustav javnih bicikala) može se opisati kao usluga u kojoj su bicikli kratkoročno dostupni pojedincima za zajedničku uporabu po određenoj cijeni (najam) ili besplatno. Mnogi *Bike share* sustavi omogućuju ljudima da posude bicikl iz "pristaništa" i vraćaju ga na drugo pristanište koje pripada istom sustavu. Pristaništa su mjesta za odlaganje bicikala na kojima se bicikli automatski zaključavaju i otključavaju računalnom kontrolom. Potencijalni biciklist unosi podatke o plaćanju, a računalo otključava bicikl. Korisnik vraća bicikl stavljajući ga u pristanište, u kojem se zaključava na mjestu.

Bike share sustavi uvedeni su u sad već brojnim gradovima u RH poput Pule, Umaga, Čakovca, Koprivnice, Zagreba, Poreča.

⁵⁵ EuroVelo, dostupno na: <http://www.EV.org/wp-content/uploads/2011/08/Guidance-on-the-Route-Development-Process.pdf> (28.12.2019.)

4. SWOT ANALIZA

Izradom analize postojećeg stanja cikloturizma VPŽ i Grada Barcsa (ponuda, potražnja, trendovi), istraženi su svi značajni unutarnji i vanjski čimbenici u okviru kojih se razvija cikloturizam. Dobivene spoznaje o stanju cikloturizma poslužile su kao inputi u izradi SWOT analize koja sažeto prikazuje najznačajnije snage i slabosti te prilike i prijetnje cikloturizma promatranog područja. U osnovi samih snaga cikloturizma su komparativne prednosti koje nam uz poznavanje vlastitih slabosti daju jasan znak za izbor najboljeg smjera razvoja, dok prilikama i prijetnjama dodatno provjeravamo relevantnost odabira, kao najbolje opcije razvoja. U naravi, prilike predstavljaju faktore unutar kojih se mogu dokapitalizirati odnosno povećati snage i/ili ublažiti slabosti, dok su prijetnje faktori koji se mogu negativno odraziti na iskorištenje snaga odnosno na realizaciju razvojnih projekata i aktivnosti i/ili na povećanje slabosti ako se ne prepoznaju i razvoj im se ne prilagodi u što kraćem vremenskom periodu.

Tablica 15. SWOT analiza cikloturizma VPŽ i Grada Barcsa

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • ugodna klima i povoljan geoprometni položaj, prekogranično područje • prirodni resursi i prirodna raznolikost, povijesno i kulturno nasljeđe • Park prirode Papuk - UNESCO svjetski geopark Papuk • područje uz rijeku Dravu u obuhvatu UNESCO prekograničnog rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav • Nacionalni park Dunav-Drava • bogatstvo enogastronomije • veliki broj dobro razgranatih lokalnih cesta s niskim intenzitetom prometa • tradicija biciklizma • BK-ovi na području VPŽ • visoka razina osobne sigurnosti • stručni i iskusni kadrovi za dobivanje sredstava iz EU fondova • prekogranična suradnja • vodne akumulacije • gostoljubivost stanovništva • multikulturalnost društva • Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici • dobra povezanost željeznicom • uspostavljen vizualni identitet cikloturizma VPŽ - Panonske biciklističke staze • ruta EV13 	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatak brzih i autocesta do glavnih središta regije • niska razina sigurnosti i prometne kulture u cestovnom prometu • nepostojanje turističkih agencija, posebice receptivnih • nepostojanje specijaliziranih usluga u cikloturizmu • nedostatak iskusnih specijalista za cikloturizam • neadekvatna biciklistička signalizacija • mali broj uređenih i označenih biciklističkih staza i traka - u prirodi i u urbanim središtima • neizgrađena turistička infrastruktura i nedovoljno iskorišten turistički potencijal • nedovoljno prepoznatljivih brandova (turizma) • nedovoljna promocija turizma odnosno turističkih atrakcija • nedostatak lokalne i regionalne inicijative za turizam • problemi u koordinaciji između raznih institucija i subjekata • nedostatak financijskih sredstava • sporost administracije na svim razinama • niska razina informacija i informativnih materijala za cikloturiste • nedovoljna promocija i prepoznatljivost Hrvatske i Mađarske kao cikloturističke destinacije • slabe mogućnosti korištenja javnog prijevoza za bicikliste (željeznica, autobusi, taksi)

PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • status RH kao neotkrivene turističke destinacije, posebice kontinentalni dio • RH u EU ima najveći udio površina zaštićenih u okviru programa NATURA 2000. • Strategija turizma RH do 2020. godine ističe cikloturizam kao jedan od ključnih proizvoda • Nacionalna strategija razvoja turizma Republike Mađarske do 2030. • razvoj posebnih (manjih) biciklističkih oaza • uređenje biciklističkih staza, traka i ostale infrastrukture te specijaliziranih, visoko kvalitetnih usluga • širenje <i>Bike share</i>, e-bike, e-punionica • razvoj novih turističkih proizvoda • plan izgradnje brzih cesta i autocesta • EU fondovi • blizina Mađarske i Hrvatske za prekograničnu suradnju i spremnost za podjelu iskustava u EU fondovima • Hrvatsko predsjedavanje Europskom unijom u prvoj polovici 2020. godine • trend rasta ruralnog turizma i rast potražnje svih vidova turističke potrošnje • dizanje razine stručnih i specijaliziranih znanja paralelno s porastom razvijenosti i popularnosti cikloturizma • nove tehnologije (prvenstveno internet i kompjuterizacija) • podizanje ekološke svijesti i zdravog načina života • cjelogodišnje turističko poslovanje • snažniji razvoj (ciklo)turizma na kontinentu • razvoj ponude pratećih sadržaja i aktivnosti za cikloturiste • koordinirani razvoj cijele destinacije i osnivanje koordinacijskog tijela na županijskoj (destinacijskoj) razini • razvoj programa cjeloživotnog učenja kroz povezivanje s potrebama tržišta rada 	<ul style="list-style-type: none"> • nepostojanje uređenog sustava za upravljanje turizmom na regionalnom i lokalnom nivou u Mađarskoj • nepostojanje tijela izravno zaduženog za razvoj i promociju turizma za područje Grada Barcsa • nedostatak sredstava za očuvanje okruženja i razvoj nove ponude • prekomjerni porast prometa te porast broja prometnih nesreća u kojima sudjeluju biciklisti • globalna konkurencija i konkurentnost drugih županija • migracija mladih i obrazovanih osoba, nedostatak kadrova • niska razina turističke svijesti • loša cestovna infrastruktura • neprilagođenost obrazovnog sustava/programa potrebama tržišta rada • otežana izgradnja cikloturističke infrastrukture uslijed neadekvatne zakonske regulative i imovinsko-pravnih problema • konflikti javnog i privatnog interesa • problemi s nadležnostima raznih institucija, a time i uvjetovanostima o velikom broju faktora • ograničena sredstva za promotivne aktivnosti • olakšano djelovanje inozemnih agencija zbog pripadnosti EU

Izvor: prilagođeno prema Cikloprom (2017): OP razvoja cikloturizma VPŽ. Virovitica: VPŽ, str. 23

5. ANALIZA MARKETINŠKIH AKTIVNOSTI S PRIJEDLOGOM UNAPRJEĐENJA

Trendovi prisutni na međunarodnom turističkom tržištu oblikuju stil odmaranja i putovanja, diversifikaciju aktivnosti na odmoru te nameću potrebu istraživanja, planiranja, oblikovanja i upravljanja turističkim proizvodom. U tom kontekstu, presudnu ulogu u stvaranju konkurentnog položaja cikloturizma na dinamičkom i promjenjivom tržištu ima i upotreba marketinških instrumenta.

Temeljni marketinški ciljevi koji se žele postići ovim AP-om su sljedeći:

- 1.unaprijediti turistički proizvod i stvoriti tržišnu prepoznatljivost,
- 2.aktivirati turističku potražnju pojačanim marketinškim aktivnostima.

U svrhu ostvarivanja navedenih ciljeva razradit će se prijedlog potrebnih mjera i aktivnosti koji će obuhvatiti problematiku razvoja proizvoda, komunikacijskih i prodajnih aktivnosti te tržišnog pozicioniranja.

5.1. Razvoj proizvoda

Sve veći zahtjevi turističkih potrošača, potaknuli su razvoj specifičnih oblika turizma kojima se putem organiziranja posebnih oblika odmora, rekreativnih iskustava, doživljaja i drugih posebnih sadržaja, želi prilagoditi turistička ponuda i turistički proizvod neposrednom turistu, odnosno specifičnoj skupini turista. Turisti današnjice putuju sve češće, ali i kraće i sve se više okreću specifičnim oblicima turizma u potrazi za novim iskustvima i doživljajima, dobro su informirani, traže individualniji pristup organizaciji putovanja, nepredvidljivi su, spontani, imaju očuvan osjećaj za očuvanjem prirode i ekologijom, osjetljiviji su na kvalitetu usluga te žele sadržajnija turistička iskustva i time složeniji turistički proizvod. Među glavnim motivima koji pokreću ljude na turistička putovanja ističu se bijeg od svakodnevne rutine, odmor i rekreacija izvan uobičajene sredine, želja za novim doživljajima i iskustvima, očuvanje zdravlja te upoznavanje prirodnih ljepota i kulturnih znamenitosti.

U razmatranju razvoja proizvoda cikloturizma naglasak treba biti na proizvodima koji će doprinijeti stvaranju dodane vrijednosti za potrošača - cikloturista putem jedinstvenih doživljaja. Budući proizvodi trebaju se temeljiti na postojećim elementima cikloturističke ponude (biciklističkim stazama i EV13 ruti, manifestacijama, sportskim natjecanjima i ostalim turističkim atrakcijama u destinaciji), uvažavati osnovne motive prethodno definiranih ciljanih segmenata cikloturista i uključivati sadržaje koje će za potrošača predstavljati dodanu vrijednost osnovnom proizvodu odnosno iskustvu aktivnog odmora uz korištenje bicikla kao prijevoznog sredstva.

Razvoj turističkog proizvoda cikloturizma treba uključiti sljedeće aktivnosti:

- kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente,
- izgradnja *bike* parkova,
- organiziranje tematskih manifestacija (biciklijada) i biciklističkih natjecanja kontinuirano tijekom godine.

5.1.1. Kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente

Cikloturističku ponudu bi trebalo oblikovati koristeći mrežu raznovrsnih biciklističkih staza i ruta (EV13) koje prolaze pored određenih prirodnih i kulturnih atrakcija. U tom smjeru, postojeću mrežu biciklističkih staza potrebno je oplemeniti dodatnom turističko-ugostiteljskom ponudom te oblikovati tematske ture (kraće manje zahtjevne i duže zahtjevnije) koje bi upotpunile cjelokupni doživljaj destinacije i dale mu dozu autentičnosti. Svaki posebni segment cikloturista zahtjeva turu oblikovanu sukladno njegovim željama i potrebama. U tom smislu posebnu pažnju bi trebalo posvetiti oblikovanju sljedećih tura:

- obiteljske ture,
- učeničke ture,
- kratke izletničke ture (za pojedince i za grupe),
- duže višednevne ture (za pojedince i za grupe) – paket aranžmani.

Teme oko kojih je moguće formirati autentične biciklističke ture su očuvana priroda s posebnim naglaskom na zaštićena područja prirode, UNESCO lokaliteti, upoznavanje biljnog i životinjskog svijeta područja rijeke Drave i Papuka, lokalna gastronomija i enologija, svijet čajeva te kulturna baština kraja (materijalna i nematerijalna), uključujući kulturu života i rada.

Osmišljene tematske ture je potrebno na tržištu prodavati kao objedinjene pakete usluga (izlete i paket aranžmane) koje čine cjelinu i prodaju se po jedinstvenoj cijeni, a prilagođeni su posebnim tržišnim segmentima cikloturista.

Izleti (jednodnevni) i paket aranžmani (dvodnevni i/ili višednevni) moraju predstavljati za potrošače autentičan doživljaj cjelokupne destinacije odnosno moraju uključivati jedinstvene sadržaje i atrakcije koje će za potrošača predstavljati dodanu vrijednost (i ujedno proizvod diferencirati od konkurencije – drugih destinacija iz šireg okruženja).

Oblikovani paket aranžmani sastojat će se od kombinacije nekoliko pojedinačnih turističkih i ugostiteljskih usluga poput vožnje biciklističkom stazom po zaštićenom području prirode, posjeta seoskim obiteljskim gospodarstvima, degustacije lokalnih gastronomskih specijaliteta i usluge noćenja ili sudjelovanja na manifestacijama, razgledavanje gradova/mjesta biciklom uz stručno vodstvo i opuštanje u wellnessu te slične pakete.

Kreiranje jedinstvenih izleta i paket-aranžmana izuzetno je važno za upravljanje potražnjom jer o kombinaciji usluga uključenih u paket aranžman ovisi hoće li određeni paket aranžman biti dovoljno privlačan potencijalnoj potražnji ili ne.

5.1.2. Izgradnja *bike* parkova

S obzirom na sve veći interes lokalne zajednice za biciklizmom (rekreativnim i natjecateljskim), u suradnji s dionicima za razvoj cikloturizma, utvrđena je potreba izgradnje *bike* parka koji bi rekreacijski oplemenio područje te pružio mogućnost vježbanja, rasonode i adrenalina svim dobnim skupinama. Kao prikladna lokacija za izgradnju *bike* parka prepoznato je područje Grada Slatine, u sklopu kompleksa jezera Javorice, te područje Grada Virovitice koje se kontinuirano razvija u smjeru aktivnog biciklizma (na području Grada postoje dva biciklistička kluba, brojne biciklističke staze i ostala biciklistička infrastruktura).

5.1.3. Organiziranje manifestacija (biciklijada) i biciklističkih natjecanja kontinuirano tijekom godine

Manifestacije privlače veliki broj rekreativaca te će njihova organizacija, naročito onih višednevnih, doprinijeti rastu prepoznatljivosti VPŽ i Grada Barcsa kao cikloturističke destinacije uz usporedno promoviranje biciklizma i zdravog načina života općenito.

Manifestacije okupljaju veliki broj posjetitelja te su idealna prilika za predstavljanje dodatnih aktivnosti, proizvoda i doživljaja koje se nude u destinaciji. Primjer dobrog koncepta biciklističke manifestacije je manifestacija „XC Put Šarana“ koja se je unazad dvije godine proširila i na trčanje te postala „Put Šarana Outdoor Weekend“. Broj sudionika manifestacije je u kontinuiranom porastu te ima perspektivu prerasti u prvi festival sporta na području VPŽ.

Za pravilnu organizaciju sustava manifestacija nužno je definirati kategorije i kriterije po kojima će se manifestacije podijeliti (npr. za rekreativce, za profesionalce, za djecu, za gurmane), a zatim će se usmjerenim financiranjem i intenzivnijom suradnjom podizati njihova kvaliteta. Manifestacije bi se trebale ravnomjerno rasporediti tijekom godine te ih je potrebno usmjereno promovirati ciljanim segmentima kojima su namijenjene.

Također, za tržišni segment pasioniranih biciklista i sportaša potrebno je organizirati posebna biciklistička natjecanja. U tom smjeru, trenutno se na širem području regije organizira Slavonska brdsko-biciklistička liga, sustav *MTB* natjecanja u organizaciji BK-ova, u čemu participiraju i klubovi s područja VPŽ. Ove utrke su sve popularnije i odlična podloga za privlačenje rekreativaca, mladih sudionika te za općenitu popularizaciju biciklizma. Pored toga, aktivnim biciklistima služe kao odličan kontinuitet u treninzima, čime motiviraju ostale rekreativne sudionike na češće bavljenje biciklizmom.

5.2. Komunikacijske i prodajne aktivnosti

Turističke destinacije moraju se intenzivno služiti alatima marketinške komunikacije kako bi animirale turističku potražnju, potaknule turiste na putovanje i korištenje upravo svojih proizvoda i usluga te na taj način osigurale si ekonomski opstanak na sve konkurentnijem turističkom tržištu. Ukupni program marketinških komunikacija neke turističke destinacije sastoji se od posebnog spoja oglašavanja, unaprjeđenja prodaje, odnosa s javnošću, osobne prodaje i unutarnjeg i interaktivnog marketinga, čime se postižu zacrtani marketinški i promotivni ciljevi.

U suvremenim uvjetima poslovanja, neizostavna je i marketinška komunikacija putem interneta. Interaktivne internetske aplikacije omogućavaju turističkim destinacijama izravno povezivanje s potrošačima, stvarajući interakciju i odnose s njima, otvaraju mogućnost dvosmjerne komunikacije sa svakim potrošačem pojedinačno te kreiranja turističkih proizvoda i usluga prema individualnim zahtjevima potrošača uz relativno niske troškove.

Osnovni cilj komunikacijskih i prodajnih aktivnosti je aktivirati turističku potražnju putem:

- unaprjeđivanja osnovnih komunikacijskih aktivnosti (odnosa s javnošću) te e-marketing aktivnosti pomoću kojih će se prenijeti poruku o VPŽ i području Grada Barcsa kao jedinstvenim cikloturističkim destinacijama,

- unaprjeđivanja unutarnjeg marketinga kako bi se podigla ukupna svijest lokalnog stanovništva i poduzetnika o cikloturističkoj ponudi i biciklizmu kao životnom stilu koji je u funkciji održivog razvoja i poticanja zdravih životnih navika,
- unaprjeđivanja prodaje kojima se želi potaknuti kupnja odnosno prodaja proizvoda ili usluge (razvoj suradnje s specijaliziranim turističkim posrednicima i organizacija studijskih putovanja za iste).

5.2.1. Odnosi s javnošću

Zadatak odnosa s javnošću je stvoriti pozitivnu sliku o VPŽ i Gradu Barcsu kao cikloturističkim destinacijama te izgraditi i njegovati kvalitetan odnos s medijima, posebno s blogerima, novinarima i urednicima specijaliziranih časopisa za putovanja i cikloturizam⁵⁶. S obzirom da današnji putnik članke u časopisima i objave na blogovima percipira više istinitima nego tradicionalni plaćeni oglas, potrebno je kreirati priče za novinarske priloge kojima će se aktivirati cikloturistička potražnja. Odnosi s javnošću trebaju uključiti sljedeće aktivnosti:

- sudjelovanje na sajmovima s temom cikloturizma,
- studijska putovanja za specijalizirane novinare, urednike časopisa, blogere i ostale utjecajne medije,
- kontinuirana komunikacija s medijima i širom javnosti.

Sudjelovanje na sajmovima s temom cikloturizma ima temeljni zadatak direktno prezentirati destinaciju i turističku ponudu namjenjuju cikloturistima, odnosno paletu turističkih proizvoda, paket aranžmana i doživljaja dostupnih cikloturistima na području VPŽ i području Grada Barcsa. Za svaku godinu potrebno je donijeti plan nastupa na sajmovima i izabrati one specijalizirane sajmove za cikloturizam, aktivan odmor i zeleni odmor na kojima će se direktno doći u kontakt s ciljanim tržištem.

Studijska putovanja za specijalizirane novinare, urednike časopisa, blogere i ostale utjecajne medije koji se bave aktivnim odmorom i cikloturizmom imaju za cilj predstaviti destinacijsku turističku ponudu i specifične sadržaje (proizvode) za pojedine ciljne skupine cikloturista. Studijska putovanja trebaju sudionicima osigurati jedinstveni turistički doživljaj svih elementa cikloturističke ponude kao bi oni ista prenijeli člancima u svojim časopisima, uredničkim rubrikama, na blogovima, društvenim mrežama i ostalim medijima dostupnim njihovim čitateljima i pratiteljima.

Kontinuirana komunikacija s medijima i širom javnosti uključuje kontinuirano slanje zanimljivih kratkih priča i aktualnih novosti vezanih uz cikloturističku ponudu. Značajno je provoditi pojačane promotivne aktivnosti i potaknuti medije na objavu reportaža i članaka o posebnim događanjima poput održavanja manifestacija, festivala, otvaranja objekata s *Bike&Bed* standardom, otvaranje novih biciklističkih staza ili predstavljanje novih paketa za posebne tržišne segmente.

Bitan dio odnosa s javnošću uključuje i upravljanje „press kutkom“ i izbornikom „Što posjetitelji kažu o nama“ na promotivno – prodajnom mrežnom mjestu koje objedinjuje

⁵⁶ Preporuke za strane časopise: Fiets - Mjesečni časopis s naglaskom na ljubitelje biciklizma; Fietsactief - Časopis za rekreativne bicikliste iz Belgije i Nizozemske s člancima o biciklističkim odredištima i opremom za bicikle te testovima proizvoda; Cykloturistika – turistički – biciklistički časopis; Velo - turistički – biciklistički časopis; slovenski časopisi koji se bave tematikom aktivnog načina provođenja slobodnog vremena: Bicikelj, Tekač, Sokol, Val Navtika i Navtika plus.

cikloturističku ponudu destinacije te izradu *newslettera* koji će sadržavati sve novosti i zanimljivosti o cikloturističkoj ponudi uz mogućnost *online* prijave na *e-newsletter*. U komunikaciji s medijima treba se orijentirati i na lokalne medije, ali i na medije na stranim emitivnim tržištima.

5.2.2. Unaprjeđenje jedinstvenog destinacijskog internetskog sjedišta

Destinacijsko internetsko sjedište treba biti nositelj e-marketing aktivnosti odnosno središnje promotivno – prodajno mjesto te centralna točka ponude cikloturizma i glavni kanal informiranja gostiju. Svako poslovno orijentirano internetsko sjedište mora ispunjavati pet zadataka:⁵⁷

- privlačenje gostiju na internetsko sjedište,
- zadržavanje posjetitelja na internetskom sjedištu,
- privlačenje posjetitelja na ponovni posjet prethodno posjećenog internetskog sjedišta,
- zaključivanje posla,
- postprodajne usluge i servis.

S obzirom da VPŽ i Grad Barcs već imaju internetsko sjedište namijenjeno promociji cikloturizma, nužno će biti poduzeti određene mjere kako bi se ono stavilo u funkciju središnjeg internetskog sjedišta putem kojeg će se moći realizirati kompletan marketinški program. Nužno je napraviti optimizaciju internetskog sjedišta za tražilice (SEO⁵⁸) kako bi se poboljšala njegova pozicija u rezultatima pretrage tražilica i samim time ostvarila bi se veća vidljivost destinacije. Također, potrebno je primijeniti marketinške alate, poput Google Analyticsa, koji omogućuju praćenje i generiranje detaljnih statističkih prikaza događanja na internetskom sjedištu (primjerice dolazak posjetitelja, njihovo ponašanje i profil, koliko dugo se zadržava, u koje doba dana pristupa, odakle dolazi, koliko dobro zadržavamo korisnike).

5.2.3. Promocija cikloturističke ponude na društvenim medijima (mrežama)

Neizostavna je i upotreba društvenih mreža u svrhu promocije cikloturizma i cikloturističke ponude destinacije. Društvene mreže omogućuju potrošačima lakši dolazak po tražene informacije, interakciju i razvoj dvosmjerne komunikacije s potrošačima. U tom kontekstu, trebalo bi otvoriti profile na društvenim mrežama zajednica kao što su Facebook, Twitter i Instagram, mrežama za razmjenu multimedijalnih sadržaja poput Youtube-a te mrežama koje su se specijalizirale u području turizma, putovanja i rekreacije, kao što je TripAdvisor i Strava⁵⁹. Također, poželjna bi bila i prisutnost na blogerskim mrežama (npr. Blogger) koje omogućavaju svojim korisnicima pretraživanje i prelistavanje zanimljivih blogova. Umjesto uobičajenog profila, korisnici pišu i uređuju vlastite blogove s određenom tematikom.

⁵⁷ Ružić, D., Biloš, A., Turkalj, D. (2014.): E-marketing. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku

⁵⁸ Optimizacija internet stranice za internet tražilice.

⁵⁹ Strava može poslužiti kao alat za prikupljanje informacija o rutama koje pojedinci koriste, a koje ne moraju nužno biti trasirane rute. S obzirom na učestalom korištenja pojedinih netrasiranih ruta, mreža može poslužiti kao signal za kreiranje promjena, odnosno za reorganizaciju ruta.

5.2.4. Mobilne aplikacije

Mobilna aplikacija, jednako kao i internetsko sjedište treba činiti jedinstvenu promotivno – prodajnu platformu cikloturističkih proizvoda. U sljedećem razdoblju se ne predlaže izrada posebne mobilne aplikacije već uključivanje biciklističkih staza i ruta s područja VPŽ u ponudu mobilne aplikacije *Croatia bike routes* te s druge strane uključivanje biciklističkih staza i ruta s područja Grada Barsca u mobilnu aplikaciju EV13. Zbog široke primjene navedenih mobilnih aplikacija, na taj način će se povećati vidljivost pojedinih staza i ruta na nacionalnom i međunarodnom tržištu.

5.2.5. Unutarnji marketing

Aktivnosti unutarnjeg marketinga potrebno je usmjeriti prema dionicima u turizmu, ali i široj lokalnoj zajednici. Osnovni ciljevi koji bi se trebali postići uključuju stvaranje poticajne klime za razvoj turizma u cjelini (posebni naglasak na cikloturizam) i poduzetništva u turizmu, poticanje svijesti dionika o važnosti turizma, podizanje svijesti nositelja javnog sektora o potrebi podrške privatnom sektoru u razvoju turizma, motivacija lokalnog privatnog sektora za bavljenje turizmom te senzibiliziranje javnosti o učincima cikloturizma. Zacrane ciljeve moguće je postići organizacijom odgovarajućih edukacija /radionica, organizacijom studijskih putovanja u destinacije „primjere dobre prakse“ te izgradnjom odnosa s lokalnim medijima.

5.2.6. Unaprjeđenje prodaje

Unaprjeđenje prodaje sastoji se od promotivnih sredstava kojima se želi potaknuti kupnja ili prodaja proizvoda ili usluge. Aktivnosti unaprjeđenja prodaje trebaju se usmjeriti prema posjetiteljima, turističkim agencijama i posebnim interesnim skupinama poput BK-ova, rekreativnih udruga, škola i slično. Također je važno organizirati i studijska putovanja kojima će se dodatno unaprijediti prodaja, ali i imidž VPŽ i područja Grada Barsca kao cikloturističke destinacije. Kao ključne aktivnosti unaprjeđenja prodaje mogu se izdvojiti sljedeće:

- razvoj suradnje sa specijaliziranim turističkim posrednicima,
- organizacija studijskih putovanja za specijalizirane posrednike,
- organizacija studijskih putovanja za posebne interesne skupine posjetitelja,
- razvoj suradnje s osnovnim i srednjim školama te Visokom školom za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici.

5.2.7. Promotivni materijali

Uz navedeno, za potrebe provođenja komunikacijskih aktivnosti uz postizanje sinergijskih učinaka potrebno je izraditi promotivne materijale (informativne brošure, kataloge, karte s ucrtanim biciklističkim stazama i tematskim rutama, audiovizualne materijale) koje će sadržavati ključne atrakcije destinacije, biciklističke staze, turističke informacije i na najbolji način predstaviti destinacijsku cikloturističku ponudu.

6. PROGRAMI, MJERE I PROJEKTI UNAPRJEĐENJA CIKLOTURIZMA PREKOGRANIČNOG PODRUČJA VPŽ I GRADA BARCSA

Prikazani podaci u analizi stanja rezultat su provedenih primarnih i sekundarnih istraživanja te predstavljaju relevantnu osnovu za daljnje planiranje razvoja cikloturizma VPŽ i područja Grada Barcsa. Samim time, provedena analiza stanja cikloturizma promatranog područja podloga je za definiranje adekvatnih programa i mjera razvoja cikloturizma za razdoblje do 2023. godine.

Tablica 16. Programi i mjere unaprjeđenja cikloturizma VPŽ i područja Grada Barcsa

PROGRAMI	MJERE
1. Poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uređenje postojeće dionice i povezivanje prekinutih dijelova Drava rute i rute Tri rijeke (EV13) 2. Uređenje ostalih biciklističkih ruta VPŽ i područja Grada Barcsa 3. Uređenje biciklističkih prometnica 4. Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta potrebnim servisnim i informativnim sadržajima 5. Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta ujednačenom biciklističkom i informativno-turističkom signalizacijom
2. Razvoj i unaprjeđenje kvalitete usluga	<ol style="list-style-type: none"> 1. Poticanje povećanja broja specijaliziranih smještajnih objekata za cikloturiste 2. Poboljšanje ugostiteljske usluge i poticanje jačanja zastupljenosti lokalne gastronomije 3. Sufinanciranje dionika civilnog i privatnog sektora za bavljenje cikloturizmom
3. Unaprjeđenje segmenta marketinga cikloturizma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj proizvoda 2. Unaprjeđenje marketinške komunikacije 3. Unaprjeđenje prodaje
4. Poboljšanje organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Uspostavljenje koordinirane organizacije cikloturizma 2. Provođenje edukacije lokalne zajednice s ciljem uključivanja u razvoj cikloturizma

Izvor: izrada autora

6.1. PROGRAM 1. Poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture

U okviru Programa 1. definirane su četiri mjere za VPŽ i tri mjere za područje Grada Barcsa sa pripadajućim aktivnostima kojima će se iste postići. U nastavku slijedi prikaz svih mjera sa pripadajućim aktivnostima, nakon čega slijedi detaljan opis istih.

6.1.1. Mjere i aktivnosti poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture na području VPŽ

MJERA	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
1. Uređenje postojeće dionice i povezivanje prekinutih dijelova Drava rute (EV13) na području VPŽ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pregovori i pripremne aktivnosti za uklanjanje zapreka prohodnosti rute na nasipu uz rijeku Drava 2. Formiranje i uređenje rute Virovitica – granični prijelaz Terezino Polje 3. Povećanje sigurnosti biciklista na državnoj cesti D5 od Virovitice do graničnog prijelaza Terezino Polje 4. Izgradnja mosta na Županijskom kanalu Sopje 5. Pregovori i pripremne aktivnosti za izgradnju dva mosta u Općini Čađavica 6. Sređivanje pravnog statusa i adaptacija postojećeg puta uz rijeku Dravu u Općini Čađavica - dionica od Noskovačke Dubrave do Martinaca Miholjačkih
2. Uređenje ostalih biciklističkih ruta VPŽ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formiranje i uređenje staze oko jezera Javorica u Slatini 2. Formiranje i uređenje staze uz sliv Ođenice 3. Formiranje i uređenje staze od Voćina do Jankovca 4. Formiranje i uređenje rute Orahovica – Jankovac – Orahovica 5. Formiranje i uređenje rute Orahovica – vinogorje Orahovica – Orahovica 6. Formiranje i uređenje rute Podravsko sunce 7. Formiranje i uređenje rute BBS zeleni „Z Babićanke na Aršanj“ 8. Formiranje i uređenje rute BBS plavi „Z Kosavljevice na Kulu“ 9. Formiranje i uređenje rute BBS crveni „Z Kule do Bukovice“ 10. Formiranje novih atraktivnih i/ili preoblikovanje postojećih ruta 11. Pregovori, pripremne aktivnosti i formiranje međuzupanijskih ruta 12. Reguliranje statusa biciklističke staze „Weekenduro“
3. Uređenje biciklističkih prometnica	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pregovori i pripremne aktivnosti za uspostavljanje biciklističke trake na državnoj cesti D5 od Virovitice do graničnog prijelaza Terezino Polje 2. Uređenje biciklističke trake od Virovitice do Suhopolja dvosmjerno 3. Povećanje sigurnosti cikloturista na dionici rute „Slatinski đir“ duž državne ceste D2 od Nove Bukovice do Slatine 4. Formiranje i uređenje rute „Sladojevci – Kozice“
4. Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta	<ol style="list-style-type: none"> 1. Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na Drava ruti

potrebnim servisnim i informativnim sadržajima	<ol style="list-style-type: none"> 2. Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem slatinskom području 3. Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem pitomačkom području 4. Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem orahovačkom području
5. Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta ujednačenom biciklističkom i turističkom signalizacijom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opremanje postojećih i novih biciklističkih staza na području VPŽ standardiziranim vizualnim identitetom PBS 2. Opremanje trasiranih staza na području VPŽ turističko-interpretacijskim alatima

MJERA 1. Uređenje postojeće dionice i povezivanje prekinutih dijelova Drava rute (EV13) na području VPŽ (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 1.1.	Pregovori i pripreme aktivnosti za uklanjanje zapreka prohodnosti rute na nasipu uz rijeku Drava
Opis	<p>Kako bi se povećala prohodnost rute na nasipu uz rijeku Dravu, potrebno je započeti pregovore s Hrvatskim vodama d.o.o. oko usuglašavanja i realizacije aktivnosti uklanjanja 14 (klasičnih) rampi na nasipu uz rijeku Dravu, koje su u njihovoj nadležnosti.</p> <p>Rampe je potrebno zamijeniti odgovarajućim rampama, prilagođenim nesmetanom prolazu biciklista kako bi se utjecalo na povećanje broja biciklista koji koriste rutu.</p> <p>S obzirom da se radi o većem broju rampi koje je potrebno izmijeniti, ovaj set aktivnosti može se provesti odjednom ili u etapama.</p>
Dionici	VPŽ, Hrvatske vode d.o.o., TZ VPŽ, RA VIDRA
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 1.2.	Formiranje i uređenje rute Virovitica – granični prijelaz Terezino Polje
Opis	<p>S obzirom da se trenutna biciklistička ruta od Virovitice prema graničnom prijelazu Terezinom Polju (dalje prema Mađarskoj) odvija na dionici državne ceste D5 s većim intenzitetom prometa, potrebno je formirati i urediti novu, sigurniju rutu za bicikliste. Osim stvaranja sigurnije rute za bicikliste, cilj je stvoriti cikloturističku rutu koja će prolaziti atraktivnim prirodnim okruženjem i povezati sadržaje na ruti (Hotel baština Kurija Janković - smještajni kapaciteti, najam i servis bicikala i sl.). Aktivnost se provodi u etapama, budući da se dio rute od Kurije Janković do Terezinog Polja planira realizirati iz projekta EV13 GAP.</p> <p>Predlaže se da ruta polazi iz Virovitice te dijelom prolazi postojećim asfaltnim cestama, a većim dijelom čvrsto utvrđenim putevima (Virovitica – istočno od Brezika – Lukač – istočno od Turanovca i Kapela Dvora – zapadno od Gornjeg Bazja – opcijski do rijeke Drave – granični prijelaz Terezino Polje). Po uspostavljanju zadovoljavajuće razine kvalitete cijele rute, predlaže se označavanje standardiziranim tablama PBS te ovisno o potrebi i postavljanje prometnih znakova za sigurnost biciklista te ostale potrebne biciklističke infrastrukture s obzirom na postojeću (odmorišta, servisne stanice).</p> <p>Ruta je u većini namijenjena cikloturistima rekreativcima, ali i svima ostalima s lokalnog područja koji traže rute kroz prirodu s minimalnom prisutnošću vozila na motorni pogon.</p>
Dionici	TZ VPŽ, TZ VT, BK Bor, KEKS, RA VIDRA
Razdoblje	2019. – 2020.

Aktivnost 1.3.	Povećanje sigurnosti biciklista na državnoj cesti D5 od Virovitice do graničnog prijelaza Terezino Polje
Opis	<p>S obzirom da je ova dionica izuzetno prometna, potrebno je podići razinu sigurnosti biciklista, kroz angažman ostavljanja prometnog znaka „biciklisti na cesti“. Znak »biciklisti na cesti« (A39) označuje blizinu dijela ceste kojim se biciklisti kreću ili blizinu mjesta na kojem biciklisti češće nailaze na cestu s bočne ceste ili biciklističke staze.</p> <p>Također, poželjno je raditi na mogućnosti revidiranja (smanjenja) brzine kretanja vozila na pojedinim dijelovima, postavljanjem prometnih znakova (npr. kod križanja D5 s prilaznom cestom hotela baštine Kurija Janković, kod spajanja s nasipom uz rijeku Dravu). Moguće je zagovarati i postavljanje znakova obavijesti, npr. znak o nailasku na područje smirenog prometa.</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>JLRS mogu predložiti (zahtijevati) nadležnom tijelu za ceste postavljanje prometnog znaka, uz obrazloženje potrebe za postavljanjem istog.</p>
Dionici	VPŽ, Grad Virovitica, Općina Lukač, TZ VPŽ, Hrvatske ceste d.o.o., RA VIDRA
Razdoblje	2019. – 2020.

Aktivnost 1.4.	Izgradnja mosta na Županijskom kanalu Sopje
Opis	<p>Budući da je cilj uspostaviti i alternativni pravac biciklističke rute koji se kontinuirano odvija duž nasipa uz rijeku Dravu, poželjno je izgraditi biciklističko-pješački most preko Županijskog kanala u Općini Sopje. Izgradnjom mosta nasip bi se povezao u cjelinu, čime bi se osigurali preduvjeti intenzivnijeg korištenja i razvoja cikloturizma na ovoj ruti uz Dravu.</p> <p>Za potrebe realizacije ove aktivnosti ishodovana je projektna dokumentacija, zaključno s građevinskom dozvolom.</p>
Dionici	VPŽ, Općina Sopje, Hrvatske vode d.o.o., TZ VPŽ, RA VIDRA
Razdoblje	2020. – 2023.

Aktivnost 1.5.	Pregovori i pripremne aktivnosti za izgradnju dva mosta u Općini Čađavica
Opis	<p>Potrebno je nastaviti pregovore s relevantnim dionicima i potencijalnim partnerima sa svrhom realizacije aktivnosti ishodovanja projektne dokumentacije za izgradnju mostova u Općini Čađavica.</p> <p>Realizacija ove aktivnosti, preduvjet je za izgradnju mostova te daljnjim aktivnostima stavljanja u funkciju biciklističke rute duž postojećeg poljskog puta kojem također prethodi adaptacija.</p>
Dionici	Općina Čađavica, VPŽ, Hrvatske vode d.o.o., JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom VPŽ, RA VIDRA, TZ VPŽ
Razdoblje	2020. – 2023.

Aktivnost 1.6.	Sređivanje pravnog statusa i adaptacija postojećeg puta uz rijeku Dravu u Općini Čađavica - dionica od Noskovačke Dubrave do Martinaca Miholjačkih
Opis	<p>Kako bi se nastavilo s aktivnostima uspostavljanja biciklističke rute duž rijeke Drave na području Općine Čađavica, potrebno je uvrstiti poljske puteve koji idu paralelno uz rijeku Dravu u Katastar nerazvrstanih cesta sa</p>

	svrhom osiguravanja preduvjeta za pribavljanje potrebne dokumentacije za uređenje puteva. Po završetku postupka pribavljanja potrebne dokumentacije, slijede aktivnosti adaptacije i prilagodbe puteva potrebama biciklista (fizičko uređenje puteva, postavljanje signalizacije i po potrebi ostalih dodatnih biciklističkih sadržaja i usluga). Realizacijom ovog seta aktivnosti, uredila bi se ruta duž rijeke Drave sve do kraja VPŽ. Ovaj set aktivnosti se može provesti odjednom ili u etapama.
Dionici	VPŽ, Hrvatske vode d.o.o., TZ VPŽ, RA VIDRA
Razdoblje	2019. – 2022.

MJERA 2. Uređenje ostalih biciklističkih ruta VPŽ (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 2.1.	Formiranje i uređenje staze oko jezera Javorica u Slatini
Opis	Trasiranje nove biciklističke staze oko jezera Javorica u Slatini po poljskom i asfaltiranom putu. Ruta će biti oko 4 km dužine, a naslanja se na rutu Obiteljski đir. Osim dodjeljivanja odgovarajućeg naziva biciklističkoj stazi i postavljanja potrebnih znakova od strane nositelja (turističko-interpretacijskih, biciklističkih i sl.) predlaže se, ovisno o potrebi (i sukladno mogućnostima), postavljanje i ostale biciklističke infrastrukture (odmorišta, servisne stanice i sl.) te označavanje staze standardiziranim tablama PBS ili kao dio brenda.
Dionici	Grad Slatina, VPŽ, TZ VPŽ, TZGS, Motiv, BK Slatina
Razdoblje	2019. – 2020.

Aktivnost 2.2.	Formiranje i uređenje staze uz sliv Ođenice
Opis	Planira se formiranje i uređenje biciklističke staze uz gornji i donji sliv Ođenice. Cilj je staviti u funkciju prostor uz Ođenicu koji mimoilazi cestovni promet u Gradu Virovitici, a grad (atrakcije grada) povezuje s prirodnim okruženjem od izvora na prvom Virovitičkom ribnjaku pa sve do rijeke Drave. Duljina biciklističke staze iznosi 13,5 km, a osim kroz područje grada, prolazi i područjem susjednih općina (Lukač i Špišić Bukovica). Osim dodjeljivanja odgovarajućeg naziva biciklističkoj stazi i postavljanja potrebnih znakova od strane nositelja (turističko-interpretacijskih, biciklističkih i sl.) predlaže se, ovisno o potrebi (i sukladno mogućnostima), postavljanje i ostale biciklističke infrastrukture (odmorišta, servisne stanice i sl.) te označavanje staze standardiziranim tablama PBS ili kao dio brenda. Za očekivati je da će se aktivnost provoditi etapno (prvo uz gornji, a zatim uz donji sliv Ođenice).
Dionici	Grad Virovitica, VPŽ, TZ Grada Virovitice, TZ VPŽ, Općina Lukač, Općina Špišić Bukovica
Razdoblje	2019-2023

Aktivnost 2.3.	Formiranje i uređenje staze od Voćina do Jankovca
Opis	Trasiranje nove biciklističke staze koja će povezivati Voćin i Jankovac šumskim putem (<i>off road</i> staza). Radi se o već nekadašnjoj postojećoj stazi (konjička staza) i samim time se ne očekuju značajniji zahvati u prostoru. Cilj je povezati dvije najposjećenije destinacije na području Parka prirode Papuk na strani VPŽ. Osim dodjeljivanja odgovarajućeg naziva biciklističkoj stazi i postavljanja potrebnih znakova od strane nositelja (turističko-interpretacijskih, biciklističkih i sl.) predlaže se, ovisno o potrebi (i sukladno mogućnostima),

	postavljanje i ostale biciklističke infrastrukture (odmorišta, servisne stanice i sl.) te označavanje staze standardiziranim tablama PBS ili kao dio brenda.
Dionici	Park prirode Papuk, TZ VPŽ, RA VIDRA, VPŽ
Razdoblje	2019. – 2021.

Aktivnost 2.4.	Formiranje i uređenje rute Orahovica – Jankovac – Orahovica
Opis	<p>Trasiranje kružne biciklističke rute koja će povezivati centar Orahovice (uključujući izletišta Orah) s Jankovcem. Predviđa se trasiranje kroz postojeće utvrđene šumske puteve (koji su dio Slavonskih planinarskih puteva) i na povratku dijelom asfaltiranom cestom. Ruta će se odvijati na relaciji Orahovica – Stari Grad – Javor – Jankovac i povratak preko Drenovca – Pušine i Kokočaka, čime bi u kontekst došle i ostale staze koje su u planu (povezivanje sa stazom Voćin – Jankovac i Čačinci – Jankovac za koji treba planirati odvojak u sljedećem programskom razdoblju – Pušina – Krajna – Bukvik – Čačinci). Rute poput ove na pobrđu Papuka imaju velik značaj, s obzirom na njihov potencijal u smislu održavanja biciklističkih utrka.</p> <p>Osim dodjeljivanja odgovarajućeg naziva biciklističkoj stazi i postavljanja potrebnih znakova od strane nositelja, predlaže se postavljanje i ostale biciklističke infrastrukture (odmorišta, servisne stanice) na mjestima gdje je pogodno (npr. unaprijediti postojeće odmorište Domobranska livada i postaviti servisnu stanicu i fotonaponski kolektor za punjenje uređaja). Predlaže se označavanje staze standardiziranim tablama PBS ili kao dio brenda i postavljanje turističko-interpretacijskih karti s ucrtanim rutama i glavnim atrakcijama na rutama kod svakog križanja biciklističkih staza.</p>
Dionici	BK Lood, Grad Orahovica, TZ Grada Orahovice, Park prirode Papuk, TZ VPŽ, RA VIDRA, VPŽ
Razdoblje	2019. – 2022.

Aktivnost 2.5.	Formiranje i uređenje rute Orahovica – vinogorje Orahovica - Orahovica
Opis	<p>Trasiranje biciklističke rute koja će povezati centar Orahovice s vinogorjem Orahovica, na kojem se nalaze vinogradi lokalnih OPG-a i tvrtke PP Orahovica. Radi se o većini već postojeće dionice vinske ceste i samim time se ne očekuju značajniji zahvati u prostoru. Ruta će biti duljine oko 10 km, a zbog same konstitucije rute (asfalt i tvrdo učvršćene podloga) i terena biti će pogodna za sve segmente biciklista. Cilj je uspostaviti rutu kroz već postojeće atraktivne sadržaje i ponudu vinskog turizma Grada Orahovice.</p> <p>Osim dodjeljivanja odgovarajućeg naziva biciklističkoj stazi i postavljanja potrebnih znakova od strane nositelja, predlaže se postavljanje i ostale biciklističke infrastrukture (odmorišta, servisne stanice) na mjestima gdje je pogodno. Posebno je važno razmotriti mogućnost označavanja staze kao dio standardiziranog brenda PBS te postavljanje turističko-interpretacijskih karti s ucrtanim rutom (ili rutama na orahovačkom području) i glavnim atrakcijama na ruti.</p>
Dionici	BK Lood, Grad Orahovica, TZ Grada Orahovice, TZ VPŽ, RA VIDRA, VPŽ
Razdoblje	2019. – 2021.

Aktivnost 2.6.	Formiranje i uređenje rute Podravsko sunce
Opis	Trasiranje biciklističke rute Podravsko sunce koja kreće i završava u centru Pitomače. Radi se o formiranju rute po postojećim asfaltnim cestama, duljine 51,5 km koja neće biti zahtjevna s obzirom da će se odvijati u ravničarskom području, uz podno Bilogore. Ruta će prolaziti na relaciji Pitomača – Banov Brod – Viseći most Križnica (opcijski nastavak na

	<p>Križnicu) – Okrugljača – Bušetina – Špišić Bukovica – Vukosavljevica – Velika Črešnjevica – Grabrovnica – Dinjevac – Pitomača.</p> <p>S obzirom da ruta jednim dijelom mora ići uz državnu cestu D2, predlaže se njezino minimalno korištenje i razmišljanje o uspostavljanju biciklističke staze ili trake na tome dijelu. Najbolje je rješenje da po dolasku iz Bušetine na D2 i odvijanjem duž nje, ruta nastavi ulicom Pavleka Miškina ili Vladimira Nazora u Špišić Bukovici.</p> <p>Rutom će se povezati najatraktivniji sadržaji ovog podravskog dijela Županije (viseći pješački most Križnica, sama Križnica, vinski podrum, kušaonica i prenoćište Vineda, vinorodni breg Aršanj, Interpretacijski centar Petar Preradović).</p> <p>Rutu je potrebno opremiti biciklističkom i turističkom signalizacijom te potrebnom pratećom biciklističkom infrastrukturom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postavljanje biciklističkih znakova duž rute, obavezno na ključnim križanjima (predlaže se označavanje staze standardiziranim tablama PBS ili kao dio brenda), – postavljanje turističko-interpretacijskih karti s ucrtanim rutama i glavnim atrakcijama na rutama (prijedlog postavljanja kod svakog križanja biciklističkih staza, npr. križanje u Bušetini gdje se ruta odvaja od Drava rute), – postavljanje odmorišta i servisnih stanica na mjestima na kojima je potrebno (gdje je veliki razmak između već postojećih odmorišta, npr. u Bušetini ili na lokacijama gdje se turisti mogu zaustaviti – podrum Vineda, Interpretacijski centar Petar Preradović, a servisne stanice je poželjno prije svega postaviti uz postojeća odmorišta).
Dionici	Općina Pitomača, TZ Općine Pitomače, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.7.	Formiranje i uređenje rute BBS zeleni „Z Babičanke na Aršanj“
Opis	<p>Trasiranje bilogorske biciklističke staze, skraćenog naziva BBS zeleni „Z Babičanke na Aršanj“ koja kreće i završava kod restorana i prenoćišta Zlatni klas u Otrovancu. Radi se o formiranju manje zahtjevne brdske biciklističke rute u ukupnoj duljini od 24,2 km, koja se manjim dijelom odvija po postojećoj asfaltnoj cesti (4 km) i većem dijelu po čvrsto utvrđenoj makadamskoj cesti i šumskim putevima. Ruta će prolaziti na relaciji Zlatni klas Otrovanec – Sedlarica – šumska kuća „Babičanka“ – Kladarski breg – vinorodni breg Aršanj – Zlatni klas Otrovanec. Ruta se odvija po pobrđu Bilogore, koja će obuhvatiti određene atraktivne sadržaje (kleti i vinograde, restoran lokalne gastronomije, biološku raznolikost Bilogore).</p> <p>Rutu je potrebno opremiti biciklističkom i turističkom signalizacijom te potrebnom pratećom biciklističkom infrastrukturom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postavljanje biciklističkih znakova duž rute, obavezno na ključnim križanjima (predlaže se označavanje staze standardiziranim tablama PBS ili kao dio brenda), – postavljanje turističko-interpretacijskih karti s ucrtanim rutama i glavnim atrakcijama na rutama kod svakog križanja biciklističkih staza i odmorišta, – postavljanje odmorišta i servisnih stanica na mjestima na kojima je potrebno (gdje je veliki razmak između već postojećih odmorišta ili na lokacijama gdje se turisti mogu zaustaviti, a servisne stanice je poželjno prije svega postaviti uz postojeća odmorišta). <p>Budući da se na širem pitomačkom području uz Bilogoru u smjeru Virovitice planira više BBS ruta, potrebno je osnovnu dionicu kojom prolaze sve tri</p>

	(zelena, plava i crvena) osloviti jedinstvenim nazivom BBS, o ostale krake koji se ne preklapaju, ogovarajućim nazivom ovisno o kojoj je ruti riječ od ove tri.
Dionici	Općina Pitomača, TZ Općine Pitomače, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.8.	Formiranje i uređenje rute BBS plavi „Z Kosavljevice na Kulu“
Opis	<p>Trasiranje bilogorske biciklističke staze, skraćenog naziva BBS plavi „Z Kosavljevice na Kulu“ koja kreće i završava u vinskom podrumu, kušaonici i prenoćištu Vineda u Vukosavljevici. Radi se o formiranju <i>MTB</i> brdske biciklističke rute u ukupnoj duljini od 36,5 km, koja većim dijelom prolazi kroz odlično uređene šumske putove Bilogore, a dijelom (u povratku) po slabo prometnoj asfaltiranoj cesti. Ruta će prolaziti na relaciji Podrum Vineda – vrhovi Bilogore u smjeru mjesta Sibenik – prije Sibenika sketanje prema selu Brzaja – (opcija spajanja na BBS zeleni prije Kule) – šumska kuća „Babičanka“ – bilogorski vrh Kula – Podrum Vineda. Ruta se odvija po odličnoj <i>MTB</i> brdskoj stazi na pobrđu Bilogore te je pogodna za različite svrhe (rekreacija, pripreme za natjecanja, natjecanja i sl.).</p> <p>Rutu je potrebno opremiti biciklističkom i turističkom signalizacijom te potrebnom pratećom biciklističkom infrastrukturom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postavljanje biciklističkih znakova duž rute, obavezno na ključnim križanjima (predlaže se označavanje staze standardiziranim tablama PBS ili kao dio brenda), – postavljanje turističko-interpretacijskih karti s ucrtanim rutama i glavnim atrakcijama na rutama kod svakog križanja biciklističkih staza i odmorišta, – postavljanje odmorišta i servisnih stanica na mjestima na kojima je potrebno (gdje je veliki razmak između već postojećih odmorišta ili na lokacijama gdje se turisti mogu zaustaviti, a servisne stanice je poželjno prije svega postaviti uz postojeća odmorišta).
Dionici	Općina Pitomača, TZ Općine Pitomače, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.9.	Formiranje i uređenje rute BBS crveni „Z Kule do Bukovice“
Opis	<p>Trasiranje bilogorske biciklističke staze, skraćenog naziva BBS crveni „Z Kule do Bukovice“ koja kreće i završava kod restorana i prenoćišta Zlatni klas u Otrovancu. Radi se o formiranju <i>MTB</i> brdske biciklističke rute u ukupnoj duljini od 54,6 km, koja većim dijelom prolazi kroz odlično uređene šumske putove Bilogore, a dijelom (u povratku) po slabo prometnoj asfaltiranoj cesti uz vinorodne obronke Bilogore. Ruta će prolaziti na relaciji Zlatni klas Otrovanec – Mala Črešnjevica – dalje obrnutim smjerom rute BBS plavi do križanja ceste prema Vukosavljevici i Sibeniku – Vrhovima Bilogore do Špišić Bukovice – Hotel Mozart – Podrum Vineda – Turnašica – Zlatni klas Otrovanec. Ruta se odvija po odličnoj <i>MTB</i> brdskoj stazi na pobrđu Bilogore te je pogodna za različite svrhe (zahtjevnija rekreacija, pripreme za natjecanja, natjecanja i sl.).</p> <p>Rutu je potrebno opremiti biciklističkom i turističkom signalizacijom te potrebnom pratećom biciklističkom infrastrukturom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – postavljanje biciklističkih znakova duž rute, obavezno na ključnim križanjima (predlaže se označavanje staze standardiziranim tablama PBS ili kao dio brenda),

	<ul style="list-style-type: none"> – postavljanje turističko-interpretacijskih karti s ucrtanim rutama i glavnim atrakcijama na rutama kod svakog križanja biciklističkih staza i odmorišta, – postavljanje odmorišta i servisnih stanica na mjestima na kojima je potrebno (gdje je veliki razmak između već postojećih odmorišta ili na lokacijama gdje se turisti mogu zaustaviti, a servisne stanice je poželjno prije svega postaviti uz postojeća odmorišta).
Dionici	Općina Pitomača, TZ Općine Pitomače, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.10.	Formiranje novih atraktivnih i/ili preoblikovanje postojećih ruta
Opis	<p>Aktivnost je posebno važna i relevantna za cijelo razdoblje provedbe AP-a. Učestalost poduzimanja aktivnosti formiranja novih atraktivnih i/ili preoblikovanje postojećih ruta ovisit će o situaciji i potrebama na terenu koje će prije svega uočiti biciklisti članovi biciklističkih klubova s područja VPŽ, biciklisti pojedinci i cikloturisti. Ostali relevantni prijedlozi za kreiranje novih ruta mogu doći i temeljem iskustava ostalih pojedinaca koji nude određene usluge u cikloturizmu. Naravno, za provedbu ovog kontinuiranog seta aktivnosti nadležni su svi dionici koji imaju izravni i neizravni doticaj s turizmom, od javnih do civilnih i privatnih organizacija.</p> <p>S obzirom na obilježja cikloturističke potražnje, za očekivati je da će se najviše novih ruta i preoblikovanja postojećih odvijati na području uz rijeku Dravu, Papuk i Bilogoru, jer su rute u prirodnom okruženju najtraženije. Ono što značajno utječe na cikloturistički doživljaj, a tiče se biciklističke infrastrukture, jest postojanje alternativnih pravaca kretanja tijekom same vožnje (neograničene mogućnosti biranja ruta).</p> <p>Prema tome, glavni prioritet trebaju biti aktivnosti formiranja „krakova“ kojima se trebaju povezati praznine između postojećih kružnih ruta na nivou lokalnih destinacija, a dio su regionalnog brenda PBS. Cilj je osigurati mrežu staza koje su povezane i nude neograničen broj mogućnosti i vremena za provesti na biciklu u prirodi. Kod svakog križanja biciklističkih staza potrebno je postavljanje turističko-interpretacijskih karti s ucrtanim rutama i glavnim atrakcijama na rutama, odmorištima i servisnim stanicama. U slučajevima kada su križanja jako blizu, nisu potrebna odmorišta i servisne stanice kod svakog križanja.</p> <p>Osim formiranja ruta u prirodnom okruženju koje su prioritet za razvoj cikloturizma, nužno je dugoročno razmišljati i o aktivnostima uređenja biciklističkih traka i staza duž prometnica unutar gradova i koje spajaju gradove, jer su one poželjne kod podizanja tzv. „biciklističke kulture“ lokalnog stanovništva. Pojedini zahvati na ovakvim dionicama, koji su se u fazi prikupljanja podataka kroz fokus grupe pokazale prioriteto (OP razvoja cikloturizma VPŽ 2017.-2020. također uključuje njih i puno više ovakvih dionica), predložene su za realizaciju do 2023. godine kroz mjeru 3 ovog programa. Staze bi se koristile za svakodnevno kretanje stanovnika, ali i kao poveznica cikloturistima i ostalim ljubiteljima biciklizma za dolazak do određene željene lokacije ili rute.</p> <p>Ovdje je bitno spomenuti da cikloturisti žele imati na raspolaganju alternativne pravce kojima se mogu kretati i slobodno ih birati, a destinacija treba dugoročno osigurati njihovu sigurnost u kretanju (dolaskom u RH, cikloturisti očekuju razinu sigurnosti, jer smo dio uređenog sustava EU). Uvažavanjem šireg konteksta u okviru kojeg se cikloturizam razvija moći će se lakše definirati, ali i postići buduća željena razina razvoja.</p>

Dionici	BK-ovi, VPŽ i sve JLS, TZ VPŽ i ostali TZ-i, JU, ostale udruge, poduzetnici i svi zainteresirani pojedinci
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.11.	Pregovori, pripremne aktivnosti i formiranje međuzupanijskih ruta
------------------------	--

Opis	<p>Cikloturisti i ostali ljubitelji biciklizma u destinacije dolaze na različite načine, a jedan od njih je i dolazak biciklom. Cikloturisti koji ciljano dolaze provesti većinu svog boravka na području Županije mogu doći direktno ili uz nekoliko stajanja u drugim destinacijama (ovisno o udaljenosti odakle dolaze), ali mogu doći i iz susjednih županija u kojima borave. Kako bi poboljšali ovakve dolaskе na području Županije, nužno je raditi i na mogućnosti povezivanja s ostalim županijama (i njihovim lokalnim samoupravama) s kojima se graniči. Dobar primjer je Dravska ruta koja povezuje sve županije uz Dravu ili ruta „Bilodravski biciklistički trokut“ koja pruža mogućnost povezivanja i nastavka vožnje po ostalim međuregionalnim biciklističkim rutama.</p> <p>U samom fokusu ovog seta aktivnosti jesu suradnja i aktivnosti pregovaranja o mogućim međuregionalnim rutama koje će spajati više županija i upućivati na povezivanje s ostalim rutama država u regiji.</p> <p>Ovakav pristup može predstavljati početnu fazu u formiranju ovakvih ruta. Prioritet spajanja ruta prema susjednim županijama jesu rute u smjeru sjever/zapad/jug, ako se u obzir uzme tržište potražnje odakle najviše dolaze cikloturisti, ali i njihov poželjan smjer kretanja prema jugu RH.</p> <p>Najveći potencijal za razvoj ovakvih ruta jesu prirodne, kulturne i ostale atrakcije. Primjer rute koja je relevantna za realizaciju je ruta koja bi se odvijala po nekadašnjoj Gutmanovoj pruzi, od Voćina do Donjeg Miholjca i dalje opcijski prema Mađarskoj ili Osijeku, a od Voćina nudi mogućnost za povezivanje s ostalim rutama u Županiji i izvan nje. Druge relevantne rute odnose se na područje Papuka, koje otvara mogućnost povezivanja ruta s rutama Požeško –slavonske i Bjelovarsko-bilogorske županije i dalje opcijski prema ostalim susjednim županijama.</p> <p>U vremenskom periodu od četiri godine, relevantno je predložiti rad na suradnji, pregovorima i prikupljanju potrebne dokumentacije za realizaciju projekata formiranja međuregionalnih biciklističkih ruta.</p>
Dionici	BK-ovi, VPŽ i sve JLS, TZ VPŽ i ostali TZ-i, JU, ostale udruge, poduzetnici i svi zainteresirani pojedinci
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.12.	Reguliranje statusa biciklističke staze „Weekenduro“
------------------------	---

Opis	<p>Na širem orahovačkom području, u okviru Parka prirode Papuk nalazi se enduro biciklistička staza „Weekenduro“ koja treba suglasnost nadležnih tijela kako bi se mogla i službeno uključiti u mrežu biciklističke infrastrukture VPŽ. Staza započinje na planinskom vrhu Rudine, a završava u naselju Duzluk. Staza je jedinstvenog tipa na području Županije i postoji mogućnost produljenja staze uz podizanje atraktivnosti same staze (postavljanje dodatnih sadržaja na samoj stazi poput zemljanih skakaona i ostalih koji će podići razinu adrenalinske vožnje).</p>
Dionici	Park prirode Papuk, Grad Orahovica, BK Weekend Warriors Osijek, BK Lood
Razdoblje	2019. – 2020.

MJERA 3. Uređenje biciklističkih prometnica (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 3.1.	Pregovori i pripremne aktivnosti za uspostavljanje biciklističke trake na državnoj cesti D5 od Virovitice do graničnog prijelaza Terezino Polje
Opis	Kako je već utvrđeno da je dionica rute od D5 od Virovitice do graničnog prijelaza Terezino Polje izuzetno prometna, potrebno je započeti intenzivne pregovore s relevantnim dionicima i potencijalnim partnerima o uspostavljanju biciklističke trake na toj dionici. Za realizaciju ove aktivnosti potrebno je ishodovati sve potrebne dozvole te izvršiti fizičke radove na terenu. Ovaj set aktivnosti može se provesti odjednom ili u etapama. Za očekivati je da se u ovome vremenskom razdoblju uspostavi konsenzus o realizaciji aktivnosti te pripremi potrebna dokumentacija.
Dionici	VPŽ, Grad Virovitica, Općina Lukač, TZ VPŽ, Hrvatske ceste d.o.o., RA VIDRA, BK Bor, KEKS
Razdoblje	2019. – 2022.

Aktivnost 3.2.	Uređenje biciklističke trake od Virovitice do Suhopolja dvosmjerno
Opis	Dionica rute D2 od Virovitice do Suhopolja izuzetno je prometna, te je stoga potrebno započeti intenzivne pregovore s relevantnim dionicima i potencijalnim partnerima o uspostavljanju biciklističke trake na toj dionici. Biciklističke trake potrebno je postaviti iz smjera Virovitice prema Suhopolju i iz smjera Suhopolja prema Virovitici. Za realizaciju ove aktivnosti potrebno je ishodovati sve potrebne dozvole te izvršiti fizičke radove na terenu. Ovaj set aktivnosti može se provesti odjednom ili u etapama. Za očekivati je da se u ovome vremenskom razdoblju uspostavi konsenzus o realizaciji aktivnosti te pripremi potrebna dokumentacija.
Dionici	VPŽ, Grad Virovitica, Općina Suhopolje, Hrvatske ceste d.o.o., TZ VPŽ, TZ VT, TZ Suhopolje
Razdoblje	2019. – 2020.

Aktivnost 3.3.	Povećanje sigurnosti cikloturista na dionici rute „Slatinski đir“ duž državne ceste D2 od Nove Bukovice do Slatine
Opis	S obzirom da je ova dionica izuzetno prometna, potrebno je podići razinu sigurnosti biciklista, kroz angažman ostavljanja prometnog znaka „biciklisti na cesti“. Znak »biciklisti na cesti« (A39) označuje blizinu dijela ceste kojim se biciklisti kreću ili blizinu mjesta na kojem biciklisti češće nailaze na cestu s bočne ceste ili biciklističke staze. Također, poželjno je raditi na mogućnosti revidiranja (smanjenja) brzine kretanja vozila na pojedinim dijelovima, postavljanjem prometnih znakova (npr. kod križanja slatinske obilaznice s cestom prema središtu grada). Moguće je zagovarati i postavljanje znakova obavijesti, npr. znak o nailasku na područje smirenog prometa (C25).
	
Dionici	VPŽ, Grad Slatina, Općina Nova Bukovica, TZ VPŽ, TZGS, Hrvatske ceste d.o.o.
Razdoblje	2019. – 2020.

Aktivnost 3.4.	Formiranje i uređenje rute „Sladojevci – Kozice“
Opis	Trasiranje nove biciklističke rute na trasi od Sladojevaca do Kozica (Slatina), ukupne dužine 8,5 km. Ruta prolazi nekadašnjom državnom cestom D2 (prije izgradnje obilaznice) odnosno ulicama Braće Radića i Kralja Zvonimira (od početka do kraja obilaznice). Staze treba označiti standardiziranim tablama PBS, po potrebi postaviti prometne znakove vezane za sigurnost biciklista i po potrebi, postaviti ostalu potrebnu biciklističku infrastrukturu (odmorišta, servisne stanice) s obzirom na postojeću.
Dionici	Grad Slatina, VPŽ, TZ VPŽ, TZGS, Motiv, BK Slatina
Razdoblje	2019. – 2020.

MJERA 4. Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta potrebnim servisnim i informativnim sadržajima (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 4.1.	Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na Drava ruti
Opis	U planu je postavljanje jednog novog odmarališta sa servisnom stanicom za bicikle u Terezinom Polju te opremanje četiri postojećih odmorišta sa servisnim stanicama za bicikliste u mjestima Križnica, Kapela Dvor, Budakovac i Noskovci. Preporuča se postavljanje odmorišta i servisne stanice te turističko-interpretacijske karte s ucrtanim rutama i glavnim atrakcijama na rutama u mjestu Bušetina, gdje će se ova ruta križati s budućim trasiranim rutama, koje jednim djelom idu po Drava ruti – zapadni dio. Na isti način potrebno je uz postojeće, opremiti još najmanje dvije lokacije na istočnom dijelu Drava rute. Preporuka je da jedna lokacija bude u mjestu Novaki (križanje dionice Dravske rute i rute prema Pustari Višnjica), a druga na području Općine Suhopolje, čiju konkretnu lokaciju treba usuglasiti s dionicima na terenu.
Dionici	JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom VPŽ, TZ VPŽ, VPŽ, RA VIDRA, Općina Čađavica, Općina Gradina, Općina Lukač, Općina Sopje, Općina Suhopolje, Općina Špišić Bukovica.
Razdoblje	2019. – 2020.

Aktivnost 4.2.	Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem slatinskom području
Opis	Ovaj set aktivnosti realizirat će se u etapama. Servisne stanice je potrebno postaviti na sljedećim lokacijama: – u centru Voćina, – u Općini Čađavica, neposredno uz autobusno stajalište u centru mjesta, – na jezeru Javorica, – u okviru EPIcentra Sequoia. Odmorišta je potrebno postaviti na sljedećim lokacijama: – postavljanje odmorišta na trasi rute Podnožjem Papuka prema procjeni i planu BK Slatina u suradnji s relevantnim dionicima – na Jezeru Javorica
Dionici	Grad Slatina, VPŽ, Općina Voćin, Općina Sopje, Općina Čađavica, TZ VPŽ, TZGS, Motiv, BK Slatina
Razdoblje	2019. – 2021.

Aktivnost 4.3.	Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem pitomačkom području
Opis	Ovaj set aktivnosti realizirat će se u etapama. Odmorišta (prilagođena za e-bicikle) i servisne stanice je potrebno postaviti na sljedećim lokacijama:

	<ul style="list-style-type: none"> – na dvije lokacije u Pitomači, – uz Interpretacijski centar Petar Preradović u Grabrovnici, – servisna stanica u okviru Zlatnog klasa u Otrovancu (bitno zbog smještaja), – na dionici između Špišić Bukovice i Otrovanca.
Dionici	Općina Pitomača, Općina Špišić Bukovica, TZ Pitomača, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 4.4.	Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem orahovačkom području
Opis	<p>Ovaj set aktivnosti realizirat će se u etapama. Odmorišta (prilagođena za e-bicikle) i servisne stanice je potrebno postaviti na sljedećim lokacijama:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tri u Orahovici, predviđene za prihvata 4 e-bicikla u isto vrijeme sa pripadajućim klupama i softverskim rješenjem (Trg Damira Hornunga – „Doljani“, Trg sv. Križa – centar grada i izletišta Orah), – na vrhu Papuka uz postojeći vidikovac, ŽC4030 na ulazu u VPŽ i PSŽ (poželjan i brojač biciklista), – najmanje dvije lokacije od Orahovice prema Drava ruti (određivanju konkretnih lokacija prethodi utvrđivanje najvažnijih pravaca prema Dravi ruti).
Dionici	Grad Orahovica, TZ Grada Orahovice, BK Lood, TZ VPŽ, VPŽ, RA VIDRA
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 5. Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta ujednačenom biciklističkom i informativno-turističkom signalizacijom (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 5.1.	Opremanje postojećih i novih biciklističkih staza na području VPŽ standardiziranim vizualnim identitetom PBS
Opis	<p>Predlaže se označavanje svih do sada trasiranih staza i ruta na području cijele Županije (i ostalih u budućnosti) standardiziranim vizualnim identitetom PBS. Naravno, označavanje kroz PBS ne odnosi se na rute duž državnih cesta (gdje je moguća samo „plava signalizacija“, prema važećim propisima).</p> <p>Posebno je važno razmotriti mogućnost naknadnog označavanja postojećih staza kroz PBS na kojima već postoji signalizacija od prije (npr. <i>Drava route</i>). Mogućnost je na postojeće oznake dodati naljepnice PBS (otporne na vremenske uvjete), kako bi se ukazalo da su one dio standardiziranog brenda PBS.</p> <p>Napomena: kako bi se s brendom PBS išlo u smjeru sinonima za kvalitetu i doživljaj, obavezno je potrebno usuglasiti se oko kriterija za standard PBS (na nivou koordinacijskog tijela), odnosno kojim kriterijima ruta ili staza mora udovoljavati da se označi kroz PBS. Na ovaj način bi se izbjegle posljedice narušavanje statusa brenda PBS, jer se onemogućuje označavanje bilo koje staze bez prethodne suglasnosti koordinacijskog tijela.</p>
Dionici	JLRS VPŽ, TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 5.2.	Opremanje trasiranih staza na području VPŽ turističko-interpretacijskim alatima
<p>Opis</p>	<p>U okviru ove aktivnosti potrebno je etapno realizirati postavljanje turističko-interpretacijskih alata (<i>billboardi</i>, natkrivene table, karte, panoji i sl.) na sve do sada trasiranim stazama i rutama na području cijele Županije (i ostalih u budućnosti).</p> <p>Prioritet su križanja odnosno točke spajanja/razdvajanja ruta koje se djelomično preklapaju (točke gdje postoji mogućnost kretanja u više smjerova) te opremanje ruta na samom početku (kod kraćih ruta) i „na pola puta“ (kod dužih ruta).</p> <p>Preporučuje se da turističko-interpretacijski alati sadržavaju elemente poput: gdje se nalazite, moguće pravce kretanja, atrakcije na rutama, odmorišta, servisne stanice i ostalo sukladno potrebama u trenutku postavljanja istih.</p>
<p>Dionici</p>	<p>TZ VPŽ i ostali TZ-i s područja Županije, VPŽ i ostale JLS, BK-ovi i ostale udruge, Razvojne agencije s područja VPŽ</p>
<p>Razdoblje</p>	<p>2019. – 2023.</p>

6.1.2. Mjere i aktivnosti poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture na području Grada Barcsa

MJERA	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
<p>1. Unaprjeđenje postojeće dionice rute Tri rijeke (EV13) na području Grada Barcsa</p>	<p>1. Rekonstrukcija dionice rute Tri rijeke (EV13) između Barcsa i Drávatamási</p>
<p>2. Uređenje ostalih biciklističkih ruta na području Grada Barcsa</p>	<p>1. Formiranje i uređenje biciklističke rute Barcs - Drávaszentes 2. Formiranje, uređenje i opremanje biciklističke rute Barcs – Berzence 3. Formiranje i uređenje biciklističke rute Barcs – Nagyatád 4. Uređenje i reorganizacija unutarnje biciklističke infrastrukture Grada Barcsa</p>
<p>3. Opremanje postojećih biciklističkih ruta ujednačenom biciklističkom i turističkom signalizacijom</p>	<p>1. Obnova postojeće signalizacije Tri rijeke standardiziranim vizualnim identitetom (gdje su u lošem stanju, gdje nedostaje, sve do granice Županije Šomodi s Županijom Baranya) 2. Opremanje postojeće biciklističke rute Tri rijeke po EV standardima (E V13)</p>

MJERA 1. Unaprjeđenje postojeće dionice rute Tri rijeke (EV13) na području Grada Barcsa (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 1.1.	Rekonstrukcija dionice rute Tri rijeke (EV13) između Barcsa i Drávatamási
<p>Opis</p>	<p>S obzirom na loše stanje dionice biciklističke rute Tri rijeke od obale rijeke Drave u Gradu Barcsu do Drávatamási, u okviru projekta prekogranične suradnje Mađarska Hrvatska, EV13 GAP obnovit će se ovaj dio biciklističke staze. Obnova uključuje asfaltiranje staze u duljini od 8,5 km, postavljanje jednog odmorišta za bicikliste i odgovarajućih biciklističkih znakova. Obnovom ove dionice uspostaviti će se bolja biciklistička povezanost dva naselja i smanjiti će se udaljenost između njih, a samim time smanjiti će se i</p>

	dio biciklističkog prometa s glavne ceste br. 6 između Daránya i Barcsa, koja je jako prometna. Dodatno, izgradnjom ovog dijela rute uspostaviti će se dio važne dionice rute EV13 uz samu granicu i rijeku Dravu.
Dionici	Grad Barcs i Općina Drávatamási
Razdoblje	2019.

MJERA 2. Uređenje ostalih biciklističkih ruta na području Grada Barcsa (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 2.1.	Formiranje i uređenje biciklističke rute Barcs - Drávaszentes
Opis	<p>Ruta počinje na željezničkom kolodvoru u Barcsu i zamišljena je da se poveže s posjetiteljskim centrom „<i>Drava Gate</i>“ Nacionalnog parka Dunav-Drava u Drávaszentesu te predstavlja nastavak biciklističke rute Tri rijeke (EV13), uzvodno uz rijeku Dravu.</p> <p>Za realizaciju ove aktivnosti pripremljena je projektna dokumentacija koja obuhvaća sljedeći set aktivnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> - postavljanje odgovarajuće biciklističke signalizacije duž 5431 m postojeće ceste, - oblaganje asfaltom 1558 m makadamske ceste, - ojačanje asfalta na postojećoj asfaltnoj cesti u dužini od 886 m, - potpuno nova izgradnja biciklističke staze u dužini od 982 m u Drávaszentesu, - postavljanje odmorišta za bicikliste duž rute, - postavljanje odgovarajuće biciklističke signalizacije duž cijele rute. <p>Za očekivati je da će se formiranjem ove rute smanjiti opterećenje na cesti br. 6801 od Barcsa do Drávaszentesa, a dodatno se aktivirati ruta koja ide kroz turistički atraktivnija područja koja je direktno povezana sa željezničkim kolodvorom Grada.</p>
Dionici	Grad Barcs, Nacionalni park Dunav-Drava
Razdoblje	2019. – 2022.

Aktivnost 2.2.	Formiranje i uređenje biciklističke rute Barcs – Berzence
Opis	<p>Tijekom formiranja biciklističke rute Tri rijeke u 2007. godini, dionica rute Barcs – Berzence nije se mogla formirati zbog visoke prometne frekvencije. Budući da se je situacija promijenila, potrebno je nadograditi biciklističku rutu uzvodno uz rijeku Dravu na cesti br. 6801 sve do mjesta Berzence. Aktivnosti obuhvaćaju izradu plana signalizacije i postavljanje odgovarajućih znakova po već postojećoj asfaltiranoj cesti br. 6801. Duž rute je potrebno postaviti odmorište i stanicu za popravak bicikala prema planu koji će se definirati u projektnoj dokumentaciji.</p>
Dionici	Grad Barcs, Općine Komlósd, Babócsa, Heresznye, Vízvár, Bélavár, Somogyudvarhely, Berzence, Županija Somogy, Mađarske ceste
Razdoblje	2020. – 2022.

Aktivnost 2.3.	Formiranje i uređenje biciklističke rute Barcs - Nagyatád
Opis	<p>Radi integriranja smještajnih kapaciteta i ostalih turističkih usluga na području Grada Nagyatáda u zaokruženu turističku cjelinu koja uključuje i područje Grada Barcsa, potrebno je Barcs povezati biciklističkom rutom do Nagyatáda. Preporuka je da trasa rute ide cestom niske prometne frekvencije br. 6801 (ruta Tri rijeke - EV13) do Babócsa, pa dalje cestom br. 6807 do Nagyatáda.</p> <p>Cijeli krug Barcs – Nagyatád išao bi sljedećim pravcima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Barcs – Drávaszentes (na nastavku buduće rute EV13),

	<ul style="list-style-type: none"> – Drávaszentes – Babócsa (cesta 6801), – Babócsa - Nagyatád (cesta 6807), – Nagyatád – Somogyszob (cesta 6801), – Somogyszob – Kaszó - Szentádo Grada Csurgó (asfaltirana šumska cesta dobrog stanja), – Csurgó – Gyékenyes, već obilježena kao biciklistička ruta (cesta 6808), – Gyékenyes – granični prijelaz Berzenca (kombinirana cesta dobra asfaltna cesta, dobar betonski put i slaba kvaliteta poljskog puta), – Berzenca – Barcs (povrat po dionici rute iz aktivnosti 2.2.). <p>Grad Barcs treba sudjelovati u realizaciji ove aktivnosti, na dijelu rute koja se nalazi na njegovom području. Aktivnosti obuhvaćaju izradu plana signalizacije i postavljanje odgovarajućih znakova po već postojećoj asfaltiranoj cesti. Duž rute, na dionici između Drávaszentesa (gdje će se već postaviti) i Nagyatáda te Nagyatáda i Berzenca potrebno je postaviti po jedno odmorište i stanicu za popravak bicikala prema planu koji će se definirati u projektnoj dokumentaciji.</p>
Dionici	Grad Barcs, Grad Nagyatád, Grad Csurgó, Općina Berzenca, Županija Somogy
Razdoblje	2020. – 2023.

Aktivnost 2.4.	Uređenje i reorganizacija unutarnje biciklističke infrastrukture Grada Barcsa
Opis	Aktivnosti obuhvaćaju definiranje novih i obnovu postojećih pravaca biciklističkih traka i staza unutar samog Grada Barcsa. Uz planirane elemente razvoja putne infrastrukture u gradu, potrebno je razmotriti potrebu o mogućnosti postavljanja odmorišta i servisa za bicikle u centru grada ili kod željezničkog kolodvora.
Dionici	Grad Barcs
Razdoblje	2020. – 2023.

MJERA 3. Opremanje postojećih biciklističkih ruta ujednačenom biciklističkom i turističkom signalizacijom (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 3.1.	Obnova postojeće signalizacije Tri rijeke standardiziranim vizualnim identitetom
Opis	Aktivnost obuhvaća postavljanje standardizirane biciklističke signalizacije po aktualnim nacionalnim propisima, uključujući vizualne elemente rute Tri rijeke i EV13 na postojećoj dionici rute, od Barcsa uz Dravu do Drávaszabolcsa. U prvoj etapi treba zamijeniti znakove koji su u lošem stanju ili postaviti gdje ih uopće nema. Sljedeća etapa obuhvaća zamjenu postojećih s odgovarajućim tablama na cijeloj dionici do Drávaszabolcsa. Osim prometnih znakova treba obnoviti (preporuka zamijeniti) postojeće višejezične informacijske table koje su u jako lošem stanju, u formi turističko-interpretacijskih tabli ili karti.
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy
Razdoblje	2019. – 2020.

Aktivnost 3.2.	Opremanje postojeće biciklističke rute Tri rijeke po EV standardima (EV13)
Opis	Aktivnost obuhvaća postavljanje standardizirane biciklističke signalizacije EV13 na postojeću biciklističku signalizaciju Tri rijeke. Aktivnosti prethodi usuglašavanje s standardima EuroVela što će se i postići kroz obnovu sporne dionice između Barcsa i Drávatamása. Aktivnosti se odnose na

	dionicu rute od Barcsa pa sve do granice Županije Somogy sa Županijom Baranya, metodom postavljanja naljepnica otpornih na sve vremenske uvjete.
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy
Razdoblje	2019. – 2020.

6.2. PROGRAM 2. Razvoj i unaprjeđenje kvalitete usluga

U okviru Programa 2. definirane su dvije mjere sa pripadajućim aktivnostima kojima će se iste postići. U nastavku slijedi prikaz svih mjera sa pripadajućim aktivnostima, nakon čega slijedi detaljan opis istih.

6.2.1. Mjere i aktivnosti razvoja i unaprjeđenja kvalitete usluga na području VPŽ

MJERA	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
1. Poticanje povećanja broja specijaliziranih smještajnih objekata za cikloturiste	1. Unaprjeđenje smještajnih objekata prema standardu <i>Bike&Bed</i> 2. Otvaranje novih smještajnih kapaciteta 3. Informiranje i poticanje specijalizacije zainteresiranih pružatelja usluge smještaja za tržište cikloturizma
2. Poboljšanje ugostiteljske usluge i poticanje jačanja zastupljenosti lokalne gastronomije	1. Otvaranje novih i prilagođavanje postojećih ugostiteljskih objekata usmjerenih lokalnoj gastronomskoj ponudi
3. Sufinanciranje dionika civilnog i privatnog sektora za bavljenje cikloturizmom	1. Izrada i provedba programa sufinanciranja cikloturizma

MJERA 1. Poticanje povećanja broja specijaliziranih smještajnih objekata za cikloturiste (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 1.1.	Unaprjeđenje smještajnih objekata prema standardu <i>Bike&Bed</i>
Opis	Na području VPŽ ne postoji niti jedan objekt kategoriziran <i>Bike&Bed</i> standardom. Nakon završetka projekta EV13 GAP nadograditi kategorizaciju Heritage Hotela Kuriya Janković standardom <i>Bike&Bed</i> . To će biti prvi objekt na području VPŽ s ovim standardom. Biciklistu je važna informacija da objekt ima oznaku <i>Bike&Bed</i> jer mu je to jamstvo za potrebne usluge. Nadalje, potrebno je dodatno poticati i ostale smještajne objekte usmjerene cikloturistima (<i>Bike friendly</i>) da se prilagode standardu <i>Bike&Bed</i> , ponajprije one neposredno uz glavne biciklističke rute (Dravska priča Noskovačka Dubrava, Pustara Višnjica, EPI centar Sequoia, Podrum Vineda, Zlatni klas Otrovanec i ostali).
Dionici	JLRS VPŽ, TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 1.2.	Otvaranje novih smještajnih kapaciteta
Opis	Ova aktivnost odnosi se na otvaranje 15 novih smještajnih jedinica u CzP Dvorac Janković u Suhopolju. Smještaj je potrebno prilagoditi <i>Bike&Bed</i> ili barem <i>Bike friendly</i> standardu. Također je potrebno potencijalne zainteresirane dionike za pružanje usluga smještaja poticati na otvaranje novih smještajnih objekata prilagođenih <i>Bike&Bed</i> standardu.
Dionici	JLRS VPŽ, TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 1.3.	Informiranje i poticanje specijalizacije postojećih pružatelja usluge smještaja za tržište cikloturizma
Opis	Potrebno je kroz konkretne informativne mjere i programe (radionice, kroz lokalne medije i ostalo) informirati i poticati ugostitelje i pružatelje usluga smještaja na otvaranje novih smještajnih objekata prilagođenih <i>Bike&Bed</i> standardu. Kroz radionice i ostale edukativne programe moguće je utjecati na podizanje svijesti pružatelja usluga smještaja o rastućem trendu cikloturizma. Posebno je važno potaknuti ih na prilagođavanje svojih objekata potrebama cikloturista i njihovo osobno osposobljavanje za kontakt i pružanje usluga namijenjenih cikloturistima.
Dionici	JLRS VPŽ, TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 2. Poboljšanje ugostiteljske usluge i poticanje jačanja zastupljenosti lokalne gastronomije (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 2.1.	Otvaranje novih i prilagođavanje postojećih ugostiteljskih objekata usmjerenih lokalnoj gastronomskoj ponudi
Opis	Ova aktivnost odnosi se na provođenje radionica i edukacija za pružatelje ugostiteljskih usluga s ciljem poticanja uvođenja lokalne gastronomske ponude u postojeće ugostiteljske objekte. Nadalje, potrebno je dodatno poticati otvaranje novih ugostiteljskih objekata usmjerenih lokalnoj gastronomskoj ponudi.
Dionici	JLRS VPŽ, TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 3. Sufinanciranje dionika civilnog i privatnog sektora za bavljenje cikloturizmom (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 3.1.	Izrada i provedba programa sufinanciranja cikloturizma
Opis	<p>S ciljem poticanja daljnjeg aktivnog djelovanja postojećih razvojnih dionika, ali i uključivanja novih u razvoj cikloturizma, potrebno je raditi na uspostavljanju višegodišnjeg programa za sufinanciranje razvoja cikloturizma na nivou Županije. Kako bi se aktivnostima sufinanciranja moglo pristupiti planski i koordinirano, potrebno je za svaku godinu napraviti plan sufinanciranja cikloturizma. Plan sufinanciranja trebao bi se donijeti na nivou koordinacijskog tijela (uključivao bi sve relevantne dionike s područja cijele Županije). Plan sufinanciranja treba biti u skladu s potencijalnim izvorima financiranja (lokalni, županijski i nacionalni izvori sufinanciranja, fondovi EU i ostali izvori financiranja – sponzorstva, donacije i sl.). Poželjno je postići konsenzus o uspostavljanju osnovnog modela sufinanciranja temeljem prijedloga koordinacijskog tijela (model financiranja na nivou Županije u koji će biti uključena sama uprava Županije i tijela JLS)</p> <p>Prioriteti za sufinanciranje su:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nabava potrebne biciklističke opreme (bicikli, nosači, vozila i ostalo) – organizacija cikloturističkih događanja i manifestacija, – promocija na specijaliziranim sajmovima, – održavanja staza, – proizvodi i usluge namijenjeni cikloturistima (usmjereni ka civilnom i privatnom sektoru), – i ostalo sukladno utvrđenoj važnosti od strane koordinacijskog tijela.

Dionici	VPŽ i JLS s područja Županije, TZ VPŽ i ostali TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

6.2.2. Mjere i aktivnosti razvoja i unaprjeđenja kvalitete usluga na području Grada Barcsa

MJERA	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
1. Poticanje povećanja broja specijaliziranih smještajnih objekata za cikloturiste	<ol style="list-style-type: none"> 1. Otvaranje novih smještajnih kapaciteta 2. Unaprjeđenje smještajnih objekata sukladno načelu <i>Bike friendly accomodation</i> 3. Informiranje i poticanje specijalizacije zainteresiranih pružatelja usluge smještaja za tržište cikloturizma
2. Poboljšanje ugostiteljske usluge i poticanje jačanja zastupljenosti lokalne gastronomije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Otvaranje novih i prilagođavanje postojećih ugostiteljskih objekata usmjerenih lokalnoj gastronomskoj ponudi
3. Sufinanciranje dionika civilnog i privatnog sektora za bavljenje cikloturizmom	<ol style="list-style-type: none"> 1. Izrada i provedba programa sufinanciranja cikloturizma

MJERA 1. Poticanje povećanja broja specijaliziranih smještajnih objekata za cikloturiste (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 1.1.	Otvaranje novih smještajnih kapaciteta
Opis	Kako bi se potaknuo razvoj cikloturizma u prekograničnom području potrebno je otvaranje novih smještajnih kapaciteta na području Grada Barcsa. U tijeku je izgradnja hotela Boróka u centru grada, koji može služiti kao izvrsna polazna točka biciklističkih tura. Razvoj objekta mora se provesti u skladu s načelima <i>Bike friendly accomodation</i> , čime bi se olakšala eventualnija kasnija kategorizaciju prema standardu <i>Bike&Bed</i> .
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 1.2.	Unaprjeđenje smještajnih objekata sukladno načelu <i>Bike friendly accomodation</i>
Opis	Biciklistima je od velike važnosti informacija da objekt pruža usluge ciljane biciklistima (<i>Bike friendly</i>) i da se pozicioniraju kao smještaj prilagođen biciklistima. Kroz ovu aktivnost potrebno je osmisliti odgovarajuće programe za poticanje smještajnih objekata usmjerenih cikloturistima (<i>Bike friendly</i>), kako bi se kasnije mogli lakše prilagoditi standardu <i>Bike&Bed</i> .
Dionici	Grad Barcs, općine u krugu Barcsa, Županija Somogy
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 1.3.	Informiranje i poticanje specijalizacije zainteresiranih pružatelja usluge smještaja za tržište cikloturizma
Opis	Ova aktivnost odnosi se na provođenje radionica i edukacija za pružatelje usluga smještaja s ciljem podizanja svijesti o rastućem trendu cikloturizma te poticanjem na usmjeravanje usluga cikloturistima kao i osposobljavanje za pružanje usluga namijenjenih cikloturistima.
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, Poduzetnički centar Županije Somogy, cikloturističke agencije i turoperatori
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 2. Poboljšanje ugostiteljske usluge i poticanje jačanja zastupljenosti lokalne gastronomije (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 2.1.	Otvaranje novih i prilagođavanje postojećih ugostiteljskih objekata usmjerenih lokalnoj gastronomskoj ponudi
Opis	Ova aktivnost odnosi se na provođenje radionica i edukacija za pružatelje ugostiteljskih usluga s ciljem poticanja uvođenja lokalne gastronomske ponude u postojeće ugostiteljske objekte. Nadalje, potrebno je dodatno poticati otvaranje novih ugostiteljskih objekata usmjerenih lokalnoj gastronomskoj ponudi.
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, Poduzetnički centar Županije Somogy
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 3. Sufinanciranje dionika civilnog i privatnog sektora za bavljenje cikloturizmom (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 3.1.	Izrada i provedba programa sufinanciranja cikloturizma
Opis	S ciljem poticanja aktivnijeg djelovanja nekolicine dionika, ali još više uključivanja novih u razvoj cikloturizma, potrebno je raditi na uspostavljanju višegodišnjeg programa za sufinanciranje razvoja cikloturizma na nivou Grada Barcsa (poželjno potaknuti realizaciju ove aktivnosti i na višoj instanci – Županija Somogy ili regija Južnog Zadunavlja). Kako bi se aktivnostima sufinanciranja moglo pristupiti planski i koordinirano, potrebno je za svaku godinu napraviti plan sufinanciranja cikloturizma. Plan sufinanciranja trebao bi se donijeti na nivou koordinacijskog tijela ili Grada Barcsa (uključivao bi sve relevantne dionike s područja koje je uključeno u program). Plan sufinanciranja treba biti u skladu s potencijalnim izvorima financiranja (lokalni, županijski i nacionalni izvori sufinanciranja, fondovi EU i ostali izvori financiranja – sponzorstva, donacije i sl.). Poželjno je postići konsenzus o uspostavljanju osnovnog modela sufinanciranja temeljem prijedloga koordinacijskog tijela (model financiranja na nivou Županije u koji će biti uključena sama uprava Županije i tijela JLS) Prioriteti za sufinanciranje su: – nabava potrebne biciklističke opreme (bicikli, nosači i ostalo) – organizacija cikloturističkih događanja i manifestacija, – promocija na specijaliziranim sajmovima, – održavanja staza, – proizvodi i usluge namijenjeni cikloturistima (usmjereni ka civilnom i privatnom sektoru), – i ostalo sukladno utvrđenoj važnosti od strane koordinacijskog tijela.
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, Poduzetnički centar Županije Somogy
Razdoblje	2019. – 2023.

6.3. PROGRAM 3. Unaprjeđenje segmenta marketinga cikloturizma

U okviru Programa 3. definirane su četiri mjere za VPŽ i tri mjere za područje Grada Barcsa sa pripadajućim aktivnostima kojima će se iste postići. U nastavku slijedi prikaz svih mjera sa pripadajućim aktivnostima, nakon čega slijedi detaljan opis istih.

6.3.1. Mjere i aktivnosti unaprjeđenja segmenta marketinga cikloturizma na području VPŽ

MJERE	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
1. Razvoj proizvoda	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente 2. Izgradnja <i>bike</i> parkova 3. Organiziranje manifestacija (biciklijada) i biciklističkih natjecanja kontinuirano tijekom godine
2. Unaprjeđenje marketinške komunikacije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Redizajn promotivnih aktivnosti u skladu s novim vizualnim identitetom 2. Sudjelovanje na sajmovima 3. Organiziranje studijskih putovanja za specijalizirane novinare, blogere i posebne interesne skupine 4. Unaprjeđenje jedinstvenog destinacijskog internetskog sjedišta 5. Provođenje promotivnih aktivnosti na društvenim mrežama 6. Upotreba mobilnih aplikacija 7. Izrada promotivnih materijala 8. Unaprjeđenje unutarnjeg marketinga 9. Kontinuirano provođenje tržišnih istraživanja i vođenje evidencija o cikloturistima
3. Unaprjeđenje prodaje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj partnerstva sa specijaliziranim turističkim posrednicima i posebnim interesnim skupinama 2. Ustrojavanje DMK

MJERA 1. Razvoj proizvoda (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 1.1.	Kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente
Opis	<p>Potrebno je kreirati cikloturističke ture po postojećim biciklističkim stazama na način da se pojedine biciklističke staze povežu s najznačajnijim atrakcijama duž staze na kojoj se nalaze (npr. na dionici Voćin - Jankovac kreirati turu pod nazivom „Biciklom kroz UNESCO-v Geopark Papuk“ te povezati atrakcije na bazi Geoparka).</p> <p>Teme oko kojih je moguće formirati autentične biciklističke ture su očuvana priroda s posebnim naglaskom na zaštićena područja prirode, UNESCO lokaliteti, upoznavanje biljnog i životinjskog svijeta područja rijeke Drave i Papuka, lokalna gastronomija i enologija, svijet čajeva te kulturna baština kraja (materijalna i nematerijalna) uključujući kulturu života i rada.</p> <p>Osmišljene tematske ture je potrebno na tržištu prodavati kao objedinjene pakete usluga (izlete i višednevne paket aranžmane) koji će se sastojati od kombinacije nekoliko pojedinačnih turističkih i ugostiteljskih usluga poput vožnje biciklističkom stazom po zaštićenom području prirode, posjeta seoskim obiteljskim gospodarstvima, degustacije lokalnih gastronomskih specijaliteta i usluge noćenja ili sudjelovanja na manifestacijama,</p>

	<p>razgledavanje gradova/mjesta biciklom uz stručno vodstvo i opuštanje u wellnessu te slične pakete.</p> <p>Aktivnost u prvoj fazi ne mora nužno biti komercijalne naravi te je relevantna za provedbu i bez prisutnosti turističkih posrednika. Aktivnost je ponajprije aktualna za poslovne subjekte u turizmu, koji mogu ovakve ture predložiti kao aktivnost koja se može provoditi na području VPŽ i upotpuniti se boravak turista, a samim time dodatno se utječe na promociju Županije kao destinacije aktivnog odmora (u kojoj se ima što posjetiti, običi i sl.).</p> <p>Kreirane tematske biciklističke rute treba posebno označiti na biciklističkim kartama.</p>
Dionici	Poslovni subjekti u turizmu, TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 1.2.	Izgradnja <i>bike</i> parkova
Opis	<p>Preporuča se izgradnja <i>bike</i> parkova na području Grada Slatine i na području Grada Virovitice kojima bi rekreacijski oplemenilo područje te pružila mogućnost vježbanja, rasonode i adrenalina svim dobnim skupinama.</p> <p><i>Bike</i> park treba biti izrađen od prirodnih materijala (najviše od zemlje) i trebao bi sadržavati skakaonice, prijevoje, zavoje različitih stupnjeva i nagiba i slično.</p> <p>Realizacija ove aktivnosti izvršit će se etapno, a obuhvatit će pregovore kod odabira točne lokacije (parcele), pripremu projektne dokumentacije i fizičku izgradnju.</p>
Dionici	BK Bor, KEKS, TZ VPŽ; TZ Grada Virovitice, Grad Virovitica, TZ Grada Slatine, Grad Slatina, BK Slatina, Motiv
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 1.3.	Organiziranje manifestacija (biciklijada) i biciklističkih natjecanja kontinuirano tijekom godine
Opis	<p>Postojeće manifestacije potrebno je podijeliti u kategorije prema potrošačkim segmentima (npr. za djecu, za rekreativce, za profesionalce).</p> <p>U mjesecu studenom svake godine treba izraditi plan manifestacija za sljedeću godinu s točnim datumima te voditi računa da se termini održavanja manifestacija ne preklapaju.</p> <p>Nužno je postaviti prioritetne manifestacije te u njih ulagati više financijskih sredstava, provoditi intenzivnije promotivne kampanje (npr. prije svake manifestacije napraviti reportažu koja će ju najaviti te istu plasirati medijima, prošlogodišnjim sudionicima poslati pozivnice s porukom da ih „čekamo i ove godine“, za sudionike manifestacije tiskati karte, natjecateljske dresove ili majice koje bi sudionici mogli ponijeti kao suvenir) i financijski potpomagati biciklističke klubove i udruge koji su uključeni u organizaciju manifestacija.</p>
Dionici	BK-ovi na području Županije, TZ - i na području Županije, turistički posrednici na području Županije, Poslovni subjekti u turizmu
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 2. Unaprjeđenje marketinške komunikacije (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 2.1.	Redizajn promotivnih aktivnosti u skladu s novim vizualnim identitetom
Opis	Sve buduće promotivne aktivnosti i promotivne materijale potrebno je povezati s novim vizualnim identitetom Panonske biciklističke staze.
Dionici	TZ VPŽ, BK-ovi na području Županije, poslovni subjekti u turizmu
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.2.	Sudjelovanje na sajmovima
Opis	<p>Ponudu cikloturizma VPŽ potrebno je prezentirati na nacionalnim i međunarodnim turističkim sajmovima. Za svaku godinu treba donijeti plan nastupa na sajmovima i izabrati sajmove koji su specijalizirani za cikloturizam, aktivan odmor i zeleni odmor te omogućuju direktan kontakt s ciljanim tržištem. Preporučuje se obavezno sudjelovanje na nekim od sljedećih sajmova:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Amsterdam Cycling And Hiking Fair</i>, Amsterdam (najveći sajam u Europi specijaliziran za cikloturizam i <i>hiking</i>) – <i>Caravana, Leeuwarden</i> (najveći sajam s temom kampiranja i boravka u prirodi u Nizozemskoj) – <i>Natour Alpe Adria</i>, Ljubljana – <i>Destinations - The Holiday and Travel Show</i>, London – <i>Fiets en wandelbeurs</i> (biciklizam i pješaćenje), Utrecht – Nizozemska – <i>F.R.E.E- Fair for Leisure and Travel</i>, München – <i>ITB - The World's Leading Travel Trade Show</i>, Berlin
Dionici	TZ VPŽ
Razdoblje	2019.-2023.

Aktivnost 2.3.	Organiziranje studijskih putovanja za specijalizirane novinare, blogere i posebne interesne skupine
Opis	Potrebno je izraditi bazu ključnih medija. Jednom na godinu za sve relevantne medije organizirati studijsko putovanje u kojem će se predstaviti u dva dana cikloturistička ponuda destinacije i specifični proizvodi (paketi) za pojedine ciljane skupine cikloturista. Program studijskog putovanja mora osigurati sudionicima jedinstven doživljaj destinacije o kojem će pisati u svojim člancima i na blogovima.
Dionici	BK-ovi s područja Županije, TZ-i na području Županije, cikloturistički vodiči, specijalizirani posrednici na području Županije, Nippy Adventure
Razdoblje	2019.-2023.

Aktivnost 2.4.	Unaprjeđenje jedinstvenog destinacijskog internetskog sjedišta
Opis	<p>Internetsko sjedište Panonske biciklističke staze (https://www.panonske-staze.com/) treba postati središnje promotivno – prodajno mjesto te centralna točka ponude cikloturizma u Županiji i glavni kanal informiranja gostiju.</p> <p>Postojeće internetsko sjedište potrebno je doraditi sa sljedećim sadržajima:</p> <ul style="list-style-type: none"> – dodati izbornik aktualna ponuda koji će sadržavati popis tematskih paketa i izleta dostupnih turistima, – dodati izbornik manifestacije s kalendarom događanja i opisom svake manifestacije, – po završetku projekata izgradnje <i>bike</i> parkova potrebno je informacije o istima objaviti na internetskom sjedištu,

	<ul style="list-style-type: none"> – dodati press kutak, <i>online</i> prijavu na <i>newsletter</i>, mišljenja posjetitelja destinacije, – po potrebi dodavati i redovito ažurirati brošure, interaktivne karte, multimedijalne sadržaje i ostale promotivne materijale. <p>internetsko sjedište Panonske biciklističke staze je potrebno redovito ažurirati i održavati. Nužno je napraviti optimizaciju internetskog sjedišta za tražilice (SEO) te povećati upotrebljivost internetskog sjedišta primjenom Google Analytics-a.</p>
Dionici	TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.5.	Provođenje promotivnih aktivnosti na društvenim mrežama
Opis	<p>Proaktivno korištenje društvenih mreža uključuje otvaranje profila na Facebooku, Instagramu i TripAdvisor.</p> <p>Potrebno je na dnevnoj bazi ažurirati fotografije, informacije, aktivno odgovarati na recenzije, prezentirati ponudu (staze, pakete usluga, smještajne objekte, prirodne i kulturne atrakcije).</p> <p>Sve promotivne aktivnosti moraju se temeljiti na materijalima i informacijama provjerene kvalitete i povezivati s novim vizualnim identitetom Panonske biciklističke staze.</p> <p>Preporučuje se i primjena Strave, društvene mreže tzv. aktivne rekreacije (biciklizam, trčanje, hodanje) koja ujedno može poslužiti i kao alat za prikupljanje informacija o rutama koje pojedinci koriste na području Županije.</p>
Dionici	TZ VPŽ, BK-ovi, koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma
Razdoblje	2019.-2023.

Aktivnost 2.6.	Upotreba mobilnih aplikacija
Opis	<p>Biciklističke staze s područja VPŽ potrebno je uključiti u ponudu mobilne aplikacije <i>Croatia bike routes</i> koja objedinjuje cjelokupnu ponudu biciklističkih ruta na području RH kroz nekoliko kategorija. Osim jedinstvenog prikaza svih ruta na nivou cijele zemlje (kao jedne od kategorija), aplikacija nudi mogućnost suženog pregleda ruta po pojedinoj regiji (kao ostale kategorije, definirane na nivou geografskih obilježja ili na nivou Županije).</p>
Dionici	TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.7.	Izrada promotivnih materijala
Opis	<p>Potrebno je izraditi višejezične brošure kojima će se VPŽ prezentirati kao cikloturistička destinacija. Brošure moraju sadržavati sve potrebne informacije o cikloturističkoj ponudi kraja, biciklističkim stazama, manifestacijama, tematskim biciklističkim turama, značajnim turističkim atrakcijama, smještajnim objektima s <i>Bike&Bed</i> standardima, mogućnostima najma bicikla i slično. Preporučuje se izrada <i>online</i> brošura (koje je jednostavno ažurirati), dok će se broj primjeraka za tisak definirati svake godine ovisno o financijskim mogućnostima i potrebama. S porastom obima cikloturističke ponude predlaže se izrada tematskih brošura namijenjenih specifičnim segmentima cikloturista te izrada posebnih brošura za manifestacije (biciklijade).</p> <p>Poseban naglasak treba staviti na karte koje bi bilo dobro izraditi od materijala otpornog na vodu. Karte trebaju biti jednostavne i s jasno</p>

	<p>naznačenim stazama, turističkim atrakcijama i resursima, popisom ugostiteljskih i smještajnih objekata, servisnih stanica i <i>bike</i> trgovina.</p> <p>U svrhu jačanja promotivnih aktivnosti predlaže se i subvencioniranje izrade dresova biciklističkih klubova, kojima će se promovirati izrađeni novi vizualni identitet Panonske biciklističke staze. Očekivano je da će kroz prisutnost članova klubova na različitim natjecanjima, manifestacijama i ostalim rekreativnim aktivnostima, doći do povećane vidljivosti i jačanja prepoznatljivosti biciklističkih staza VPŽ.</p>
Dionici	JLRS VPŽ, TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.8.	Unaprjeđenje unutarnjeg marketinga
Opis	<p>Aktivnosti unutarnjeg marketinga moraju biti usmjerene prema stvaranju poticajne klime za razvoj cikloturizma, osvještavanju javnosti o biciklizmu kao životnom stilu i motiviranju privatnog sektora za aktivno uključivanje u razvoj cikloturizma.</p> <p>Predlaže se izrada sljedećih edukacija/radionica:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Cikloturizam – kako do poslovnog uspjeha“ koja bi bila namijenjena privatnom sektoru i cjelokupnoj zainteresiranoj javnosti, a cilj bi bio motivirati privatni sektor, udruge i pojedince da se aktivno uključe u razvoj cikloturizma svojim projektim prijedlozima i poslovnim poduhvatima. – „Putevima panonskih biciklističkih staza“ - radionica bi bila prilagođena za cjelokupnu zainteresiranu javnost, a cilj bi joj bio osvijestiti javnost o elementima cikloturističke ponude, mogućnostima za istraživanje destinacije biciklom, prednostima bicikliranja i aktivnog načina života. <p>Jednom godišnje za sve dionike u cikloturizmu preporuča se organizirati studijsko putovanje u razvijenu cikloturističku destinaciju kao primjer dobre prakse, gdje se može sagledati implementacija niza komponenti na kojima se temelji cikloturizam.</p> <p>Također se preporučava kontinuirana suradnja s lokalnom medijima zbog razvoja odnosa s lokalnom javnošću</p>
Dionici	TZ VPŽ, Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici
Razdoblje	2019.

Aktivnost 2.9.	Kontinuirano provođenje tržišnih istraživanja i vođenje evidencija o cikloturistima
Opis	<p>Za potrebe formiranja baze podataka o cikloturistima, koja će biti podloga za daljnji razvoj proizvoda cikloturizma, potrebno je sustavno prikupljati podatke o cikloturistima (profil cikloturista, motivi dolaska, zadovoljstvo pojedinim elementima ponude). Prikupljanje podataka može se odvijati u suradnji sa smještajnim i ugostiteljskim objektima, iznajmljivačima biciklističke opreme i ostalim dionicima s terena. Prilika za provođenje tržišnih istraživanja su manifestacije koje okupljaju veliki broj sudionika na jednom mjestu. Kao mogući instrument za provođenje istraživanja predlaže se anketni upitnik.</p> <p>Zbog potrebe za praćenjem posjećenosti pojedinih biciklističkih staza potrebno je postaviti brojače prometa. Aktivnost se može realizirati u nekoliko etapa, pri čemu prioritet imaju najznačajnije rute, od međunarodnog, nacionalnog i regionalnog značaja.</p>
Dionici	TZ VPŽ, poslovni subjekti u turizmu, BK-ovi
Razdoblje	2019.-2023.

MJERA 3. Unaprjeđenje prodaje (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 3.1.	Razvoj partnerstva sa specijaliziranim turističkim posrednicima i posebnim interesnim skupinama
Opis	<p>Razvoj partnerstva sa specijaliziranim turističkim posrednicima i posebnim interesnim skupinama od posebne je važnosti zbog unaprjeđenja prodaje cikloturističkih proizvoda.</p> <p>Turističke zajednice bi trebale inicirati razvoj suradnje s turističkim posrednicima koji bi trebali preuzeti glavnu riječ kada je u pitanju prodaja izleta i paket aranžmana koji su dio cikloturističke ponude. S obzirom da u ovom trenutku nema receptivne turističke agencije na području VPŽ, predlaže se razvoj suradnje s turističkim agencijama iz okruženja koje imaju interesa proširiti svoje poslovanje na ovo područje. Suradnju s turističkim posrednicima je moguće proširiti i na posrednike koji imaju sjedište u emitivnim zemljama (npr. Funactive tours, Italija; Radissimo GmbH, Njemačka; BIKETEAM Radreisen, Njemačka; Die Landpartie Radeln&Reisen GmbH, Njemačka; DAV Summit Club GmbH, Njemačka; Eurocykl, Češka).</p> <p>Za dodatno animiranje turističkih posrednika (agencija i operatora) predlaže se organizacija studijskih putovanja na kojima će ih se izravno upoznati s elementima cikloturističke ponude, mogućim izletima, tematskim turama i višednevnim paketima prilagođenim posebnim segmentima cikloturista.</p> <p>Također, moguće je razviti suradnju s osnovnim i srednjim školama te Visokom školom za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici vezano uz provođenje škole u prirodi i terenske nastave s temom cikloturizma. Isto bi doprinijelo i jačanju svijesti mladih o mogućnostima kraja za razvoj cikloturizma, o pozitivnom učinku biciklizma na zdravlje i brige za okoliš.</p>
Dionici	TZ VPŽ, Nippy adventure
Razdoblje	2019.-2023.

Aktivnost 3.2.	Ustrojavanje DMK
Opis	<p>Ustrojavanje receptivne turističke agencije i/ili destinacijske menadžment kompanije od presudne je važnosti za daljnji razvoj cikloturizma i turizma općenito na području VPŽ.</p> <p>Od jedinica lokalne samouprave i turističkih zajednica očekuje se pružanje potpore osnivanju DMK koja bi preuzela glavnu ulogu u prodaji turističkih proizvoda i dovođenju turističke potražnje.</p>
Dionici	VPŽ, TZ VPŽ, poslovni subjekti u turizmu, Nippy adventure
Razdoblje	2019.-2023.

6.3.2. Mjere i aktivnosti unaprjeđenja segmenta marketinga cikloturizma na području Grada Barcsa

MJERE	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
1. Razvoj proizvoda	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente 2. Kreiranje i organiziranje manifestacija (bicikljada)
2. Unaprjeđenje marketinške komunikacije	<ol style="list-style-type: none"> 1. Redizajn promotivnih aktivnosti u skladu s novim vizualnim identitetom 2. Sudjelovanje na sajmovima 3. Organiziranje studijskih putovanja za specijalizirane novinare, blogere i posebne interesne skupine

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Unaprjeđenje jedinstvenog destinacijskog internetskog sjedišta 5. Provođenje promotivnih aktivnosti na društvenim mrežama 6. Upotreba mobilnih aplikacija 7. Izrada promotivnih materijala 8. Unaprjeđenje unutarnjeg marketinga 9. Kontinuirano provođenje tržišnih istraživanja
3.Unaprjeđenje prodaje	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razvoj partnerstva sa specijaliziranim turističkim posrednicima i posebnim interesnim skupinama

MJERA 1. Razvoj proizvoda (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 1.1.	Kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente
Opis	<p>Potrebno je kreirati cikloturističke ture po postojećim biciklističkim stazama na način da se pojedine biciklističke staze povežu s najznačajnijim atrakcijama duž staze na kojoj se nalaze.</p> <p>Teme oko kojih je moguće formirati autentične biciklističke ture su očuvana priroda s posebnim naglaskom na zaštićena područja prirode, Nacionalni park Dunav-Drava, upoznavanje biljnog i životinjskog svijeta područja rijeke Drave, lokalna gastronomija i enologija, netaknuti podravski pejzaž, živa lokalna tradicija. Osmišljene tematske ture je potrebno na tržištu prodavati kao objedinjene pakete usluga (izlete i višednevne paket aranžmane) koji će se sastojati od kombinacije nekoliko pojedinačnih turističkih i ugostiteljskih usluga poput vožnje biciklističkom stazom po zaštićenom području prirode, degustacije lokalnih gastronomskih specijaliteta i usluge noćenja ili sudjelovanja na manifestacijama, razgledavanje gradova/mjesta biciklom uz stručno vodstvo i opuštanje u wellnessu te slične pakete.</p> <p>Aktivnost u prvoj fazi ne mora nužno biti komercijalne naravi te je relevantna za provedbu i bez prisutnosti turističkih posrednika. Aktivnost je ponajprije aktualna za poslovne subjekte u turizmu, koji mogu ovakve ture predložiti kao aktivnost koja se može provoditi na području Grada Barcsa i upotpuniti boravak turista što bi dodatno utjecalo na promociju Grada Barcsa kao destinacije aktivnog odmora. Kreirane tematske biciklističke rute treba posebno označiti na biciklističkim kartama.</p>
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Vizituzismus
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 1.2.	Kreiranje i organiziranje manifestacija (biciklijada)
Opis	<p>Postojeće manifestacije potrebno je podijeliti u kategorije prema potrošačkim segmentima (npr. za djecu, za rekreativce, za profesionalce).</p> <p>U mjesecu studenom svake godine treba izraditi plan manifestacija za sljedeću godinu s točnim datumima te voditi računa da se termini održavanja manifestacija ne preklapaju.</p> <p>Nužno je postaviti prioritete manifestacije te u njih ulagati više financijskih sredstava, provoditi intenzivnije promotivne kampanje (npr. prije svake manifestacije napraviti reportažu koja će ju najaviti te istu plasirati medijima, prošlogodišnjim sudionicima poslati pozivnice s porukom da ih „čekamo i ove godine“, za sudionike manifestacije tiskati karte, natjecateljske dresove ili majice koje bi sudionici mogli ponijeti kao suvenir) i financijski potpomagati dionike koji su uključeni u organizaciju manifestacija.</p>
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Vizituzismus
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 2. Unaprjeđenje marketinške komunikacije (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 2.1.	Redizajn promotivnih aktivnosti u skladu s novim vizualnim identitetom
Opis	Sve buduće promotivne aktivnosti i promotivne materijale potrebno je povezati s vizualnim identitetom Tri rijeke.
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.2.	Sudjelovanje na sajmovima
Opis	<p>Ponudu cikloturizma Grada Barcsa potrebno je prezentirati na nacionalnim i međunarodnim turističkim sajmovima (samostalno ili u okviru Županije Somogy). Za svaku godinu treba donijeti plan nastupa na sajmovima i izabrati sajmove koji su specijalizirani za cikloturizam, aktivan odmor i zeleni odmor te omogućuju direktan u kontakt sa ciljanim tržištem. Preporučuje se obavezno sudjelovanje na nekima od sljedećih sajmova:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <i>Amsterdam Cycling And Hiking Fair</i>, Amsterdam (najveći sajam u Europi specijaliziran za cikloturizam i <i>hiking</i>) – <i>Caravana, Leeuwarden</i> (najveći sajam s temom kampiranja i boravka u prirodi u Nizozemskoj) – <i>Natour Alpe Adria</i>, Ljubljana – <i>Destinations - The Holiday and Travel Show</i>, London – <i>Fiets en wandelbeurs</i> (biciklizam i pješčenje), Utrecht – Nizozemska – <i>F.R.E.E- Fair for Leisure and Travel</i>, München – <i>ITB - The World's Leading Travel Trade Show</i>, Berlin
Dionici	Grad Barcs
Razdoblje	2019.-2023.

Aktivnost 2.3.	Organiziranje studijskih putovanja za specijalizirane novinare, blogere i posebne interesne skupine
Opis	Potrebno je izraditi bazu ključnih medija. Jednom na godinu za sve relevantne medije organizirati studijsko putovanje u kojem će se predstaviti u dva dana cikloturistička ponuda destinacije i specifični proizvodi (paketi) za pojedine ciljane skupine cikloturista. Program studijskog putovanja mora osigurati sudionicima jedinstven doživljaj destinacije o kojem će pisati u svojim člancima i na blogovima.
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019.-2023.

Aktivnost 2.4.	Unaprjeđenje jedinstvenog destinacijskog internetskog sjedišta
Opis	<p>Internetsko sjedište Tri rijeke (http://www.kerekparut.com/hr) treba postati središnje promotivno – prodajno mjesto te centralna točka ponude cikloturizma u Gradu Barcsu i glavni kanal informiranja gostiju.</p> <p>Postojeće internetsko sjedište potrebno je doraditi sa sljedećim sadržajima:</p> <ul style="list-style-type: none"> – detaljne informacije o stazama poput GPS zapisa, karata, tehničkih podataka, altimetrije, fotografije duž staze, opis, upute za vožnju, – dodati izbornik smještaj u kojem će biti navedeni svi mogući smještajni kapacitete i njihovi kontakti, ukoliko smještaj ima standard <i>Bike&Bed</i> ili oznaku <i>Bike friendly</i> to treba posebno istaknuti, – dodati izbornik servisne informacije koji će sadržavati popis svih <i>bike</i> trgovina, stanica za popravak bicikla, popis iznajmljivača bicikala, svih važnih telefonskih brojeva,

	<ul style="list-style-type: none"> – dodati izbornik aktualna ponuda koji će sadržavati popis tematskih paketa i izleta dostupnih turistima, – dodati izbornik manifestacije s kalendarom događanja i opisom svake manifestacije, – dodati press kutak, <i>online</i> prijavu na newsletter, mišljenja posjetitelja destinacije, – po potrebi dodavati i redovito ažurirati brošure, interaktivne karte, multimedijalne sadržaje i ostale promotivne materijale. <p>Internetsko sjedište Tri rijeke je potrebno redovito ažurirati i održavati. Nužno je napraviti optimizaciju internetskog sjedišta za tražilice (SEO) te povećati upotrebljivost internetskog sjedišta primjenom <i>Google Analytics</i>-a.</p>
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.5.	Provođenje promotivnih aktivnosti na društvenim mrežama
Opis	<p>Proaktivno korištenje društvenih mreža uključuje otvaranje profila na Facebooku, Instagramu, Twiteru i TripAdvisor.</p> <p>Potrebno je na dnevnoj bazi ažurirati fotografije, informacije, aktivno odgovarati na recenzije, prezentirati ponudu (staze, pakete usluga, smještajne objekte, prirodne i kulturne atrakcije).</p> <p>Sve promotivne aktivnosti moraju se temeljiti na materijalima i informacijama provjerene kvalitete i povezivati s vizualnim identitetom Tri rijeke.</p> <p>Preporučuje se i primjena Strave, društvene mreže tzv. aktivne rekreacije (biciklizam, trčanje, hodanje) koja ujedno može poslužiti i kao alat za prikupljanje informacija o rutama koje pojedinci koriste na području Grada Barcsa.</p>
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019.-2023.

Aktivnost 2.6.	Upotreba mobilnih aplikacija
Opis	<p>Preporuča se upotreba mobilne aplikacije za EV13 koja je relevantna za cijelo prekograničnom područje, uključujući Grad Barcs. Podatke za aplikaciju je potrebno ažurirati sa prilagođenim sadržajima (informacije o rutama, ažurirane karte ruta). Mobilna aplikacija mora biti <i>offline</i>, s obzirom na slabu opskrbu mobilnim signalom u prekograničnom području.</p>
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.7.	Izrada promotivnih materijala
Opis	<p>Potrebno je izraditi višejezične brošure kojima će se područje Grada Barcsa prezentirati kao cikloturistička destinacija. Brošure moraju sadržavati sve potrebne informacije o cikloturističkoj ponudi kraja, biciklističkim stazama, manifestacijama, tematskim biciklističkim turama, značajnim turističkim atrakcijama, smještajnim objektima s <i>Bike&Bed</i> standardima, mogućnostima najma bicikla i slično. Preporučuje se izrada <i>online</i> brošura (koje je jednostavno ažurirati), dok će se broj primjeraka za tisak definirati svake godine ovisno o financijskim mogućnostima i potrebama. S porastom obima cikloturističke ponude predlaže se izrada tematskih brošura namijenjenih specifičnim segmentima cikloturista te izrada posebnih brošura za manifestacije (biciklijade).</p> <p>Poseban naglasak treba staviti na karte koje bi bilo dobro izraditi od materijala otpornog na vodu. Karte trebaju biti jednostavne i s jasno naznačenim stazama, turističkim atrakcijama i resursima, popisom</p>

	ugostiteljskih i smještajnih objekata, servisnih stanica za popravak bicikla i <i>bike</i> trgovina.
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.8.	Unaprjeđenje unutarnjeg marketinga
Opis	<p>Aktivnosti unutarnjeg marketinga moraju biti usmjerene prema stvaranju poticajne klime za razvoj cikloturizma, osvještavanju javnosti o biciklizmu kao životnom stilu i motiviranju privatnog sektora za aktivno uključivanje u razvoj cikloturizma.</p> <p>Predlaže se izrada sljedećih edukacija/radionica:</p> <ul style="list-style-type: none"> – „Cikloturizam – kako do poslovnog uspjeha“ koja bi bila namijenjena privatnom sektoru i cjelokupnoj zainteresiranoj javnosti, a cilj bi bio motivirati privatni sektor, udruge i pojedince da se aktivno uključe u razvoj cikloturizma svojim projektim prijedlozima i poslovnim poduhvatima. – „Putevima EV13“ - radionica bi bila prilagođena za cjelokupnu zainteresiranu javnost, a cilj bi joj bio osvijestiti javnost o elementima cikloturističke ponude, mogućnostima za istraživanje destinacije biciklom, prednostima bicikliranja i aktivnog načina života. <p>Jednom godišnje za sve dionike u cikloturizmu preporuča se organizirati studijsko putovanje u razvijenu cikloturističku destinaciju kao primjer dobre prakse, gdje se može sagledati implementacija niza komponenti na kojima se temelji cikloturizam.</p> <p>Također se preporuča kontinuirana suradnja s lokalnom medijima zbog razvoja odnosa s lokalnom javnosti.</p>
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019.

Aktivnost 2.9.	Kontinuirano provođenje tržišnih istraživanja
Opis	<p>Za potrebe formiranja baze podataka o cikloturistima Grada Barcsa (ili prekograničnog područja Županije Somogy), koja će biti podloga za daljnji razvoj proizvoda cikloturizma, potrebno je sustavno prikupljati podatke o cikloturistima (profil cikloturista, motivi dolaska, zadovoljstvo pojedinim elementima ponude). Prikupljanje podataka može se odvijati u suradnji sa smještajnim i ugostiteljskim objektima, iznajmljivačima biciklističke opreme i ostalim dionicima s terena. Prilika za provođenje tržišnih istraživanja su manifestacije koje okupljaju veliki broj sudionika na jednom mjestu. Kao mogući instrument za provođenje istraživanja predlaže se anketni upitnik.</p>
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019.-2023.

MJERA 3. Unaprjeđenje prodaje (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 3.1.	Razvoj partnerstva sa specijaliziranim turističkim posrednicima i posebnim interesnim skupinama
Opis	<p>Razvoj partnerstva sa specijaliziranim turističkim posrednicima i posebnim interesnim skupinama od posebne je važnosti radi unaprjeđenja prodaje cikloturističkih proizvoda.</p> <p>Grad Barcs bi trebao inicirati razvoj suradnje s turističkim posrednicima koji bi preuzeli glavnu riječ kada je u pitanju prodaja izleta i paket aranžmana koji su dio cikloturističke ponude. Izrađeni paket aranžmani mogu biti</p>

	<p>promovirani kroz internet stranice na obje strane i putem lokalnih turističkih organizacija (npr. TZ-ovi u VPŽ, TDM u Nagyatádu).</p> <p>Suradnju s turističkim posrednicima je moguće proširiti i na posrednike emitivnih tržišta (npr. Funactive tours, Italija; Radissimo GmbH, Njemačka; BIKETEAM Radreisen, Njemačka; Die Landpartie Radeln&Reisen GmbH, Njemačka; DAV Summit Club GmbH, Njemačka; Eurocykl, Češka;).</p> <p>Za dodatno animiranje turističkih posrednika (agencija i operatora) predlaže se organizacija studijskih putovanja na kojima će ih se izravno upoznati s elementima cikloturističke ponude, mogućim izletima, tematskim turama i višednevnim paketima prilagođenim posebnim segmentima cikloturista.</p>
Dionici	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus
Razdoblje	2019.-2023.

6.4. PROGRAM 4. Poboljšanje organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma

U okviru Programa 4. definirane su dvije mjere sa pripadajućim aktivnostima kojima će se iste postići. U nastavku slijedi prikaz svih mjera sa pripadajućim aktivnostima, nakon čega slijedi detaljan opis istih.

6.4.1. Mjere i aktivnosti poboljšanja organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma na području VPŽ

MJERE	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
1. Uspostavljenje koordinirane organizacije cikloturizma VPŽ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formiranje koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma VPŽ (formalno ili neformalno) 2. Kontinuirano održavanje sastanaka koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma VPŽ (poticanje suradnje i partnerstva relevantnih dionika u razvoju cikloturizma kroz zajedničke projekte, aktivnosti upravljanja postojećim i razvoj novih proizvoda, promidžbe i nastupa na tržištu te ostalih aktivnosti unaprjeđenja cikloturizma)
2. Provođenje edukacije lokalne zajednice s ciljem uključivanja u razvoj cikloturizma	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kontinuirano provođenje edukacija za privatni sektor 2. Kontinuirano provođenje edukacije lokalnog stanovništva i civilnog sektora

MJERA 1. Uspostavljenje koordinirane organizacije cikloturizma VPŽ (sa pripadajućim projektnim aktivnostima)

Aktivnost 1.1.	Formiranje koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma VPŽ (formalno ili neformalno)
Opis	<p>Cikloturizam je na nacionalnoj razini definiran kao proizvod s izrazitom perspektivom razvoja, temeljem rastuće potražnje na jednoj strani te postojećih preduvjeta za razvoj ponude na drugoj strani (resursi, atraktivnost prostora i sl.). Unazad nekoliko godina na području VPŽ razvija se značajna biciklistička infrastruktura koja danas predstavlja polazište daljnjeg, intenzivnijeg razvoja cikloturizma. Pored toga, na području VPŽ postoji referentan broj dionika koji su uključeni i potiču razvoj cikloturizma. Stanje na terenu ukazuje da se Županija između ostalog želi pozicionirati kao cikloturistička destinacija. Ovo su samo neki od razloga zašto je neophodno formirati koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizama.</p> <p>Iako je napredak osjetan i nadalje se predviđa, za postizanje željenih rezultata i dugoročne održivosti cikloturizma Županije kao jedinstvene destinacije, potrebno je organizirano i udruženo pristupiti daljnjim razvojnim aktivnostima.</p> <p>Formiranje koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma danas nije samo „poželjno“, nego je neophodno. Glavni cilj formiranja ovakvog tijela je koordinirana komunikacija između dionika kod planiranja razvoja i djelovanja na terenu. Koordinirana komunikacija između dionika smanjila bi nepoznavanje poduzetih i planiranih razvojnih aktivnosti između pojedinaca i pojedinih skupina, koje ukoliko nema, dugoročno može doći do nedovoljne razine kvalitete proizvoda i opadanja konkurentnosti destinacije na cikloturističkom tržištu (uz sve ostale negativne posljedice).</p>

	Predlaže se da TZ VPŽ rukovodi ovim postupkom, uz potporu Županije i ostalih JLS. U slučaju uspostavljanja formalnog tijela, potrebno je razmotriti pravni status djelovanja i razviti potrebne pravne i ostale akte.
Dionici	TZ VPŽ i ostali TZ-i s područja Županije, VPŽ i ostale JLS
Razdoblje	2019.

Aktivnost 1.2.	Kontinuirano održavanje sastanaka koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma VPŽ
Opis	<p>Koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma nameće se kao važan faktor daljnje specijalizacije Županije u području cikloturizma. Međutim, samo formiranje koordinacijskog tijela neće zadovoljiti svrhu svoga postojanja. Prijedlog formiranja tijela za razvoj cikloturizma na razini Županije nije relevantan ukoliko izostane kontinuirano djelovanje na terenu.</p> <p>Predlaže se da se koordinacijsko tijelo sastaje minimalno četiri puta godišnje, ovisno o potrebi i intenzitetu potencijalnih zahvata u području cikloturizma. Glavni zadaci tijela trebaju biti usmjereni na poznavanje stanja i potreba za unaprjeđenjem pojedinih segmenata cikloturizma na terenu. Koordinacijsko tijelo bilo bi zaduženo za:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznavanje stanja biciklističke infrastrukture na terenu, – uspostavljanje sofisticirane baze podataka (statistike) cikloturizma VPŽ, – unaprjeđenje odnosno prilagodbu cikloturističke infrastrukture potrebama tržišta, – upravljanje postojećim i planiranje razvoja novih proizvoda, – uspostavljanje baze projekata po prioritetima i financijskog okvira za financiranje, – promociju i odabir alata za nastup na tržištu, – suradnju i partnerstvo s relevantnim dionicima (unutar i izvan Županije) kroz projekte i ostale aktivnosti razvoja i – druge aktivnosti unaprjeđenja cikloturizma (prema definiranim ciljevima).
Dionici	TZ VPŽ i VPŽ
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 2. Provođenje edukacije lokalne zajednice s ciljem uključivanja u razvoj cikloturizma (sa pripadajućim aktivnostima)

Aktivnost 2.1.	Kontinuirano provođenje edukacija za privatni sektor
Opis	<p>Kvaliteta cikloturističkog proizvoda na nivou destinacije svakako će ovisiti i o broju te kvaliteti proizvoda i usluga poslovnih subjekata. Kako bi se podigla razina kvalitete postojećih subjekata, a još više potaknulo i uključivanje ostalih potencijalnih subjekata u cikloturističku ponudu, potrebno je permanentno raditi na informiranju i edukaciji. Edukacije trebaju biti usmjerene na OPG-e, obrte te trgovačka društva koja bi mogla pružiti pojedine usluge cikloturistima. Edukativni programi mogu biti usmjereni na pojedini segment proizvoda i usluga koji se mogu uključiti u cikloturističku ponudu ili mogu objedinjavati cjelokupni segment cikloturizma. Edukacije trebaju biti usmjerene na ukazivanje smjera razvoja Županije u turizmu te identifikaciju resursa i ostale osnove u funkciji turizma, upoznavanje s tržištem cikloturističke potražnje i prilikama za ulazak na cikloturističko tržište (smještaj, prehrana, servisi, prodaja na kućnom pragu, obilazak imanja i proizvodnje itd.) s posebnim naglaskom na nedostatne proizvode u segmentu cikloturizma i ostalo, ovisno o tekućim potrebama.</p>
Dionici	TZ VPŽ i ostali TZ-i s područja Županije, VPŽ i ostale JLS
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.2.	Kontinuirano provođenje edukacije lokalnog stanovništva i civilnog sektora
Opis	Pored edukacije privatnog sektora, potrebno je provoditi edukacije lokalnog stanovništva i civilnog sektora. Edukacije prije svega trebaju biti usmjerene na podizanje razine svijesti o važnosti korištenja bicikala u različite svrhe (kao prijevozno i sredstvo za rekreaciju), s ciljem poticanja zdravijeg načina življenja i ekološke održivosti. Na drugoj strani, potrebno je potaknuti da destinacija što više „živi“ cikloturizam u svrhu diferencijacije od konkurencije. Na taj način (kao i kroz interni marketing), nastojao bi se razvijati prijateljski odnos stanovništva prema cikloturizmu odnosno cikloturistima. Za očekivati je da će edukacije doprinijeti povećanju interesa pojedinaca da se koristi biciklom, kao i da se aktivno uključe u promicanje i razvoj cikloturizma (kroz udruge ili pružanjem pojedinih proizvoda i usluga).
Dionici	TZ VPŽ i ostali TZ-i s područja Županije, VPŽ i ostale JLS
Razdoblje	2019. – 2023.

6.4.2. Mjere i aktivnosti poboljšanja organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma na području Grada Barcsa

MJERE	PROJEKTNE AKTIVNOSTI
1. Uspostavljenje koordinirane organizacije cikloturizma Grada Barcsa	1. Kontinuirano održavanje sastanaka za razvoj cikloturizma Grada Barcsa (formalno ili neformalno)
2. Provođenje edukacije lokalne zajednice s ciljem uključivanja u razvoj cikloturizma	1. Kontinuirano provođenje edukacija za privatni sektor 2. Kontinuirano provođenje edukacije lokalnog stanovništva i civilnog sektora

MJERA 1. Uspostavljenje koordinirane organizacije cikloturizma Grada Barcsa (sa pripadajućim aktivnostima)

Aktivnost 1.1.	Kontinuirano održavanje sastanaka za razvoj cikloturizma Grada Barcsa (formalno ili neformalno)
Opis	<p>Na području Grada Barcsa (i širem pograničnom području Županije Somogy) postoji određeni broj dionika koji potiču razvoj cikloturizma. Povoljan geografski položaj i relativno razvijena infrastruktura ukazuje da se Grad Barcs između ostalog želi pozicionirati kao cikloturistička destinacija (kao i VPŽ). Iako je napredak osjetan i nadalje se predviđa, za postizanje željenih rezultata i dugoročne održivosti cikloturizma grada Barcsa, potrebno je organizirano i udruženo pristupiti daljnjim razvojnim aktivnostima, tim više jer na području Grada ne postoji organizacija posebno zadužena za promociju i razvoj turizma (kao što je slučaj u RH s TZ-ima). Kako bi se poboljšala komunikacija između nositelja razvoja cikloturizma i ostalih dionika s terena, potrebno je uvesti praksu kontinuiranog održavanja sastanaka na temu cikloturizma Grada Barcsa, koji trebaju okupljati sve najvažnije dionike u razvoju. Aktivnost održavanja sastanaka ima za cilj pospješiti razvoj i kvalitetu cikloturističkog proizvoda Grada Barcsa. Glavni zadaci tijela trebaju biti usmjereni na poznavanje stanja i potreba za unaprjeđenjem pojedinih segmenata cikloturizma na terenu. Koordinacijsko tijelo bilo bi zaduženo za:</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznavanje stanja biciklističke infrastrukture na terenu, – uspostavljanje sofisticirane baze podataka (statistike) cikloturizma, – unaprjeđenje odnosno prilagodbu cikloturističke infrastrukture potrebama tržišta, – upravljanje postojećim i planiranje razvoja novih proizvoda,

	<ul style="list-style-type: none"> – uspostavljanje baze projekata po prioritetima i financijskog okvira za financiranje, – promociju i odabir alata za nastup na tržištu, – suradnju i partnerstvo s relevantnim dionicima kroz projekte i ostale aktivnosti razvoja i – druge aktivnosti unaprjeđenja cikloturizma (ovisno i definiranim ciljevima razvoja). <p>Prema informacijama s terena, niti jedan od JLS-a nije u stanju preuzeti koordinaciju. Najadekvatniji dionik za koordinaciju može biti Poduzetnički centar Županije Somogy, koji ima područni ured u Gradu Barcsu.</p>
Dionici	Grad Barcs, Poduzetnički centar Županije Somogy
Razdoblje	2019. – 2023.

MJERA 2. Provođenje edukacije lokalne zajednice s ciljem uključivanja u razvoj cikloturizma (sa pripadajućim aktivnostima)

Aktivnost 2.1.	Kontinuirano provođenje edukacija za privatni sektor
Opis	<p>Kvaliteta cikloturističkog proizvoda na nivou destinacije svakako će ovisiti i o broju te kvaliteti proizvoda i usluga poslovnih subjekata. Kako bi se podigla razina kvalitete postojećih subjekata, a još više potaknulo i uključivanje ostalih potencijalnih subjekata u cikloturističku ponudu, potrebno je permanentno raditi na informiranju i edukaciji. Edukacije trebaju biti usmjerene na poslovne subjekte koji bi mogli pružiti pojedine usluge cikloturistima. Edukativni programi mogu biti usmjereni na pojedini segment proizvoda i usluga koji se mogu uključiti u cikloturističku ponudu ili mogu objedinjavati cjelokupni segment cikloturizma. Sadržaj edukacije trebao bi uključivati i informacije o stanju cikloturizma na terenu i potencijalima područja Grada Barcsa. Svakako, najvažniji segment edukacije treba biti usmjeren na ukazivanje prilika za uključivanje u ponudu cikloturizma.</p>
Dionici	Grad Barcs i općine u okrugu Barcsa (Drávatamási, Potony, Szentborbás, Vízvár, Babócsa, Csokonyavisonta), Poduzetnički centar Županije Somogy
Razdoblje	2019. – 2023.

Aktivnost 2.2.	Kontinuirano provođenje edukacije lokalnog stanovništva i civilnog sektora
Opis	<p>Pored edukacije privatnog sektora, potrebno je provoditi edukacije lokalnog stanovništva i civilnog sektora. Edukacije prije svega trebaju biti usmjerene na podizanje razine svijesti o važnosti korištenja bicikala u različite svrhe (kao prijevozno i sredstvo za rekreaciju), s ciljem poticanja zdravijeg načina življenja i ekološke održivosti. Na drugoj strani, potrebno je potaknuti da destinacija što više „živi“ cikloturizam u svrhu diferencijacije od konkurencije. Na taj način (kao i kroz interni marketing), nastojao bi se razvijati prijateljski odnos stanovništva prema cikloturizmu odnosno cikloturistima.</p> <p>Za očekivati je da će edukacije doprinijeti povećanju interesa pojedinaca da se koristi biciklom, kao i da se aktivno uključe u promicanje i razvoj cikloturizma (kroz udruge ili pružanjem pojedinih proizvoda i usluga).</p>
Dionici	Grad Barcs i općine u okrugu Barcsa (Drávatamási, Potony, Szentborbás, Vízvár, Babócsa, Csokonyavisonta), Poduzetnički centar Županije Somogy
Razdoblje	2019. – 2023.

7. PREGLED PROVEDBE PROJEKATA UNAPRJEĐENJA CIKLOTURIZMA

7.1. Virovitičko-podravska županija

	VREMENSKI PLAN AKTIVNOSTI	SUDIONICI	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Program 1	Poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture						
Mjera 1	Uređenje postojeće dionice i povezivanje prekinutih dijelova Drava rute (EV 13) na području VPŽ						
Aktivnosti	1.1. Pregovori i pripremne aktivnosti za uklanjanje zapreka prohodnosti rute na nasipu uz rijeku Dravu	VPŽ, Hrvatske vode d.o.o., TZ VPŽ, RA VIDRA					
	1.2. Formiranje i uređenje rute Virovitica – granični prijelaz Terezino Polje	TZ VPŽ, TZ VT, BK Bor, KEKS, RA VIDRA					
	1.3. Povećanje sigurnosti biciklista na državnoj cesti D5 od Virovitice do graničnog prijelaza Terezino Polje	VPŽ, Grad Virovitica, Općina Lukač, TZ VPŽ, Hrvatske ceste d.o.o., RA VIDRA					
	1.4. Izgradnja mosta na Županijskom kanalu Sopje	VPŽ, Općina Sopje, Hrvatske vode d.o.o, TZ VPŽ, RA VIDRA					
	1.5. Pregovori i pripremne aktivnosti za izgradnju dva mosta u Općini Čađavica	Općina Čađavica, VPŽ, Hrvatske vode d.o.o., JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom VPŽ, RA VIDRA, TZ VPŽ					

	1.6. Sređivanje pravnog statusa i adaptacija postojećeg puta uz rijeku Dravu u Općini Čađavica - dionica od Noskovačke Dubrave do Martinaca Miholjačkih	VPŽ, Hrvatske vode d.o.o., TZ VPŽ, RA VIDRA					
Mjera 2	Uređenje ostalih biciklističkih ruta VPŽ						
Aktivnosti	2.1. Formiranje i uređenje staze oko jezera Javorica u Slatini	Grad Slatina, VPŽ, TZ VPŽ, TZGS, Motiv, BK Slatina					
	2.2. Formiranje i uređenje staze uz sliv Odenice	Grad Virovitica, VPŽ, TZ Grada Virovitice, TZ VPŽ, Općina Lukač, Općina Špišić Bukovica					
	2.3. Formiranje i uređenje staze od Voćina do Jankovca	Park prirode Papuk, TZ VPŽ, RA VIDRA, VPŽ					
	2.4. Formiranje i uređenje rute Orahovica – Jankovac – Orahovica	BK Lood, Grad Orahovica, TZ Grada Orahovice, Park prirode Papuk, TZ VPŽ, RA VIDRA, VPŽ					
	2.5. Formiranje i uređenje rute Orahovica – vinogorje Orahovica - Orahovica	BK Lood, Grad Orahovica, TZ Grada Orahovice, TZ VPŽ, RA VIDRA, VPŽ					
	2.6. Formiranje i uređenje rute Podravsko sunce	Općina Pitomača, TZ općine Pitomače, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ					
	2.7. Formiranje i uređenje rute BBS zeleni „Z Babičanke na Aršanji“	Općina Pitomača, TZ općine Pitomače, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ					
	2.8. Formiranje i uređenje rute BBS plavi „Z Kosavljevice na Kulu“	Općina Pitomača, TZ općine Pitomače, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ					

	2.9. Formiranje i uređenje rute BBS crveni „Z Kule do Bukovice“	Općina Pitomača, TZ općine Pitomače, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ					
	2.10. Formiranje novih atraktivnih i/ili preoblikovanje postojećih ruta	BK-ovi, VPŽ i sve JLS, TZ VPŽ i ostali TZ-i, JU, ostale udruge, poduzetnici i svi zainteresirani pojedinci					
	2.11. Pregovori, pripremne aktivnosti i formiranje međuzupanijskih ruta	BK-ovi, VPŽ i sve JLS, TZ VPŽ i ostali TZ-i, JU, ostale udruge, poduzetnici i svi zainteresirani pojedinci					
	2.12. Reguliranje statusa biciklističke staze „Weekenduro“	Park prirode Papuk, Grad Orahovica, BK Weekend Warriors Osijek, BK Lood					
Mjera 3	Uređenje biciklističkih prometnica						
Aktivnosti	3.1. Pregovori i pripremne aktivnosti za uspostavljanje biciklističke trake na državnoj cesti D5 od Virovitice do graničnog prijelaza Terezino Polje	VPŽ, Grad Virovitica, Općina Lukač, TZ VPŽ, Hrvatske ceste d.o.o., RA VIDRA, BK Bor, KEKS					
	3.2. Uređenje biciklističke trake od Virovitice do Suhopolja dvosmjerno	VPŽ, Grad Virovitica, Općina Suhopolje, Hrvatske ceste d.o.o., TZ VPŽ, TZ VT, TZ Suhopolje					
	3.3. Povećanje sigurnosti cikloturista na dionici rute „Slatinski đir“ duž državne ceste D2 od Nove Bukovice do Slatine	VPŽ, Grad Slatina, Općina Nova Bukovica, TZ VPŽ, TZGS, Hrvatske ceste d.o.o.					
	3.4. Formiranje i uređenje rute „Sladojevci – Kozice“	Grad Slatina, VPŽ, TZ VPŽ, TZGS, Motiv, BK Slatina					

Mjera 4	Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta potrebnim servisnim i informativnim sadržajima					
Aktivnosti	4.1. Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na Drava ruti	JU za upravljanje zaštićenim dijelovima prirode i ekološkom mrežom VPŽ, TZ VPŽ, VPŽ, RA VIDRA, Općina Čađavica, Općina Gradina, Općina Lukač, Općina Sopje, Općina Suhopolje, Općina Špišić Bukovica.				
	4.2. Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem slatinskom području	Grad Slatina, VPŽ, općina Voćin, općina Sopje, općina Čađavica, TZ VPŽ, TZGS, Motiv, BK Slatina				
	4.3. Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem pitomačkom području	Općina Pitomača, Općina Špišić Bukovica, TZ Pitomača, RD Zeleno srce Pitomača, DRAFT, TZ VPŽ, VPŽ				
	4.4. Postavljanje servisnih stanica i odmorišta na širem orahovačkom području	Grad Orahovica, TZ Grada Orahovice, BK Lood, TZ VPŽ, VPŽ, RA VIDRA				
Mjera 5	Opremanje postojećih i/ili novih biciklističkih ruta ujednačenom biciklističkom i informativno-turističkom signalizacijom					
Aktivnosti	5.1. Opremanje postojećih i novih biciklističkih staza na području VPŽ standardiziranim vizualnim identitetom PBS	JLRS VPŽ, TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ				

	5.2. Opremanje trasiranih staza na području VPŽ turističko-interpretacijskim alatima	TZ VPŽ i ostali TZ-i s područja Županije, VPŽ i ostale JLS, BK-ovi i ostale udruge, Razvojne agencije s područja VPŽ					
Program 2	Razvoj i unaprjeđenje kvalitete usluga						
Mjera 1	Poticanje povećanja broja specijaliziranih smještajnih objekata za cikloturiste						
Aktivnosti	1.1. Unaprjeđenje smještajnih objekata prema standardu <i>Bike&Bed</i>	JLRS VPŽ, TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ					
	1.2. Otvaranje novih smještajnih kapaciteta	JLRS VPŽ, TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ					
	1.3. Informiranje i poticanje specijalizacije zainteresiranih pružatelja usluge smještaja za tržište cikloturizma	JLRS VPŽ, TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ					
Mjera 2	Poboljšanje ugostiteljske usluge i poticanje jačanja zastupljenosti lokalne gastronomije						
Aktivnosti	2.1. Otvaranje novih i prilagođavanje postojećih ugostiteljskih objekata usmjerenih lokalnoj gastronomskoj ponudi	JLRS VPŽ, TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ					
Mjera 3	Sufinanciranje dionika civilnog i privatnog sektora za bavljenje cikloturizmom						
Aktivnosti	3.1. Izrada i provedba programa sufinanciranja cikloturizma	VPŽ i JLS s područja Županije, TZ VPŽ i ostali TZ – i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ					

Program 3	Unaprjeđenje segmenata marketinga cikloturizma					
Mjera 1	Razvoj proizvoda					
Aktivnosti	1.1. Kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente	Poslovni subjekti u turizmu, TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ				
	1.2. Izgradnja <i>bike</i> parkova	BK Bor, KEKS, TZ VPŽ; TZ Grada Virovitice, grad Virovitica, TZ Grada Slatine, Grad Slatina, BK Slatina, Motiv				
	1.3. Organiziranje manifestacija (bicikljada) i biciklističkih natjecanja kontinuirano tijekom godine	BK-ovi na području Županije, TZ - i na području Županije, turistički posrednici na području Županije, Poslovni subjekti u turizmu				
Mjera 2	Unaprjeđenje marketinške komunikacije					
	2.1. Redizajn promotivnih aktivnosti u skladu s novim vizualnim identitetom	TZ VPŽ, BK-ovi na području Županije, poslovni subjekti u turizmu				
	2.2. Sudjelovanje na sajmovima	TZ VPŽ				
	2.3. Organiziranje studijskih putovanja za specijalizirane novinare, blogere i posebne interesne skupine	BK-ovi s područja Županije, TZ-i na području Županije, cikloturistički vodiči, specijalizirani posrednici na području Županije, Nippy Adventure				

	2.4. Unaprjeđenje jedinstvenog destinacijskog internetskog sjedišta	TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ					
	2.5. Provođenje promotivnih aktivnosti na društvenim mrežama	TZ VPŽ, BK-ovi, koordinacijsko tijelo za razvoj cikloturizma					
	2.6. Upotreba mobilnih aplikacija	TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ					
	2.7. Izrada promotivnih materijala	JLRS VPŽ, TZ-i VPŽ, BK-ovi i udruge VPŽ, Razvojne agencije VPŽ					
	2.8. Unaprjeđenje unutarnjeg marketinga	TZ VPŽ, Visoka škola za menadžment u turizmu i informatici u Virovitici					
	2.9. Kontinuirano provođenje tržišnih istraživanja i vođenje evidencija o cikloturistima	TZ VPŽ, poslovni subjekti u turizmu, BK-ovi					
Mjera 3	Unaprjeđenje prodaje						
Aktivnosti	3.1. Razvoj partnerstva sa specijaliziranim turističkim posrednicima i posebnim interesnim skupinama	TZ VPŽ, Nippy adventure					
	3.2. Ustrojavanje DMK	VPŽ, TZ VPŽ, poslovni subjekti u turizmu, Nippy adventure					

Program 4	Poboljšanje organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma					
Mjera 1	Uspostavljanje koordinirane organizacije cikloturizma VPŽ					
Aktivnosti	1.1. Formiranje koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma VPŽ (formalno ili neformalno)	TZ VPŽ i ostali TZ-i s područja Županije, VPŽ i ostale JLS				
	1.2. Kontinuirano održavanje sastanaka koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma VPŽ	TZ VPŽ i VPŽ				
Mjera 2	Provođenje edukacije lokalne zajednice s ciljem uključivanja u razvoj cikloturizma					
Aktivnosti	2.1. Kontinuirano provođenje edukacija za privatni sektor	TZ VPŽ i ostali TZ-i s područja Županije, VPŽ i ostale JLS				
	2.2. Kontinuirano provođenje edukacije lokalnog stanovništva i civilnog sektora	TZ VPŽ i ostali TZ-i s područja Županije, VPŽ i ostale JLS				

7.2. Grad Barcs

	Vremenski plan aktivnosti	Sudionici	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Program 1	Poboljšanje kvalitete cikloturističke infrastrukture						
Mjera 1	Unaprjeđenje postojeće dionice rute Tri rijeke (EV13) na području Grada Barcsa						
Aktivnosti	1.1. Rekonstrukcija dionice rute Tri rijeke (EV13) između Barcsa i Drávatamási	Grad Barcs, Općina Dravatamasi					
Mjera 2	Uređenje ostalih biciklističkih ruta na području Grada Barcsa						
Aktivnosti	2.1. Formiranje i uređenje biciklističke rute Barcs - Drávaszentes	Grad Barcs, Nacionalni park Dunav-Drava					
	2.2. Formiranje, uređenje i opremanje biciklističke rute Barcs – Berzence	Grad Barcs, Općine Komlósd, Babócsa, Heresznye, Vízvár, Bélavár, Somogyudvarhely, Berzence, Županija Somogy, Mađarske ceste					
	2.3. Formiranje i uređenje biciklističke rute Barcs - Nagyatád	Grad Barcs, Grad Nagyatád, Grad Csurgó, Općina Berzence, Županija Somogy					
	2.4. Uređenje i reorganizacija unutarnje biciklističke infrastrukture Grada Barcsa	Grad Barcs					

Mjera 3	Opremanje postojećih biciklističkih ruta ujednačenom biciklističkom i turističkom signalizacijom				
Aktivnosti	3.1. Obnova postojeće signalizacije Tri rijeke standardiziranim vizualnim identitetom	Grad Barcs, Županija Somogy			
	3.2. Opremanje postojeće biciklističke rute Tri rijeke po EV standardima (EV13)	Grad Barcs, Županija Somogy			
Program 2	Razvoj i unaprjeđenje kvalitete usluga				
Mjera 1	Poticanje povećanja broja specijaliziranih smještajnih objekata za cikloturiste				
Aktivnosti	1.1. Otvaranje novih smještajnih kapaciteta	Grad Barcs, Županija Somogy			
	1.2. Unaprjeđenje smještajnih objekata sukladno načelu <i>Bike friendly accomodation</i>	Grad Barcs, općine u krugu Barcsa, Županija Somogy			
	1.3. Informiranje i poticanje specijalizacije zainteresiranih pružatelja usluge smještaja za tržište cikloturizma	Grad Barcs, Županija Somogy, Poduzetnički centar Županije Somogy, cikloturističke agencije i turoperatori			
Mjera 2	Poboljšanje ugostiteljske usluge i poticanje jačanja zastupljenosti lokalne gastronomije				
Aktivnosti	2.1. Otvaranje novih i prilagođavanje postojećih ugostiteljskih objekata usmjerenih lokalnoj gastronomskoj ponudi	Grad Barcs, Županija Somogy, Poduzetnički centar Županije Somogy			

Mjera 3	Sufinanciranje dionika civilnog i privatnog sektora za bavljenje cikloturizmom				
Aktivnosti	3.1. Izrada i provedba programa sufinanciranja cikloturizma	Grad Barcs, Županija Somogy, Poduzetnički centar Županije Somogy			
Program 3	Unaprjeđenje segmenta marketinga cikloturizma				
Mjera 1	Razvoj proizvoda				
Aktivnosti	1.1. Kreiranje tematskih tura i paket aranžmana za posebne tržišne segmente	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Vizituzismus			
	1.2. Kreiranje i organiziranje manifestacija (biciklijada)	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Vizituzismus			
Mjera 2	Unaprjeđenje marketinške komunikacije				
	2.1. Redizajn promotivnih aktivnosti u skladu s novim vizualnim identitetom	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Vizituzismus			
	2.2. Sudjelovanje na sajmovima	Grad Barcs			
	2.3. Organiziranje studijskih putovanja za specijalizirane novinare, blogere i posebne interesne skupine	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Vizituzismus			

	2.4. Unaprjeđenje jedinstvenog destinacijskog internetskog sjedišta	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus					
	2.5. Provođenje promotivnih aktivnosti na društvenim mrežama	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus					
	2.6. Upotreba mobilnih aplikacija	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus					
	2.7. Izrada promotivnih materijala	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus					
	2.8. Unaprjeđenje unutarnjeg marketinga	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus					
	2.9. Kontinuirano provođenje tržišnih istraživanja	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus					
Mjera 3	Unaprjeđenje prodaje						
Aktivnosti	3.1. Razvoj partnerstva sa specijaliziranim turističkim posrednicima i posebnim interesnim skupinama	Grad Barcs, Županija Somogy, odjel Viziturizmus					
Program 4	Poboljšanje organizacije, suradnje i edukacije za potrebe razvoja cikloturizma						
Mjera 1	Uspostavljanje koordinirane organizacije cikloturizma Grada Barcsa						
Aktivnosti	1.1. Kontinuirano održavanje sastanaka za razvoj cikloturizma Grada Barcsa (formalno ili neformalno)	Grad Barcs, Poduzetnički centar Županije Somogy					

Mjera 2	Provođenje edukacije lokalne zajednice s ciljem uključivanja u razvoj cikloturizma						
Aktivnosti	2.1. Kontinuirano provođenje edukacija za privatni sektor	Grad Barcs i općine u okrugu Barcsa (Drávatamási, Potony, Szentborbás, Vízvár, Babócsa, Csokonyavisonta), Poduzetnički centar Županije Somogy					
	2.2. Kontinuirano provođenje edukacije lokalnog stanovništva i civilnog sektora	Grad Barcs i općine u okrugu Barcsa (Drávatamási, Potony, Szentborbás, Vízvár, Babócsa, Csokonyavisonta), Poduzetnički centar Županije Somogy					

8. ZAKLJUČAK

Cikloturizam kao poseban oblik turizma kontinuirano bilježi rast broja cikloturista, koji su u posljednje vrijeme sve prisutniji tijekom cijele godine u destinacijama. Da cikloturizam ima tendenciju budućeg rasta, ponajprije ukazuju aktualni globalni trendovi turističke potražnje za aktivnim odmorom i boravkom u prirodi, kao i trend sve češće zastupljenosti bicikala tijekom boravka u destinaciji. Dodatnu snagu daje mu i sveopća briga za okoliš odnosno trend povećanja korištenja bicikla kao ekološkog prijevoznog sredstva, ali jednako tako i trend povećane brige za zdravlje.

Hrvatska je prepoznala prilike iz okruženja te kroz Strategiju razvoja turizma do 2020. godine signalizirala da je cikloturizam generalno proizvod koji ima izraženu perspektivu razvoja i kojem se daje zeleno svjetlo u smislu ulaganja u njegov razvoj. Ako se u obzir uzme i činjenica da su cikloturisti poseban segment turista gdje je svako područje njihova potencijalna destinacija (neovisno o resursima i atraktivnosti samog područja), cikloturizam zasigurno opravdava daljnja ulaganja, tim više jer ima snagu valorizirati, turistički do sada nerazvijena područja. Ovo je posebno važno za kontinentalni dio Hrvatske i prekogranično područje Mađarske uz rijeku Dravu, koja turistički zaostaju za drugim „regijama“ unutar svojih granica (Jadran, Balaton, Budimpešta).

VPŽ i susjedno prekogranično područje Grada Barcsa (u okviru Županije Somogy odnosno regije Južnog Zadunavlja) prepoznali su prilike i unazad nekoliko godina intenzivnije radili na prilagođavanju područja potrebama cikloturista. Osim nekoliko projekata kroz koje se prije svega radilo na razvoju biciklističke infrastrukture, na području VPŽ stvara se kritična masa dionika koji pristupaju organiziranim razvoju cikloturizma. Donošenjem Operativnog plana razvoja cikloturizma za razdoblje od 2017. do 2020. godine, VPŽ se strateški opredjeljuje za cikloturizam, za koji se očekuje da će zauzeti vodeću ulogu u razvoju turizma na ovome području. Za razliku od VPŽ, Grad Barcs zaostaje u dijelu organiziranog i planskog razvoja turizma, prije svega zbog nepostojanja sustava odnosno tijela izravno zaduženog za upravljanje turizmom na lokalnom i regionalnom nivou.

Polazna osnova daljnjeg razvoja cikloturizma približno je jednaka na obje strane područja uz određenu, prethodno istaknutu prednost VPŽ. Akcijski plan logični je nastavak operacionalizacije Operativnog plana na strani VPŽ koji identificira prioritetne aktivnosti za postizanje željene razine razvoja cikloturizma do 2023. godine, sukladno interesima uključenih dionika i lokalne zajednice u cjelini. Za područje Grada Barcsa definiran je sličan scenarij razvoja, uvažavajući specifičnosti sustava i područja u okviru kojeg se cikloturizam razvija. Akcijskim planom utvrđena su četiri glavna područja za unaprjeđenje cikloturizma (sa pripadajućim mjerama i aktivnostima) koja su u potpunosti nužna i realna za provedbu, a osigurala bi preduvjete za daljnji razvoj i postizanje dugoročnog cilja do 2030. godine, kada ovo područje treba postati atraktivna, poželjna i održiva cikloturistička destinacija.

Osim aktivnosti unaprjeđenja cikloturističke infrastrukture koja je neophodna podloga razvoja, Akcijski plan nalaže specijalizaciju i standardizaciju proizvoda i usluga usmjerenih cikloturističkoj potražnji (npr. usko tematizirane rute i itinereri, *Bike friendly* ili *Bike&Bed* standard), ali i jačanje njihove vidljivosti na ciljanim tržištima. U tom smislu, marketing se nameće kao najznačajniji faktor poticanja razvoja cikloturizma u ovome, ali i idućem planskom razdoblju, probijanjem i stvaranjem prepoznatljivosti na tržištu (uz

zadovoljeni preduvjet postojanja minimalnih uvjeta razvoja – prilagođeni proizvodi i usluge). Kako bi realizacija definiranih aktivnosti bila što učinkovitija, nužna je visoka razina organizacije i suradnje uključenih dionika u razvoju i njihovog koordiniranog djelovanja na terenu, prije svega kroz uspostavljanje koordinacijskog tijela za razvoj cikloturizma.

Realnost provedbe definiranih aktivnosti ogleda se u činjenici da se one u većini oslanjaju na interne snage koje sudjeluju u razvoju (infrastrukturne, kadrovske, organizacijske i financijske). U infrastrukturnom smislu, radi se o zahvatima koji većinom prolaze po postojećim pravcima (ceste, putevi) i zahtijevaju manje nadogradnje (signalizacija, odmorišta, servisne stanice i sl.), izuzev pojedinih ruta koje će se u potpunosti obnoviti i za koja su sredstva osigurana (npr. dionica rute Barcs – Dravatamási). Što se tiče kadrovskih i organizacijskih snaga, promatrano područje (posebice VPŽ) raspolaže zadovoljavajućim brojem iskusnih dionika u stvaranju i realizaciji razvojnih projekata, koji tijesno surađuju. Ističe se potreba pojačane suradnje nositelja razvoja s civilnim i privatnim sektorom sa svrhom prilagođavanja i podizanja kvalitete proizvoda i usluga cikloturistima. Po pitanju financijskih snaga, provedba aktivnosti oslanja se na kombinirane izvore financiranja, u kojima će po broju realiziranih aktivnosti prednjačiti vlastiti izvori (proračuni JLRS), zatim sredstva državnog proračuna i ostalih izvora (privatnih subjekata), a po pitanju količine akumuliranih financijskih sredstava, najviše se očekuje iz fondova EU. Svakako je važno istaknuti (s obzirom na iskustvo dionika na obje strane u provedbi EU projekata) da je potrebno primarno se usmjeriti na vanjske izvore financiranja, posebice financijski zahtjevnijih aktivnosti iz dva ključna razloga - utjecaj na održivost provedenih aktivnosti i smanjenje izdataka lokalne zajednice.

Za potrebe praćenja i evidencije provedenih aktivnosti, potrebno je na nivou koordinacijskog tijela (ili drugog tijela) raditi godišnja izvješća o stanju provedbe AP te bilježiti odstupanja između plana i realizacije (ali i realizacije eventualnih neplaniranih aktivnosti). Nakon isteka razdoblja valjanosti AP, potrebno je izraditi opći izvještaj o učinkovitosti realizacije (uz opis i pojašnjenje nerealiziranih aktivnosti), kako bi se imao potpuni i jasan uvid u izvršenje AP. Nerealizirane aktivnosti (koje će biti pojašnjenje) treba razmotriti te sukladno budućim okolnostima utvrditi relevantnost njihovog uključivanja u novo plansko razdoblje.

9. POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Ružić, D., Biloš, A., Turkalj, D. (2014): E-marketing. Osijek: Ekonomski fakultet u Osijeku

Dokumenti:

1. Cikloprom (2017): Operativni plan razvoja cikloturizma Virovitičko-podravške županije. Virovitica: VPŽ, dostupno na: <http://vpz-hr.s3-eu-west-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2013/10/13210137/OP-VPZ-smanjeno.pdf> (29.10.2018.)
2. Development agency North – DAN (2014): Regional status report Iron Curtain Trail project SEE/D/0081/3.1/X, dostupno na: <http://www.ict13.eu/iron-curtain/surveys--action-plans> (28.12.2018.)
3. European parliament (2012): The European Cycle Route Network EuroVelo. Brussels: European Union, dostupno na: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/474569/IPOL-TRAN_ET\(2012\)474569_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2012/474569/IPOL-TRAN_ET(2012)474569_EN.pdf) (28.12.2018.)
4. Institut za turizam (2015): Akcijski plan razvoja cikloturizma. Zagreb: Ministarstvo turizma, dostupno na: https://mint.gov.hr/UserDocsImages//arhiva//151014_AP_ciklotuirizam.pdf (28.11.2018.)
5. Terra Studio Kft. (2014): Barcs Intergrált Településfejlesztési Stratégia 2014.-2020., Budapest: Magyarország Kormánya, dostupno na: <http://www.barcs.hu/index.php/onkormanyzat/intergralt-telepulesfejlesztesi-strategia-2014-2020> (28.11.2018.)
6. Magyar Turisztikai Ügynökség (2017): Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia 2030., Budapest: Magyarország Kormánya, dostupno na: <https://mtu.gov.hu/cikkek/strategia> (22.11.2018.)
7. Ministarstvo turizma (2013): Strategija razvoja turizma Republike Hrvatske do 2020. Zagreb: Vlada Republike Hrvatske, dostupno na: <https://mint.gov.hr/UserDocsImages/arhiva/130426-Strategija-turizam-2020.pdf> (22.11.2018.)
8. Policijska uprava Virovitičko-podravska (2017): Izvešće o stanju sigurnosti na području Policijske uprave Virovitičko-podravske za 2016. godinu, dostupno na: <http://vpz-hr.s3-eu-west-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/2017/03/14143950/010-Izvjecje%20o%20stanju-sigurnosti-za-2016-Policijska-uprava-viroviti%20ko-podravske.pdf> (22.12.2018.)
9. South Transdanubian Regional Development Agency (2015): Biciklističke karte rute Tri rijeke Barcs - Mohacs (EV13), dostupno na: http://kereksparut.com/sites/default/files/public/maps/haromfolyo_kereksparut_terkep_2015.pdf (7.12.2018.)
10. Terra Studió Kft (2015): Barcs Intergrált Településfejlesztési Stratégia 2014-2020. Budapest: Magyarország Kormánya, dostupno na: <http://www.barcs.hu/index.php/onkormanyzat/intergralt-telepulesfejlesztesi-strategia-2014-2020> (28.11.2018.)

Propisi:

1. Pravilnik o biciklističkoj infrastrukturi, NN 28/16
2. Zakon o cestama, NN 84/2011, 22/2013, 54/2013, 148/2013, 92/2014

Internetski izvori:

1. Barcs-Drávaszentes, dostupno na:
<http://www.ddnp.hu/barcs-dravaszentos> (15.1.2019.)
2. Barcsi Turisztikai Infopont (Facebook), dostupno na:
<https://www.facebook.com/BTInfopont/> (11.1.2019.)
3. Barcsi Turisztikai Infopont (internet), dostupno na:
<http://www.turizmusbarcs.hu> (11.1.2019.)
4. Barcs, dostupno na:
http://barcs.hu/images/2016/2018/Ki%C3%ADr%C3%A1s_copy_copy.pdf
(21.12.2018.)
5. Bicikl Barcs, dostupno na:
<https://barcs.cylex.hu/bicikli.html> (15.1.2019.)
6. Biciklistička ruta Tri rijeke, dostupno na:
<http://www.kerekparut.com/hr/opis-rute> (7.12.2018.)
7. BVSE Vízisport és Túra Szakosztály, dostupno na:
www.viziturabarcs.hu (15.1.2019.)
8. Cikloturizam.hr, dostupno na:
<https://cikloturizam.hr/vijesti/amazon-of-europe-bike-trail-medunarodna-biciklisticka-ruta-kroz-5-zemalja/> (28.12.2018.)
9. Dráva menti gyalogtúrák 2018./IX, dostupno na:
<http://www.viziturabarcs.hu/file/261/2018.09.22-turaterv-kriznica.pdf>
(21.12.2018.)
10. Dráva menti gyalogtúrák VIII., dostupno na:
<http://www.viziturabarcs.hu/file/252/2018.05.19-turaterv-kriznica.pdf>
(21.12.2018.)
11. Dráva Tours, dostupno na:
<http://www.dravatours.atw.hu/> (11.1.2019.)
12. Europska mreža biciklističkih ruta (EuroVelo), dostupno na:
<http://www.EV.com/en> (29.10.2018.)
13. Europski biciklistički leksikon, dostupno na:
<https://www.eesc.europa.eu/glossaries/glossary/european-cycling-lexicon/page/some-cycling-statistics> (26.10.2018.)
14. EV13 – Ruta željezne zavjese, dostupno na:
www.EV13.com (14.1.2019.)
15. eXtremeMan biztonság, dostupno na:
<http://www.viziturabarcs.hu/file/257/2018.07.27-28-extrememan.pdf> (21.12.2018.)
16. Fly Balaton, dostupno na:
<http://www.flybalaton> (11.1.2019.)
17. Idegenforgalom, dostupno na:
<http://www.barcs.hu/index.php/idegenforgalom> (11.1.2019.)
18. IV. Barcs – Virovitica kerékpártúra, dostupno na:
<http://barcs.hu/images/2016/2018/Ki%C3%ADr%C3%A1s%201.pdf> (21.12.2018.)

19. Karta biciklističkih ruta na području VPŽ, dostupno na:
<http://www.vpz.hr/2014/12/30/u-sklopu-eu-projekata-drava4enjoy-biciklisticke-staze-uz-dravu-u-viroviticko-podravskoj-zupaniji-obiljezeno-vise-od-600-kilometara-biciklistickih-staza/> (14.1.2019.)
20. Kerékpártúra Križnicára, dostupno na:
<http://barcs.hu/images/2016/2018/Kri%C5%BEnic%C3%A1ra%202018.04.14..pdf> (21.12.2018.)
21. Nyitótúra Barcs-Szentborbás, dostupno na:
<http://www.viziturabarcs.hu/file/250/2018.05.01-turaterv-barcs-sztb-nyito.pdf> (21.12.2018.)
22. Panonske biciklističke staze, dostupno na:
<https://www.panonske-staze.com/staze/> (11.1.2019.)
23. Turistička zajednica VPŽ, dostupno na:
<http://www.tzvpz.hr/> (26.10.2018.)
24. V. BARCS – VIROVITICA KERÉKPÁRTÚRA, dostupno na:
http://barcs.hu/images/2016/2018/Ki%C3%ADr%C3%A1s_copy_copy.pdf (21.12.2018.)
25. Vízvár – Barcs, dostupno na:
<http://www.viziturabarcs.hu/file/254/2018.06.02-turaterv-vizvar-barcs.pdf> (21.12.2018.)
26. Zárótúra Vízvár – Barcs, dostupno na:
<http://www.viziturabarcs.hu/file/260/2018.09.15-turaterv-zaro-vizvar-barcs.pdf> (21.12.2018.)

10. POPIS ILUSTARCIJA

Slike:

Slika 1. Ciljevi Akcijskog plana.....	2
Slika 2. Karta biciklističkih ruta na području VPŽ (<i>Drava4Enjoy</i> i <i>Bike routes along Drava</i>)	8
Slika 3. EV13 – Ruta željezne zavjese	11
Slika 4. EV13 – Ruta željezne zavjese („hrvatski dio“).....	11
Slika 5. Rute projekta Panonske biciklističke staze	14
Slika 6. Karta biciklističkih staza na području Grada Barcsa.....	25

Tablice:

Tablica 1. Programi i mjere unaprjeđenja cikloturizma VPŽ i područja Grada Barcsa	3
Tablica 2. Značajni dionici u razvoju cikloturizma VPŽ i Grada Barcsa	5
Tablica 3. Mreža biciklističkih staza VPŽ (stanje 2017. godine).....	7
Tablica 4. Rute projekta Panonske biciklističke staze.....	12
Tablica 5. Dodatne usluge u cikloturizmu na području VPŽ.....	15
Tablica 6. Smještajni objekti na području VPŽ.....	19
Tablica 7. Cikloturistički događaji i manifestacije na prostoru VPŽ	20
Tablica 8. Smještajni kapaciteti na području Grada Barcsa i okolnih naselja.....	26
Tablica 9. Biciklistička događanja na području Grada Barcsa u 2018. godini	28
Tablica 10. Ponuda turističkih agencija.....	30
Tablica 11. Pružatelji biciklističkih usluga u Barcsu	31
Tablica 12. Potrošački segmenti (ciljna tržišta) cikloturista u RH	33
Tablica 13. Tržište cikloturista prema osnovnim varijablama	33
Tablica 14. Ciljani potrošački segmenti cikloturista VPŽ i područja Grada Barcsa	35
Tablica 15. SWOT analiza cikloturizma VPŽ i Grada Barcsa.....	38
Tablica 16. Programi i mjere unaprjeđenja cikloturizma VPŽ i područja Grada Barcsa	46

